

ANA EKARETIA IESU KRISTO IBUKIIA AIKA ITIAKI NI BOONG AIKA KAITIRA • EBERI 2019

Riaona

**Ana Rongorongo te
Tia Kamaiu ibukin
te Kantaniga
ao te Kamaiuaki,
iteraniba 18**

Ngkana Ko Namakina ae Ko
Mwanuokinaki, Uringa te Aine
are Mate Buuna mai Nain,
iteraniba 12

Anenen te Itita: "Inanon te Nne n
Aroka ae Tabu," iteraniba 24

Aron Kakaean te Rau
ao Kararoan te Kewe,
iteraniba 26

E MENA
IKAI TE
EKARETIA

Reykjavík Iceland

Ma te tino ae kaona bukin te Maunga ae Esja, Reykjavík, ma kateitei iaona aika karanaki ni kau-tuun te aba ae Iceland, e katauraoa te butimwaai nakoia kaain te aba ae raka iaon 1,000 te maire (1,609 km) raroana mai i Eurobe. E moan kaainaki irouia Vikings IM 874, Reykjavík e kakawaki iroun te aba ae Iceland ni kateina, kaubwaina, ao n ana waa-ki te tautaeka, ao ngaia naba teuana te kaawa ae te kabanea n itiaki, ni kiriin, ao ni mano n te aonaaba.

Moan kaain Icelander aika uoman a bwabetitoaki i Denmark n 1851. A waekoa n oki nako Iceland, ao n 1853 e kateaki te moan ni mwaanga. N te bong aei ao e kaniia 300 membwa i Iceland ao teniua mwaanga, teuana i Reykjavík, i Akureyri ao Sellfoss. Te kabanea ni kaan n tembora e mena i London, England, 1,177 te maire (1,894 km) mai Reykjavík.

E ngae ngke mwaitiia membwa e uarereke, e teimatoa te Ekaretia n rikirake. N aki tabe ma kaangaanga n aron te kakaokoroaki, rairan bokin te Ekaretia, kanoan te bong ae aki raoiroi, totoko n taian katei, a tia taan kairiiri n te Ekaretia ni berita bwa n te bong teuana ao e na riki Iceland bwa te katooto nakoia aaba tabeua. Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008) e kawara Iceland ao e kau-ringiia membwa bwa ngaiia bon “aomata aika iai irouia te ‘korakora ao te mwaaka ao te konabwai’ ni karaoi bwaai aika tamaroa” (“Wonderful to Have Sweet, Good Land,” *Church News*, Tebetembwa 21, 2002, 10).

- E kateaki te Icelandic Miton n 1894, ma kawarakia aomata e katokaki moa n 1914. E riki Iceland bwa mwakoron te Denmark Copenhagen Miton n 1975.
- N 1977, Unimwaane Joseph B. Wirthlin (1917–2008), kaain ngkoa te Moan ni Kooram n te Itingaun, e katabua Iceland ibukin tataekinan te euangkerio.
- N 1981 e boretiaki Ana Boki Moomon i Icelandic—te taetae ae akea ae taekinna n te aonaaba.

N Taai ni Bwarannano, Uringa
Ainen Nain are E Mate Buuna

Keith J. Wilson

12

Kakoaua te Mwakuri ni
Kainaomataaki iroun te
Tia Kamaui

Beretitenti Henry B. Eyring

18

Karika te
Mwakuri n
Ibuobuoki
bwa e na
Kakukurei

8

Teniu Reirei iaon
te Tangira, te
Kimwareirei,
ao te Rau

Brian K. Ashton

26

Ngkana E Bwara Nanom

Nte maiu iai te keerake ao te keerikaaki. N taai tabetai ngkana ti keerikaaki, ti mimi bwa tera ae tabe ni karaoia te Atua—bukin tera bwa te Tama ae tangira e kariaia aei bwa e na riki? Te kangaanga aio e kona ni karokoira n titiraki, “E bon tabeakinai raoi te Atua?”

N taai n aekan aio, I a tia ni kunea bwa booki aika tabu aikai a rangi ni ibuobuoki:

- **Taian Areru 8:4-5:** “Ao tera te aomata, ngkai Ko uringa? . . . “Bwa ko karaoia bwa e mangori riki teutana nakoia anera, ao ko baunna n te neboaki ma te karineaki.”
- **Ioane 10:14:** Inanon maiuna ikai i aonaaba, Iesu e kabwabwara Ngaia bwa “te tia kawakin tiibu ae raoiroi” ao n reitia, “[I] ataia au tiibu.”
- **Mote 1:39:** Aio teuana au kibu ae mamate nanou iai are te Uea e kaota Ana mwakuri nakon te Burabeti are lotebwa Timiti: “Bwa nooria bon, aio au mwakuri ao mimitongju—ni karekea te aki mamate ao te maiu ae akea tokina ibukin te aomata.”—n te aro aio e kaota Nanona iroura n tatabemaniira.
- **Ruka 7:11-16:** E aki tii reireiniira te karaki aio ni mwaakan te Tia Kamaui iaon te mate—te kauring n te tai ni Itita—ma irou e onea mwiin te katoto ae te kabanea n tamaroa n Ana ataibwai ibukira. Mai buakon ana kakai Iesu ni kabane, tabeua a bebete ao n nanoanga n aron Ana buoka nakon te aine ae mate buuna mai Nain. N aron are I tibwauaia n au karaki (taraa iteraniba12) te karaki aio e kaota nanon te Tia Kamaui n ana tangira ibukira.

Keith Wilson

Te Atiotiete ni Burobeetia, Brigham Young Luniwetiri

- 5 E a Uti!** ☺
 "E a tia n tae ana kai te mate; e inaomata te aomata. E a tia n tokanikai Kristo!"
- 6 Bannan te Onimaki:** Bob ao Lori Thurston—
 Cambodia Phnom Penh Mission ☺
 Aia mition bon tiaki are a kantaningaia, ma e a bon tia ni kakabwaiiia ni kawai ake aki kantaningaki.
- 8 Reirei n te Mwakuri n Ibuobuoki:** Karika te Mwakuri n Ibuobuoki bwa e na Kakukurei
 Teuana te korakora n oin karekean te kimwareirei ni koaua n te maiu aei e bon reke rinanon te ibuobuoki.
- 12 N Taai ni Bwaranano, Uringa Ainen Nain are E Mate Buuna**
 Iroun Keith J. Wilson
 N aron are e karaoia nakon ainen Nain are e mate buuna, e na roko te tia Kamaiu nakoira n ara tai are ti rangi n rawawata iai.
- 18 Kakoaua n ana Mwakuri ni Kainaomata te Tia Kamaiu**
 Iroun Beretitenti Henry B. Eyring
 E na kairiira te Uea ni kainaomataira man kataakira ngkana ti riki n rangi n raoiroi.
- 24 Katangitang:** Inanon Te Nne N Aroka Ae Tabu ☺
 Iroun Tammy Simister Robinson
 Te tia Kamaiu e maiu ao e mate ibukira.
- 26 Teniua Reirei iaon te Tangira, te Kimwareirei, ao te Rau**
 Iroun Brian K. Ashton
 Ko konaa ni karekea te kukurei inanon naba baike ko rinanoi.
- 32 Bwanaaia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira** ☺
 Te angi buaka ae e kamangaoa te babaire ibukin te mare; nanon raoi te maiu n rabwata; te anene ae e anga te unga n nano; te kakao ae e butimwaeaki.
- 36 Kakabwaia n te Riki n Toronibwai:** E a Koro Tirauan te Karikirake ☺
 Iroun Joshua J. Perkey
 Te rooia ae e bua ana mwakuri ma e kunea te kairi mai iroun te Tamnei man taian kiraati iaon te riki n toronibwai n te Ekaretia.
- 38 Mweengara, Ara utu:** Natira bon Natin Tamara are i Karawa ☺
 Iroun Jerlyn Murphy
 Tao mwaitira tangiraia natira iroura, e riao riki tangiraia iroun te Atua.
- 40 Reireinakiia Kairake ao Ataei aika Uarereke:** Kaitarakin Kaangaanga aika Aki Kantanangaaki ☺
 Bwaa ni kairi ni buokiia am ataei n namakina te rau.

☺ Wareware ni Kawaekoa

Iaon te Moaniba
 Te Kawai nako Emmauti,
 iroun Wendy Keller.

Mwakoro

Kairake n Ikawai

42

Man kaitaraakin baike ti rinei ao **bibitakin ara iango ni maiura** ake ti karaoi, ti na kangaa n ataa ae **ti ira ana baire te Atua** ibukira? Wareka te rongorongon n te namwakaina aei iaon **karekean te kaotioti.**

Kairake

50

Reiakinna bwa ko na kanga ni kabongana am kakabwaia n tamanuea, ni karekea te kairi mai ieta ni moana **te katei ae boou n te Itita**, ao **ni kakaea te rau** ibukim ao ibukiia tabe-man ngkana ko wareka te rongorongon n te namakiaina aio.

Ataei

Reirei riki taekana **bwa e aera ti bukamarua te Itita** man warekan rongorongon Iesu Kristo, Ana Mwakuri ni Kamaiu ao te Mangauti, ao tera nano-na ibukira.

RONGORONGO AIKA A TII KONA N NOORAKI NI BWAAI AIKA A MAIU MAN TE ITI

Kakorakoran Am Mwatireti n te Maiu n Tamnei *Iroun Aspen Stander*

N totokoa te mamara nakon ara koaua, ti riai n reiti-
nako ni kakorakora ara mwatireti n te maiu n tamnei.

Ko Maiuakina te Euangkerio ma Nanom ae aki Bwanin? *Iroun Chakell Wardleigh*

Tera te kaokoro imarenan te tabetabe n te Ekaretia
ao te kakamwakuri n te euangkerio?

KAKAEA RIKI

N te Gospel Library App ao n te liahona.lds.org,
ko kona ni:

- Kakaetae te Riaona ae ngkai.
- Kunei rongorongoa aika a tii kona n nooraki ni
bwaai aika a maiu man te iti.
- Ukeri maekatin ake ngkoa.
- Karini ami karaki ao ami kukune.
- Kabooa kakarokoa te maekatiin nakoim ni
katoa otinakona ke kabooa kakarokoa te
maekatin nakon temanna.
- Kanakoroa am kamatebwai ma bwaai ni
mwakuri n te kaombiuta.
- Tibwauai rongorongoa ao witeo aika mamaten
nanom.
- Anai man te intanete ke karaoi kaobin
rongorongoa.
- Ongora nakon rongorongoa ake bon mamaten
nanom.

REITAKI MA NGAIRA

Meerina am titiraki ao am katamaroa nakon
liahona@ldschurch.org.

Kanakoa am karaki aika a karikirakea te onimaki
liahona.lds.org ke meeri nakon:

Liahona, flr. 23

50 E. North Temple Street

Salt Lake City, UT 84150-0023, USA

EBERI 2019 UAORIUM 22 NAMBWA 2 RIAONA 18604 859

Ana Maekatiin ibukin te Aonaaba Ana
Ekaretia Iesu Kristo ibukia Aika Itiaki ni
Boong Aika Kaitira ae koreaki n te taetae
ni Kiribati

Te Moan Beretitenti: Russell M.
Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

**Te Kooram n Abotoro n te Tengaun
ma Uoman:** M. Russell Ballard,
Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf,
David A. Bednar, Quentin L. Cook,
D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen,
Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson,
Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses
Soares

Eteta: Randy D. Funk

Taan Ibuobuoki: Brian K. Ashton,
Randall K. Bennett, Becky Craven, Sharon
Eubank, Cristina B. Franco, Donald L.
Hallstrom, Larry S. Kacher, Erich W.
Kopischke, Lynn G. Robbins

Manatia n Tarekita: Richard I. Heaton

Tarekita n Ware: Allan R. Loyborg

Manatia ni Bitinini: Garff Cannon

Manatia n Eteta: Adam C. Olson

Kaouman ni Manatia n Eteta: Ryan Carr

Kaouman n Tia Ibuobuoki ni Boreeti:
Camila Castrillón

Koroboki ao te Tiim n Tiribure:

Maryssa Dennis, David Dickson,
David A. Edwards, Matthew D. Flitton,
Garrett H. Garff, Jon Ryan Jensen,
Charlotte Larcabal, Michael R. Morris,
Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirk,
Joshua J. Perkey, Jan Pinborough,
Richard M. Romney, Mindy Selu,
Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh,
Marissa Widdison

Manatia n Tarekita ni Korobanna:
J. Scott Knudsen

Tarekita ni Korobanna: Tadd R.
Peterson

Tiim ni Korobanna: Jeanette Andrews,
Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball
Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David
Green, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen,
Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily
Chieko Remington, Mark W. Robison, Brad
Teare, K. Nicole Walkenhorst

Intellectual Property Coordinator:
Collette Nebeker Aune

Manatia ni Karaobwai: Jane Ann Peters
Tiim ni Karaobwai: Ira Glen Adair, Julie
Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi,

Ginny J. Nilson, Marrison M. Smith

Imwaa'in te Maroozo: Joshua Dennis,
Ammon Harris

Tarekita ni Boreeti: Steven T. Lewis

Tarekita ni Tibwatibwa: Troy R. Barker

Ibukin kabwakamwane ao boon taian
Maekatiin i tinanikun Amerika ao Kanada,
taraa te kabanea ni iteraniba n ana tabo
te rongorongoa ke kawara ana tabo n
tibwatibwa am Ekaretia i aon abam. Ma
tiaki ti ngaia ma ibukin titiraki ni kaeti ma
Boon te Maekatiin i aon Kiribati, kawara,
tareboon ke koroboki nakon Biromina
Toromon Tareboon (Tarawa) (686) 21-602
Baekiti (Fax): (686) 22-462, Atureeti: P.O.
Box 278 Bikenibeu, Tarawa, Kiribati. Te
mwane ae e na kakabwakaaki ibukin
boon te maekatiin bon 50 te tianti n
(teuana te kaobi).

Kanakoi bwaai aika a na boretiaki ao
titiraki nakon aonrain n te liahona.lds.org;
ni meerina nakon te *Liahona*, Rm. 2420,
50 E. North Temple St., Salt Lake City,
UT 84150-0024, USA; ke i-meeri nakon:
liahona@ldschurch.org.

Te *Riaona* (nanon te taeka aei n ana Boki
Moomon te "kambwati" ke te "tia kaota
te kawa") e boretiaki te Maekatiin n te
Aonaaba n te taetae n Aitian, Atitirantika,

Angkare, Armenia, Arobania, Baorokaeria,
Biliti, Binran, Bislama, Booran, Botukare,
Buranti, Engiran, Eitonia, Greek, Intonia,
Itare, Kamboria, Kiribati, Korea, Korotian,
Kuebuano, Malagasy, Maitare, Mongolian,
Naetaraen, Noueei, Rativia, Rituana,
Roumania, Rutia, Swahili, Taai, Taiti,
Takaroko, Tamoa, Tenimwake, Tiabaan,
Tiaina, Tiaman, Tibeen, Tiek, Tirowenia
(Slovenia), Tiwiten, Tonga, Ukureinia, Urdu,
ao Vietemaem. (A kakaokoro tain taian
taetae nako.)

© 2019 man Intellectual Reserve Inc.,
A kawakinaki inaomata ni Kabane Ana
Ekaretia Iesu Kristo ibukia aika Itiaki ni
Boong aika Kaitira. E boretiaki n te U.S.A.

Te Kariaia ibukin anaan te

Rongorongoa: Man ae kamataki ikai,
bwa ane e kaewei bwaai man te *Riaona*
ibukin kabonganana irouna, ma man aki
karekemwane iai (ni ikotaki ma wewete
n te Ekaretia). Te kariaiaaki e kona n
anaki. Tamnei ibukin Bwaai n reirei aki
kona ni kaobiaki ngkana iai totoko aika
kaotaki ni banna ni korotamme. Titiraki
ibukin te kariaia a riai ni kanakoaki nakon
te Intellectual Office, 50 E. North Temple
St., Fl. 13, Salt Lake City, UT 84150,
USA; email: cor-intellectualproperty@
ldschurch.org.

**For Readers in the United States
and Canada:** April 2019 Vol. 22 No. 2
LIAHONA (USPS 311-480) Kiribati (ISSN
1096-5130), is published six times a

year (January, April, May, July, October
and November) by The Church of Jesus
Christ of Latter-day Saints, 50 East North
Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA
subscription price is \$5.00 per year;
Canada, \$6.50 plus applicable taxes.
Periodicals Postage Paid at Salt Lake
City, Utah. Sixty days' notice required
for change of address. Include address
label from a recent issue; old and new
address must be included. Send USA
and Canadian subscriptions to Salt Lake
Distribution Center at address below.
Subscription help line: 1-800-537-5971.
Credit card orders (Visa, MasterCard,
American Express) may be taken by
phone. (Canada Poste Information:
Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS
(see DMW 507.1.5.2). NONPOSTAL AND
MILITARY FACILITIES: Send address
changes to Distribution Services, Church
Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City,
UT 84126-0368, USA.

E a uti! E a uti!
Tāekinna nakoia tabemwāng
ma te bwanāa ae kukurei.
E a tia n tokanikai man te
mate imwīn tenibong;
Kariaia bwa e na kimwareirei te aonaaba.
E aki tokanikai te mate; e a kamaiuaki te
aomata man te mate ae akea tokina.
E a reke iroun Kristo te tokanikai.
(“E A Uti!” Boki n Anene, nambwa. 199.)

N am tai n uringa te Tia Kamaiu n te Itita ae,
ko kona n nakon lds.org/go/4195 n noori
korobanna aika tamaroa ao koaua mai irouia
Abotoro n anuan te Tia Kamaiu are e reke mai
iai ana Mwakuri ni Kamaiu ao Maungautina.

Bob ao Lori Thurston

E beku n te Cambodia Phnom Penh Mition

N aia moan ni mition, a reiakinna Bob ao Lori Thurston bwa te ibuobuoki ae uaana a kona n riki n aki tabe ma totoko n te taetae ao kaokoron katei ibukina bwa ngaira ni kabane bon natin te Atua.

LESLIE NILSSON, TE TIA KOROTAMNEI

Bob:

N te bong teuana ti ongo te katangitang ae tangimwaka, ao ti nooria bwa iai te auti te oning ae e a tia ni kateaki. I Cambodia, anne e kaotia bwa iai ae e na mare ke te aomata ae mate.

Lori:

Ti kunea bwa te tina ae niman ke onoman natina e a tibwa mate. Akea kainabana ikekei ae ti na taetae ma ngaia. A tibwa uti ataei ao a kunea bwa e a mate tinaia.

Temanna te nati te aine e tang n takarua. Rinanon te tia raitaeka, e taku, "Ngai te kabanea n ikawai. Aikai taru ao mwaaneu. I aki atatia bwa tera ae N nang karaoia."

I ti taua ni koonna ni baiu. E aera bwa N na aki? Te ataeinaine aei e a tibwa bua tinana. I taetae nakoina n te taetae n Ingiriti ao e taku, "I atatia ko aki ota n au taeka, ma I berita bwa ko na manga noora tinam. A na akea am kaangaanga. Ko na aki tiku n ti ngkoe."

A mwaiti aekan kaangaanga aikai aika a tia n anganira te reitaki ae onoti ma aomata i Cambodia.

UKOUKORI AIKA MWAITI RIKI

Kakaei riki Katooto n te Onimaki n lds.org/go/18.

SISTER THURSTON
Member
Catholic Charities
of the Archdiocese of Baltimore

Reirein te Mwakuri n Ibuobuoki

KARIKA TE MWAKURI N IBUOBUOKI BWA E NA

Kakukurei

Te beku ma te tangira e na uota te kimwareirei nakon te tia anga ao te tia karekea.

Ntai tabetai kakaean te kukurei n te maiu aio e na taraa n ae ai aron te biri iaon te bwai ni biribiri. Ti biri ma tia biri ao ti bon namakina naba ae kanga ti aki nako n te tabo teuana. Irouia tabeman, iangoan te mwakuri n ibuobuoki nakoia raora e taraa n ae ti a anganaki riki ae mwaiti bwa ti na karaoia.

Ma Tamara are i Karawa e tangiria bwa ti na rinanon te kimwareirei ao e a tia n tuangira, “ao a riki aomata bwa aonga ni karekea te kimwareirei” (2 Nibwaai 2:25). Ao e reirei te Tia Kamaiu bwa te mwakuri n ibuobuoki nakoia tabeman e bon kakawaki ni mwakoron karekean te kimwareirei nakon maiura ao nakon maiuia tabeman.

Tera te Kimwareirei?

E a tia ni kaotaki nanon te kimwareirei bwa “te namakin ae e kaungaa te nano ao te kukurei.”¹ Burabeti ni bong aikai a tia ni kamataata bwa e nako mai iaa te kimwareirei ao e kanga ni kuneaki. “Te kimwareirei are ti namakinna akea reitakina ma bwaai ake a riki inanon maiura ao bwaai ni kabane a riki man katuruan raoi ara iango iaon maiura,” e taku Beretitenti Russell M. Nelson. “. . . E reke te kimwareirei man ao ibukin [Iesu Kristo]. Bon Ngaia ae e nako mai irouna te kimwareirei ni kabane.”²

Te Mwakuri n Ibuobuoki e Uota te Kimwareirei

Ngke e kana uaan te kai ni kamaiu Riaai, e kaonaki nanona n “te kimwareirei ae moan te bati” (1 Nibwaai 8:12). Te moan bwai ae tangiria bwa e na tibwaa uaan te kai anne ma ake e tangiriia.

Tauraoira ni buokiia tabeman e kona n uota te aekaki ni kimwareirei ae ai aron aei nakoira ao nakoia tabeman. E reireiniia taan iriiria te Tia Kamaiu bwa taian uaa ake ti karekei ngkana ti reitaki ma Ngaia e buokiira ni karekea iroura te kimwareirei ae bwanin (taraa Ioane 15:1–11). Karaoan Ana mwakuri ni beku ao n ukeriia ni kairiia tabeman Nakoina e

kona ni karika te namakin ae uota te kimwareirei (taraa Ruka 15:7; Aramwa 29:9; Reirei ao Berita aika Tabu 18:6; 50:22). Ti kona n namakina te kimwareirei aei inanon naba namakinan te kakaitara ao te rawawata (taraa 2 I-Korinto 7:4; I-Korote 1:11).

E kaotia te Tia Kamaiu nakoira te katooto ae kororaai bwa teuana te korakora n oin karekean te kimwareirei ni koaua n te maiu aei e bon reke rinanon te ibuobuoki. Ngkana ti karaoa te ibuobuoki nakoia tarira ao mwaanera n aron te Tia Kamaiu, ma te tangira ae itiaki ao te tangira inanora, ti kona n namakina te kimwareirei ae e riao riki ae tii te kukurei.

“Ngkana ti butimwaea te [mwakuri n ibuobuoki] ma nanora ae e tauraoi, ti na . . . kaniaki ao n riki bwa aomatan Tion ao n namakina te kimwareirei ae rianako ma ake tia tia ni buokiia iaon kawaira n riki bwa ana reirei,” e reirei Titita Jean B. Bingham, Beretitenti n te Bootaki n Aine ni Kabuta.³

MWIOKON TE KIMWAREIREI NI KOAUA

E kaotia te Tia Kamaiu nakoira te katooto ae kororaai bwa te kimwareirei ni koaua n te maiu aei e bon reke rinanon te ibuobuoki.

Ti na Kanga ni Karika te Mwakuri n Ibuobuoki bwa e na Rangi ni Kakukurei?

A mwaiti kawai n uota te kimwareirei ae korakora inanon ara mwakuri n ibuobuoki. Aikai tabeua iango:

- 1. Ko na ataa te kantaninga n te mwakuri n ibuobuoki.**
A mwaiti bukin te mwakuri n ibuobuoki. N tokina, ara kekeiaki a na riai n titebo ma ana kantaninga te Atua n “uota te aki mamate ao te maiu ae akea tokina nakoia aomata” (Mote 1:39). Ni butimwaeana ana kakao Beretitenti Russell M. Nelson ni buokiia tabeman iaon kawain te berita, ti kona ni kunea te kimwareirei ni irakin karaoan ana mwakuri te Atua.⁴ (Ibukin riki taian kantaninga iaon te mwakuri n ibuobuoki, taraa “Ministering Principles: The Purpose That Will Change Our Ministering,” inanon Tianuare 2019 *Riaona*.)
- 2. Karaoa te mwakuri n ibuobuoki ibukiia aomata tiaki te beku.** E aki toki ni kauringiira Beretitenti Thomas S. Monson, “Tai kariaia ni katoka te kaanganga bwa e na boongana riki nakon tangiran te aomata.”⁵ Te mwakuri n ibuobuoki bon ibukin tangiraia aomata, tiaki ibukin karaoan te bwai teuana. N ara tai n rikirake n tangira n aron te ʻTa Kamaiu, ti na rangi n tauraoi nakon karekean te kimwareirei ae roko man buokaia tabeman.
- 3. Karika te Mwakuri n Ibuobuoki bwa e na Bebeta.**
Beretitenti M. Russell Ballard Bonomwi ni Beretitenti n

te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman, e tuangiira: “A riki bwaai aika korakora man bwaai aika bebete man karako. . . . Ara mwakuri n akoi ao n ibuobuoki aika uarereke ao ni bebete a na bwarikoriko nako nanon te maiu ae onrake n te tangira ibukin Tamara are i Karawa, te kakaonimaki nakon ana mwakuri te Uea Iesu Kristo, ao te namakin ae rau ao ni kimwareirei ni katoaa te tai are ti kanakoa baira ni buokiia tabeman.”⁶

- 4. Kanakoa te bwarannano man te mwakuri n ibuobuoki.**
Tiaki tabem bwa ko na mwakuriia kamaiuakin temana. Anne bon imarenan te aomata n tatabemaniia ma te Uea. Tabera bwa ti na tangiriia ao ni buokiia ni kairiia nakon Iesu Kristo, are bon ngaia aia Tia Kamaiu.

Tai Katibanakoa Reken te Kimwareirei man te Ibuobuoki

N tabetai aomata aki waekoa n tuatua buokaia n te bwai are a kainanoia, ngaia are karaoan ara ibuobuoki tao bon te bwai ae a kainanoia. Ma kairo-roan baike ti iangoi iaoia aomata, bon tiaki te kaeka naba. Titiraki n ana te kariaia imwain te mwakuri n ibuobuoki bon te iango ae tamaroa.

Unimwaane Dieter F. Uchtdorf man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman e karakina te tina ae akea buuna ae e reke irona te aoraki ae te bwaoki—ao a manga ewekaki natina. Te auti are e teimatoa ititiakina e a moanna ni mangaongao ao ni barekareka. Bwai n amwareke ao kunnikai aika a tuai uatiaki a bwarietata.

N te tai are e namakina bwa akea te bwai ae e kona ni karaoia, a karebwerewe aine man te Bootaki n Aine iaon ana mataroa. Aki kangai, “Ko a manga tuangiira ngkana iai te bwai ae ti kona ni karaoia.” Ngke a noora te bwai ae riki, a waekoa naba ni karaoa te mwakuri.

“A kaitiaka te mangaongao, a uota te ota ao te itiaki nakon te mweenga, ao ni wetea raoraoia bwa e na uoti amwarake aika a na kainnanaoaki riki. Ngke e a bane aia mwakuri ao ni kabo nakoina, a katuka te kairake n tina anne ma matana aika ranran—ran ni mata ni kakaitau ao n tangira.”⁷

Ngaia ni kabane ake taan anga ao te tia karekea a namakina te kimwareirei inanoia.

Karikirakea te Kimwareirei ni Maium

Kabatiaan te kimwareirei, te rau, ao te kukurei n aron maium are ti kona ni karikirakea inanon maiura, bon kabatiaan riki are ti na kona n tibwaia ma tabeman n ara tai ni ibuobuoki. E reke te kimwareirei rinanon te Tamnei ae Raoiroi (taraa I-Karatia 5:22 ao Reirei ao Berita aika Tabu 11:13). Bon te bwai ae ti kona n tataro ibukina (taraa Reitei ao Berita aika Tabu 136:29) ao ni kaoa nako nanon maiura. Aikai tabeua iango ni karikirakea te kimwareirei ibon inanon maiura:

1. **Wareki am bwai.** Inanon taraan maium, korei n am tienoo bwaai ake e tia ni kakabwaiako iai te Atua.⁸ Noori tamaroan nako bwaai ake a katobibiko.⁹ Taraia bwa tera ae e na konaa n tukiko man namakinan te kimwareirei ao korei kawai ake a na buoka katokana ke ko na mataata raio iaioia. N tain te Itita aio, karekea te tai are ko na ukeuke ni karekea te itoman ae korakora ma te Tia Kamaiu (taraa Reirei ao Berita aika Tabu 101:36).
2. **Kataneiaiko n atai katabeakim.** Te kimwareirei e kona ni baiti n roko iroum n taai aika rau n am tai ni iango¹⁰ Rangi ni kakauongo bwa tera ae e uota te kimwareirei nakoim (taraa 1 Rongorongu 16:15). N tabetai kararoakin bwaai ake a kabonganaaki ibukin kanakoan rongorongu e na tau ni kataneiakim n atai katabeam.¹¹
3. **Tai kabootaua arom ma tabeman.** E taekinaki bwa te kabootau e na iraea kukureim. E kauring Bauro bwa naake “a bon baireia i bon i rouia, ni kabotaunaria ma ngaiia, ao a aki atai bwaai” (2 I-Korinto 10:12).
4. **Ukora te Kaotioti ae onoti ibukim.** E reirei te Tia Kamaiu: “Ngkana ko bubuti, ko na anganaki te kaotioti iaon te kaotioti, te atatai iaon te atatai, are ko na atai kamiin ao raun bwaai ni kabane—are a na uota te kimwareirei, are e uota te maiu ae akea tokina” (Reirei ao Berita aika Tabu 42:61).

Te Kakao ni Mwakuri

Ko na kanga ni karikirakea te kimwareirei are ko kunea ni maium rinanon te mwakuri n ibuobuoki? ■

Te reirei n te marooro aei e konaa ni kabonganaaki ni baike ti karaoi ni katoa bong ma e bon kaeti riki bwa buokaia taari ao titita ake taan karaoa te mwakuri n ibuobuoki n aia kekeiaki ni kakabwaiakia aomata n tatabemaniia ao utu ake a mwiokoaki ibukia.

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. “Joy,” en.oxforddictionaries.com
2. Russell M. Nelson, “Joy and Spiritual Survival,” *Riaona*, Nobembwa 2016, 82.
3. Jean B. Bingham, “Mwakuri n Ibuobuoki n Aron ae Karaoia te Tia Kamaiu,” *Riaona*, Meei 2018, 107.
4. Taraa Russell M. Nelson, “As We Go Forward Together,” *Riaona*, Eberi 2018, 4–7.
5. Thomas S. Monson, “Finding Joy in the Journey,” *Riaona*, Nobembwa 2008, 86.
6. M. Russell Ballard, “Kunean te Kimwareirei rinanon Mwakuri n Ibuobuoki ae Maan,” *Riaona*, Meei 2011, 49.
7. Dieter F. Uchtdorf, “Maiu ni Kimwareirei n te Euangkerio,” *Riaona*, Nobembwa 2014, 120–123.
8. Taraa Henry B. Eyring, “O Uringa, Uringa,” *Riaona*, Nobembwa 2007, 67.
9. Jean B. Bingham, “Bwa E na Kaonaki Kimwareireim,” *Riaona*, Nobembwa 2017, 87.
10. Dieter F. Uchtdorf, “Man Bwaai aika a Kakaawaki Riki,” *Riaona*, Nobembwa 2010, 22.
11. Taraa Gary E. Stevenson, “Buan Otan te Tamnei,” *Riaona*, Nobembwa 2017, 46.

N tain te Bwarannano, Uringa te

Aine ae mate buuna mai Nain

Ni kaineti nakon are ngkana ti namakina te mwanuokina ke te riaoaki, ti na riai ni uringnga: Iesu are roko raoi n te tai ni kainnano, ao E na kawarira naba.

Iroun Keith J. Wilson

Te Atiotiete ni Burobeetia ni Koroboki Aika Tabu Ngkoa, Brigham Young Iuniwetiri

Taai tabetai n te waaki ni maiu, ti kona n namakinna bwa e aki waekoa te Atua inanon maiura man te bong teuana nakon teuana. Ara tamnei e taraa n aki anainano ke e a okioki naba arona. E aki bati te bitaki, ao n taai tabetai e kangaanga kaotan te tai teuana are te Atua e kaineti n roko ni buoka ara kaanganga. Ie I taonaki n taian namakin aika a aki tamaroa aikai ni maiu, I aki toki ni iangoa te aine n te Nu Tetamenti are e namakina aekan aio. E aki kaotaki arana n booki aika tabu ma e bebete kinakina n aran ana kawa ao arona.

Bwa te aine bon ainen Nain, ao tii ana euangkerio Ruka are korea ana rongorongoe ae kamiimi. Ibukiu e onea mwiin ana mwakuri te Tia Kamaiu ae moan te tamaroa ni buokiia aomata ao Arona ni buokia aika a bwara nanoia, aomata aika mangori ibuakoia Ana botanaomata. Te rongorongoe aio e taekina kaekaan te titiraki bwa E ataira te Atua ao e tabeakiniira.

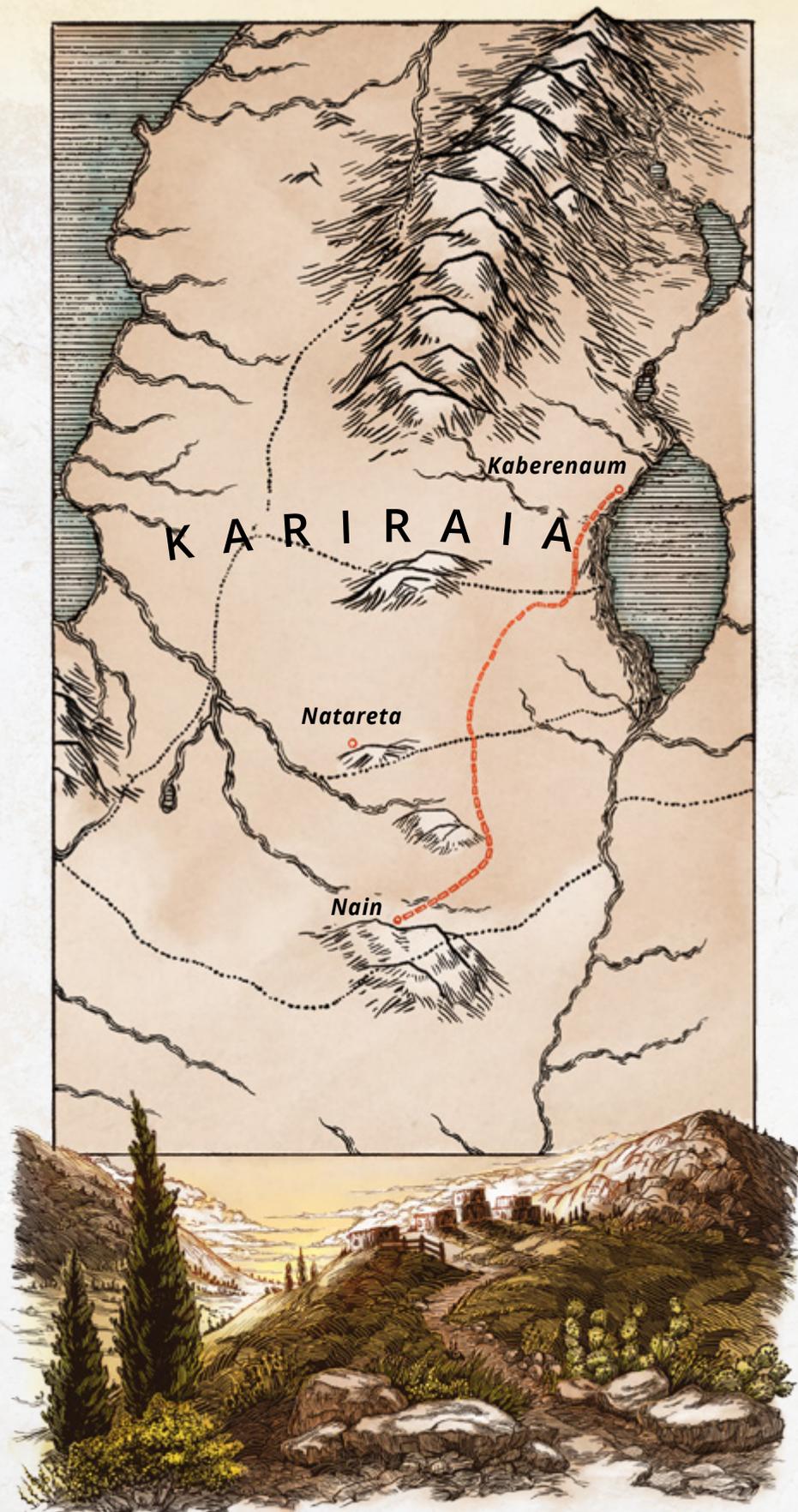
Te kakai are taekinna Ruka 7 e kaota Iesu bwa e totokoa te taunimate ao n te aro ae kamiimi e kaoka maiun te ataeinimwaane. Ma e mwai riki ae e na ataaki arona. Man taian kakai aika mwai, ma ni kaineti ma ae teuana aio, kanoana e kakawaki ataakin te bwai ae riki aio. Ibukina bwa I a tia n reirei n te Brigham Young Iuniwetiri n te Tienta i Ierutarem, N na tibwai nakoimi au iango tabeua ibukin te kakai.

Nain bon te uarereke ni kaawa ni ununiki n ana tai Iesu, ni kaniia te maunga are Moria are kabwarabwaraa mainikun te Mwarua are Ietireera. E raroa te taun ma te kawai ae totouaki. Te kawai nako iai bon tii te kawai ae tii teuana. Inanon ana tai Iesu, te maeka aei bon te tabo ae uarereke ao ni mangori, ao e tiku n arona anne ma ngkekei. N taian tai inanon karakina, te taun aio e katobibiaki n tii tabeua n aron 34 taian mweenga ao n tii 189 aomata.¹ N taai aikai ai bon te mweenga nakoia 1,500 taan maeka.

E moana ana rongorongo Ruka man ataakina bwa Iesu e mena i Kabarenaum teuana te bong imwaina ao ni kamaiua ana toro Mataniwin ae Tebubua (taraa Ruka 7:1–10). Ngkanne ti a reia-kinna bwa “*tebongina imwiina*” (te kibu 11; e kairaki ma katuruturuana), te Tia Kamaiu e a nakon te kawa ae arana Nain, n raonaki irouia te kurubu ae bubura aika ana reirei. Karinanakina aio e rangi ni bongana. Kabarenaum e mena i meang i mata-niwin Namani Kariraia, 600 te buuti (183 m) iaan tian taari. Nain bon aron ae 30 te maire (48 km) i maiaki macaon Kabarenaum n 700 te buuti (213 m) i etan tian taari, n te aro aio e tangira te korakora, n tamwarakean te tabuki nako Nain. N te aro bwa te nakonako mai Kabarenaum nako Nain, e na ana teuana ke uoua te bong. Ngkekei e kabaneaki 10 te aoa irouia kurubu n ataei mai BYU Ierutarem Tienta n toua te kawai aei n te kawai ae timantiaki. Nanon aei bwa Iesu e koaua bwa e a kaman uti ao e kona n nakonako n auan te bong n te aro bwa e na kauia te katiki n taunimate “te bong arei imwiina.”²

Ngke e roko Kristo n te kawa imwiin te mwanga ae katawe, te ataenimwaane tao 20 ana ririki³ e tabe ni uotaki iaon baona ibukin te taunimate. E tuangira Ruka bwa te ataenimwaane bon tii natin te aine ae mate buuna, ao tabeman aomata aika a reireiaki a kabwara n te taetae n Erene ni kamatoa bwa akea riki natina.⁴ Te kora-ki n aomata ae mwaiti man te kaawa a ira neiei n tain ana kangaanga te utu aei.

Bon te koaua, maten te nati te mwaane bon te kangaanga ibukira, ma a kataua te kangaanga ibukin te aine aio. Tii iangoia bwa

tera ae nanonaki n te aroaro, n te tamnei ao te mwane n riki bwa te aine ae akea ana bwai iaon Iteraera ngkoa? Ni katein te O Tetementi ngkoa, e kakoauaaki bwa ngkana e mate te buu te mwane imwain ae e a kara, bon kanikinaean ana motikitaeka te Atua ibukin te bure. N te kawai aei, tabeman a kakoaua bwa te Atua e anga te rekenikai aio iaon te aine ae maiu aio. N ana Boki Ruta, ngke e moantaai ni mate buun Naomi, e rangi n nanokawaki, “Imwiin bwaai ni kabane, E ekai nako te Uea, ao E karawatai Teuare Moan te Mwaaka (Ruta 1:21, Rairana ae Taabangaki)⁵

Tiaki tii te anua n tamnei ao te maraki man te namakin, ma te aine mai Nain e bon kaitara naba akean te mwane—bon kinakin te baki n te mata.⁶ Iaon te mare, te aine e katabeaki nakon ana utu buuna n te mwane ibukin kamanoakiia. Ngkana e mate teuaei, ngkanne neiei e anganaki natina te mwaane te tararua. Ngkai riain te aine ni bwaibwai ao tii natina te mwaane ae mate, e a bane ngkai ana mwane. Ngkana natina e roko n ana ka 20, bon te aine ae mena n ana nuka n ririki, ni maeka n ae uarereke, n te taun n te tabo ae okoro, ao ni kunea n raonaki n te tamnei, ni bobotaki ma aomata ao ni kainnanao te mwane.

N te tai raoi ae e a bwaakanako ngke kaain te kaawa a uouota natin te aine te mwane bwa e na taunaki, Iesu e kaitibo ma te katiki n taunimate ao e roko te nanoanga “ibukin neiei” (Ruka 7:13). Te koaua raoi, aio ana rongorongoro Ruka are kairaki n tararuaki koreana. Iesu e namakina

bwarannanon te aine n te aro aci. Tao e a a tia ni kabanea te tairiki ae bwanin ni wene iaontano ae bareka, ni bubutia te Tama are i Karawa bwa tera bukina. Tao e a tia ni bubuti ma nanona bwa bukin tera e tangiraki bwa e na abwabwaki mai-una n te aonaaba aci. Ke e kakamakaki n ana tai ni maroa are e nang kaitara. “Ti aki ataia. Ma ti ataia bwa te Tia Kamaiu e rinea bwa e na kitana Kaberenaum n te tai ae waekoa, are e na tangiria n nakonako inanon auan te bong n te aro bwa e aonga ni kauia te katiki imwain ae a tauna te rabwata iantano.

Eng, ngke E noora matana ma rannimatana ngke e nakonako i akuia taan katiki, Iesu e namakina te nanoanga ibukin te aine aio—ma e oti bwa Ana nanoanga e roko man taian namakin ake E a kaman namakinii mai mwaina E tii “riki” ngke e a iria aomata ake a ira te katiki. E roko raoi ikekei n ana tai neiei ni kainnanao te buoka.

Iesu ngkanne e tuanga te aine bwa e na “aki tang” (te kibu 13). N aki maaku ni katei aika aki itiaki, e “riinga nen te mate,” ao e a “tei naba te koraki n aki kamwakuri.” E anga ana taeka, “Te rorong, I tuangko bwaa ko na uti.

“Ao e tekateka teure e mate, ao e taetae. Ao [Iesu] e angan tinana” (kiibu 14–15). Ao ni bon arona, te botaki n aomata ni kawa ao taan rimwin Iesu a mimi bwa nanoangaia

e rairaki nakon te kukurei ae bati. A “kamoamoa te Atua ni kangai, E kaoti te burabeti ae kakannato ibuakora” (te kibu 16). Ma te kakai aio bon aron kamaiuan te tamnei temanna ae bwara nanona. Iesu E ataia bwa iai te bwai ae rangi ni kairua ibukin te aine aci—temanna ae aki tabe ma aia katei. Arona e tang ibukin Ana mwakuri ae waetata, e bon ngae ngke E na mwananga man te tabo ae raroa bwa e na mena ikekei n te tai ae riai. E ata arona ae bwaranano, ao E waekoa n roko. Beretitenti Thomas S. Monson (1927–2018) e taekina te taeka ae aki kona ni kakeweaki ngke taku ngkana ti tanrikaaki nakon bwaai aika a manennanti n riki inanon maiura, ti na nooria bwa tao bon tiaki te mannenanti imwii-na ni kabane.”⁷

Ngkai, n tian tabekakira rake n aekan ae riki aio, e na riki ni mwaiti nakon karakinan te Baibara ae wanawana nakoira. E kaitiakia raoi n aeka te kairua bwa Iesu e ataa aron te aine ae mate buuna ae kananoanga, ae mwanuokinaki, ao ae rarikin. E moa riki nakoira ngkana ti namakina mwanuokinara ke aki mwananoakira ke kamangorakira, ti na uringa: Rokon Iesu nakon te aine n ana tai ni kainnanao buokana, ao E na roko naba iroura. Raona, te kauoua n reirei ti kona ni karekea man ana katoto te Tia Kamaiu bon bonganan

te nako ni kakabwaiaia aika mena irarikim. E mwaiti mai buakomi aika a na bwaranano man te tai teuana nakon te tai teuana. Kam kona n tuangiia taekan “Titita Nain” ao e kanga te Uea n ataa raoi bwarannanona ao kangaangan maiuna ae korakora, e kona ni bitaki n te bong aei. Uringa ana nonori Beretitenti Spencer W. Kimball (1895–1985): “Te Atua e atai arora, ao e tarataraira. Ma bon rinanon temanna te aomata are e buoki kainnanora.”⁸

Man ana kakai ni kabane Iesu ni maiuna i aonaaba, ibukiu, tabeua a maraurau ao n nanoanga n aron Ana buobuoki nakon te aine ae mate buuna mai Nain. E kauringiira bwa ti bongana Irouna ao E na aki mwanuokiniira. Ti aki kona ni mwanuokina anne. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Taraa E. Mills, *Wareaomata i Bwaretain 1931: Mwaitiia kaain te Kaawa, Taaun, ao Taabo aika Tauaki Mwiiia* (1932), 75.
2. Taraa S. Kent Brown, *Ana Koaua Ruka* (2015), 364.
3. Taraa S. Brown, *Ana Koaua Ruka*, 365.
4. Taraa Brown, *Ana Koaua Ruka*, 365.
5. Inanon Itaiia 54:4, Te Uea e tuanga te aine are mate buuna i Iteraera bwa e “na aki uringa te buakaka [irouna] kitanakina” (Rairan te Taetae ni Imatang ae Boo).
6. Taraa Brown, *A na Koaua Ruka*, 365.
7. Thomas S. Monson, inanon Joseph B. Withlin, “Reirei a Reireinaki inanon Mwanangan te Maiu,” *Riaona*, Meei 2001, 38.
8. *Teachings of Presidents of the Church: Spencer W. Kimball* (2006), 82.

Ni mataku n te Witeo n te Baibara “Te Aine ae Mate Buuna mai Nain,” kawara lds.org/go/041917.

ONIMAKINA ANA Kamaiu TE TIA Kamaiu

**Iroun Beretitenti
Henry B. Eyring**
Kauoman ni
Kauntira n te
Moan Beretitentii

Ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu ma Mangautina e anganna te mwaaka bwa e na kakorakoraia n ara tai ni kataaki ke ni kainaomataira mai iai.

Nakoia naake a tia ni bua kaain aia utu aika a tangiria, te maiu are imwin te maiu aei e kona ni kananokawaki man aki kakukurei—riki nakoia naake akea irouia te ataibwai ao te koaua n ana Mwakuri ni Kamaiu ao Maungautin Te Tia Kamaiu Iesu Kristo. Ko uringia ana reirei Iesu ake a kakewekewe n te kawai nako Emmauti. Te Uea are e a tia n uti e kania man titiraki bwa bukin tera ngkai a nanokawaki. E anga te kaeka Ruka:

“Ao uakekei a kangai nakoina, Aika aron Iesu are te I-Natareta, are te burabeti are mwaaka ni mwakuri ma n taetae i matan te Atua ma aomata ni kabaneia:

“Ao ibonga ake a kakanato ma ara taan tautaeka a anga Teuarei bwa e na motikaki taekana n tiringaki, ao a kamatea n te kaibangaki.

“Ao ngaira ti taku bwa boni Ngaia are nang kamaiuia Iteraera” (Ruka 24:19–21).

Ti karekea te rau man ara ataibwai ao ara koaua bwa *boni* Ngaia are e kamaiuia Iteraera. Bwa *boni* Ngaia are E “[motiki] ana kabaebae te mate” (Motiaea 15:23). Bwa *boni* Ngaia are e riki bwa te “te maon ua ibuakoia aika matu” (1 I-Korinto 15:20). Bwa *boni* ngaia are e kakoroi nanon berita ake n te tembora ake a kabaeira ma naake “ti tangiria mangkekei n ua ngkai, ao ake a tibwa kitanira!”¹

N tain te Itita aei, I tangiria n tibwa mwa-koron te rongorongo man te bootaki n taro-mauri are I anga tabeua te ririki n nako iaon mwaakan te Tia Kamaiu ni kamaiuira. I kako-rakoraki ngke I katauraioia ao ngke I anga te rongorongo aei. I tataro bwa e na kakorakorai ngkami n ami tai ni warekia.

Te Tia Kamaiu E Atai Nanokawakira aika Korakora

E roko te mate irouia tabeman n taai aika aki kantaningaki ao e na bon roko nakoira ni kabane. Ngaira n tatabemanira ti na kataki man maten temanna are ti tangiria.

Tabeua te bong n nako ao I kaitibo ma temanna te mwaane are e toki norana iroun imwin maten kainnabana. E a reke ara tai ni kaitibo n tain te motirawa ae kakukurei. E wingare ngke e kainetai. Ngke I uringnga are e a tia ni motirawa kainabana, I karaua raoi n taekina te kamauri are e bwabwainaki: “Ko uara ngkai?”

E bua te wingare are irouna, a ranran matana, ao e kaeka ni karaurau, ma nanona raoi, “I marurung. Ma e rangi ni matoatoa.”

E *bon* rangi ni matoatoa, n aron are e ataki irouia angina mairoura ao e na ataaki teuana te tai irouna ni kabane. Matoatoan raoi te kakatai anne bon karekean te ataibwai bwa ai tera ae ko nang

---

*Te Tia Kamaiu e kona n
atai rawawataara mai iroun
te Tamnei, ma E rineia
bwa e na bon rinanoni
i bon i Rouna.*

karaoia ma te nanokawaki imwin buan temanna, ma te ururing, ao te aki kukurei are ti kona n namakinna ni buan temanna are ti rangi n tangiria. Te nanokawaki ae bati e kona n reitinako n ai aron te maraki ae reitinako. Ao irouia tabemwang, tao iai irouia namakinan te un ke namakinan te aki momotiraoui.

Ana Mwakuri ni Kamaiu ma Maungautina e anganna te mwaaka bwa e na kainaomataira ma te kakatai anne. Rinanon baike E rinanona, E atai ni kabane nanokawakira. E kona n atai man ana kairiri te Tamnei, Ma E rineia bwa e na rinanon maiuna ibon irouna. Aio te rongo-rongo anne:

“Ao nooria, e na bungiaiki iroun Maria, i Ierutarem are abaia ara bakatibu, are te kibono, te bwai ni mwakuri ae kakawaki man rineaki, are e na rabunaki ma ni kariki ni mwaakan te Tamnei ae raioiroi, ao e na karika natina, eng, ae natin te Atua.

“Ao e na waaki, n rinanon te kainnana ni maraki ma te karawawataki ao te kaririaki n aekaiia nako; ao aio bwa e na kakoroaki te taeka are e taku bwa e na uota iaona marakiia ao aorakiia ana aomata.

“Ao e na uota iaona te mate, bwa e aonga ni kabwara ana kabaebae te mate are e kabaeiia ana aomata; ao e na uota iaona mamaaraia, bwa e na on nanoia n te nanoanga ni kaineti ma te maiu n iriko, bwa e na ataia ni kaineti ma te maiu n iriko bwa e na kanga ni buokiia ana aomata ni kaineti ma mamaaraia.” (Alma 7:10–12).

Aomata aika a raioiroi aika a mena irariki ma kona n ota n nanokawakim ni buan temanna ae ko tangiria. A reita te nanokawaki are ko namakinna. Te Tia Kamaiu e aki ti ota ma e namakina naba te nanokawaki are iroum are bon ti ngkoe ae ko namakinna. Ao E kororaoui kinakim irouna. E ataa nanom.

Kaoa te Tamnei ae Raioiroi

Te Tia Kamaiu e kona n ataia bwa tera ae ko kona ni karaoia man baike ko kona ni karaoui are te kabanea n tamaroa ibukim n te tai are ko kaoa iai te Tamnei ae Raioiroi bwa e na anganiko te rau ma ni kakabwaiako. E ataia bwa tera

te kabanea n tamaroa ibukim bwa ko na karaoia. N tabetai bon te tataro. N tabetai kabebetean temanna. I kina temanna te aine ae a tia ni mate buna are iai aorakina ae kona ni karika te mwauku are e namakinna bwa e na kawara temanna te aine ae e a tia naba ni mate buna. I aki mena irariki, ma I ataia n akea au nanokokoraki bwa te Uea e kaira temanna ana reirei ae kakaonimaki bwa e na tabeakina raona temanna ao n anne are e buokia iai ni kauoman.

A mwaiti kawai are e kona iai te Tia Kamaiu ni buokia naake a nanokawaki, ni kaineti ma kainnanaoia. Ma ko na bon aki nanokokoraki bwa E kona ao e na bon karaoui baikanne n te kawai ae te kabanea n te tamaroa ibukia naake a maraki ao naake irariki. Te bwai ae aki bitaki n te tai are te Atua e kamaiuia aomata man te nanokawaki bon namakina te nanorinano i matana n airon te teei. Te katoto ae tamaroa ni mwaakan te nanorinano e reke man maiun Iobi (taraa Iobi 1:20–22). Teuana riki te bwai ae aki bitaki, are iai naba iroun Iobi, bon te onimaki ae nene ni mwaakan mangautin te Tia Kamaiu. (taraa Iobi 19:26).

Ti na bane ni maungauti, ni ikotaki ma naake ti tangiria ake a tia ni mate. Te manga kaitiboaki ma ngaia tiaki n te tamnei ma n te rabwata ae aki kona ni mate ke ni kara ke n rootaki n te aoraki.

Ngke e kaoti te Tia Kamaiu nakoia Ana Abotoro imwin Mangautina, E aki ti kakorakoraia n nanokawakia ma e kakorakoraia naba ngaira ni kabane ake ti na namakina te nanokawaki. E kakorakoraia ma ni kakorakoraia n aei:

“E mena te rau iroumi. . . .

“Kam na tarai baiu ma waeu, bwa boni Ngai: kam na ringai, ao tarai; bwa akea irikon te tamnei ao rina, n ai aron aika kam nori irou ngkai” (Ruka 24:36, 39).

Te uea e kona ni kaungaira bwa ti na ukora mwaakan te kainaomataki man nanokawakira ni kawai ake a na rangi ni ibuobuoki nakoira. Ti kona n rineia bwa ti na beku ibukia tabemwang ibukin te Uea. Ti kona ni kaota ara koaua iroun te Tia Kamaiu, n Ana euangkerio, ni kaokan Ana Ekaretia, ao ni Mangautina. Ti kona ni kawakin Ana tua nako.

Ni kabane rinerine akanne a na kaoa te Tamnei ae Raioiroi. Bon te Tamnei ae Raioiroi are e kona n anganira te rau ni kaineti ma kainnanora. Ao man ana kairiri te Tamnei, ti kona ni karekea ara koaua n te Mangauti ao te taratara ae itiaki n te manga kaitiboaki ae mimitong ae imwaira. I

namakina te rau anne ngke I taraa atibun ruanimaten temanna ae I kinaa—temanna ae I ataia bwa I kona n taua i baiu n taai aika a na roko. N te atatai anne, I aki ti kainaomataki man te nanokawaki ma I onrake naba n te ingainga.

Ngke arona bwa e ikawai te teei anne, e na manga kainnanao te kainaomata ma kakaitai aika a kaokoro. Tao e na kataaki bwa e na kakanimaki nakon te Atua ribuakon kakatai n te rabwata ma te tamnei ake a kaoti nakoia aomata ni kabane. E ngae ngke te rabwata bon te karikibwai ae tamaroa, kateimatoana bon te kakatai are e kataira ngaira ni kabane. Aomata ni kabane a na bon bane n ribuakon te aoraki ao korakoran te kairikaki.

“Ko na Nanorinano”

Mwaakan te kainaomataki man katakira e a tia ni kateaki ao e tauraoui. E mwakuri naba aei n te kainaomataki man te kakatai are e roko man maten temanna ae tangiraki. N ai aron te kainaomataki are tiaki n tainako bwa e na maiu

---

*Ko na aki nanokokoraki
bwa te Tia Kamaiu e kona
ao e na bon ibuobuoki n
te kawai are e tau ibukiia
naake a nanokawaki ao
naake a mena irarikiia.*

temanna, te kainaomataki man kakatai ake tabeua bon aki kanakoiaia. E kona te Uea n aki anga te rau ni karokoa te tai are ti karikirakea iai te onimaki bwa ti na karaoui rinerine aika a na uota mwaakan te Mwakuri ni Kamaiu bwa e na mwakuri ni maiura. E aki karaoa aei ibukina bwa e aki tabeakinira ma ibukin ana tangira ibukira.

Te kairi ibukin karekean mwaakan te uea ni kamaiu man kakaitara n te maiu e reke iroun Thomas B.Marsh, are bon te Beretitenti n te Kooram n te Tengaun ma Uoman. E kataki n

ae korakora, ao E ataia te Uea bwa e na mwaiti riki katakina. Aio bon te reirei nakoina are N na anaia ibukiu ao n angani ngkami: “Ko na nanorinano; ao te Uea ae Atuam e na kairiko ni baina, ao n anganiko kaekaan am tataro” (Reirei ao Berita aika Tabu 112:10).

Te Uea n tainako e tangiria ni kairira nakon te kainaomataki n te tai are ti karaoa ae raoiroi. Anne e kainnanao te rairannano. Ao anne e raonaki n te nanorinano. Akea te nanokokoraki bwa te kawai nakon te kainaomataki e kainnanao te nanorinano n tainako bwa e aonga te Uea ni kona ni kairira ni baina nakon taabo ike E tangiria bwa e na uotira rinanon ara kaangaanga ao nakon te katabuaki.

Kakatai a kona ni karekea te un ma bwaranano. Te nanorinano are ti kainnanaoia bwa e aonga te Uea ni karira ni baina e roko man te onimaki. E roko man te onimaki bwa e maiu te Atua, bwa E tangirira, ao bwa baike E tangiri—e ngae ngke a mamatoa—n tainako bon baika a tamaroa ibukira.

Te Tia Kamaiu e kaota nakoira te nanorinano anne. Ko a tia ni wareka arona ngke E tataro n te Onaroka are Ketetemwane ngke E maraki man te kakatai ibukira are e raiion ara kona n ota ke n rinanona, ke ibukiu bwa N na kabwarabwaraa. Ko uringa Ana tataro: “Tamau, ngkana e riai i Roum, ao ko na uota nako te mangko aei mai Rou: ma akea au taeka, ma e na, tauaki am taeka.” (Ruka 22:42).

E ataia man onimakina Tamana are i Karawa, Eroim ae kakannato. E ataia bwa Tamana e korakora ao akea tokin ana akoi. Te Nati ae Tangiraki e bubuti n taeka aika nanorinano—n aron te teei ae uarereke—mwaakan te kainaomataki bwa e na buokaki.

Kaungai mani Kabebetei Nanomi

Te Tama e aki kainaomata te Nati man kanakoan te kakatai. Ibukira ao E aki karaoa anne, ma E kariaia bwa te Tia Kamaiu e na kabanea ana mition are E roko bwa e na karaoia. Ma ti kona ni karekea te unganano ao te rau n te ibuobuoki are e katauraomia te Tama:

“Ao e kaoti te anera mai karawa nakoina, ni kakorakora.

“Ao e bati n rawawata nanona ao E kakorakora ana tataro: ao maonona ai aron timtim n raraa aika bubura, aika bwaka i aontano.

“Ao ngke E teirake man ana tataro, ao E roko irouia ana reirei, ao E noria bwa a matu n nanokawaki,

“Ao e taku nakoia, Kam aera ngkai kam matu? teirake ao tataro, bwa kam na aki rin n te kaririaki (Ruka 22:43–46).

Te Tia Kamaiu e tataro ibukin te kainaomataki. Are E anganaki bon tiaki kanakoan te kakatai ma te kakorakora bwa e na tokanikai iaona ma te mimitong.

*Iesu Kristo e kabooi ara bure nako ma
aia bure ni kabane natin Tamara are i
Karawa bwa ti aonga ni kainaomataaki
man te mate ao te bure.*

Ana tua nakoia Ana Abotoro, ake a bon kataaki naba, bon te kairi ibukira. Ti kona ni motikia bwa ti na iria. Ti kona ni motikia bwa ti na teirake ao n tataro ma te onimaki ao te nanorinano ae korakora. Ao ti kona n ira naba ana wewete are n ana boki Mareko: “Tei rake, ti a nako” (Mareko 14:42).

Man aei, e a reke reireiam ibukin te tokanikai iaon ana kakatai te maiu aei n te aro n rabwata ao n tamnei. Ko na kainnanao ana ibuobuoki te Atua imwin karaoan am kabanea ni kona ibon ibukim. Ngaia are teirake ao nako, ma karekea moa Ana ibuobuoki, n ae tawe n are kona, n aki tatanninga te kaangaanga bwa e na wewetea te kainaomataki.

I kaota au koaua mai nanou bwa E maiu te Atua te Tama ao e tangirira. I ataa anne. E kororaai Ana babaire ni kakukurei, ao *bon* te babaire ibukin te kukurei. E a tia ni mangauti Iesu Kristo, ai uana ma ngaira imwin te mate. E maraki bwa E aongo ni kona ni buokira n katakira nako. E mate ibukin ara bure ao aia bure ni kabane natin Tamara are i Karawa bwa ti aonga ni kainaomataki man te mate ao te bure.

I ataia bwa n ana Ekaretia Iesu Kristo, te Tamnei ae Raoiroi e kona n roko ni anganira te rau ao ni kaitiakira ngkai ti iriria te Matita. Ko bia karekea Ana rau ao ana ibuobuoki n taai ni kainnanao, rinanon ni kabane kakatai ma kaangaanga ni maium. ■

Man te taetae n te botaki n taromauri ae, “The Power of Deliverance,” are e karaoaki i Brigham Young University n Tianuare 15, 2008.

BWAAI AIKA A NA TARAANKI

1. “Lead, Kindly Light,” *Hymns*, no. 97.

KABWARABWARANA MAN KETETEMWANE, IROUNJ, KIRK RICHARDS; BAAN TE ORIVA MAN GETTY IMAGES

Inanon Te Nne N Aroka Ae Tabu

Ma te lango ♩ = 60-68

Taekan te anene iroun Tammy Simister Robinson

1. Nte nne na - ro - ka ae tabu, I ka - maiu - aki nam raoi - roi.
 2. I no - ri ma - ne - ka - m, Ka - ni - ki - na - ean na - nom.
 3. Nte mwa - ng - ko ael moi iai, Nna moi ma te ra - oi - roi,

Bu - bu - ti iKe - te - te - mane, Tia Ka - maiu ta - taro ibu - ku.
 Ko ko - ra - kai ibu - ki - ra, Ko, ma - te i - bu - ki - ra.
 Te ra - bwa - ta eu - ru - aki. Nna ka - koa - ua na - ko - im.

Tia Ka - maiu ta - taro ibu - ku. Bwa eu - ru - aki na - no - u;
 Ko, ma - te i - bu - ki - ra. Buo - ka na - nou ae uru - aki;
 Nna ka - koa - ua na - ko - im. Bu - ti - mwa - ea na - no - u;

Kaira na - nou ma na - no - m. Bu - bu - ti iKe - te - te - mwane,
 Kaira na - nou ma na - no - m. Ko ko - ra - kai ibu - ki - ra,
 Kaira na - nom ma na - no - u. A - ke - a te ko - ra - kai;

Tia Ka - maiu ta - taro ibu - ku. Tia Ka - maiu ta - taro ibu - ku.
 Ko, bon ma - te i - bu - ku. Ko, bon ma - te i - bu - ku.
 N - na ma - iu i - bu - kim. N - na ma - iu i - bu - kim.

© 2003 Tammy Simister Robinson. A bane n tauaki mwiin taian kariaia ibukin katootongana.

Te anene aei e kona ni katootongaki ibukin kaboonganakina, ae aki kareke mwane n te ekaretia ke n te mweenga.

Te kaetieti aei e riai ni kaairaki iaon te kaobi are e karaoaki.

Iroun Brian K. Ashton

Kauoman ni Kauntira n te
Reirei n Tabati n te Beretitenti
ni Kabuta

Tenua Reirei iaon te Tangira, te Kimwareirei, ao te Rau

Irakin kawai aika tenua aikai e kona ni karika te bitaki ae korakora ni maium ao ni buokiko n namakina uaan te Tamnei.

Ngke atacin te kaoreti ngai, I rangi n tabeainga n aron maiu ibukin taai aika a na roko. Ngke I a roko inanon taai aikai—ae nanonaki te maiu imwin te reirei n te kaoreti— I reiakinii tenua reirei aika a kakawaki are e karika te bitaki ae korakora ni maiu. I tangiria n tibwa te reirei aei ma ngkama te kantaninga ae e na aki anaa te tai ae maan reiakinana tiaki aron manin are I reiakinna iai. E na kona ni buokiko ni kunea te kimwareirei ae bati ni maium—ao n tokina karekean te kariatataaki ma Tamami are i Karawa.

1. Ukera te Kukurei, Te Rau, ao te Tamnei ae Raoiroi

I kaitibo ma kainabau, Melinda, inanon au kauoua n ririki n reirei n te kaoreti, tao imwin onoua namakaina imwin okiu man au mition. I atai n te tai ae waekoa ae I kan mareaki ma Melinda. Ma, Melinda, bon tiaki te namakin anne ae e reke irouna. Bon tiaki ni karo-koa nimaua te ririki imwina are e a karekea raoi boon

---

*Ni karaoan
bwaai aika
a uarereke
ao ni kakoaua n
te mwakuri ni
kamaiu iroun
Iesu Kristo,
ko na kunea
te tangira,
te kimwareirei,
ao te rau n
aki tabe
bwa tera ae ko
mena inanona.*

ana titiraki bwa e bon “Raioiroi” ngkana e mare ma ngai.

Inanon nimaua te ririki akanne, I karekea teuana mai buakon te kataaki ae korakora inanon maiu. I ataia bwa antai ae N na mare ma ngaia, ao te Tamnei e kairoiroi bwa N na karekea, ma e taraa n ae e aki kona n reke te kouru anne.

Imwin karekean au beeba ni banen au reirei, e a iangoia Melinda bwa e na nako n te mition—kanga bukina, ae I namakinna, bwa e na nako ni kararoaai. Iai taai ake inanon tain ana mition ae ai akea te kukurei irou ibukina bwa I a iangoa riki te bwai ae e aki reke irou. Ma e ngae n anne, I kamatebwai ni koroboki aika tabu, ao n tataro ni katoa bong, ni beku n te Ekaretia, ao ni keiaki ni karaoi bwaai ake a kaoa te Tamnei ae Raioiroi inanon maiu.

N te taina, ni moantaain ingabongin te Tabati ae e mwaitorotoro i Minnesota, USA, iaon kawaiu ni buti nakon bootakin te Ekaretia, I ango, “N a riai n namakina te aki kukurei n te tai aei. Bon akea te bwai ae riki n aron are I kantani-ngaia. Ma I bon aki namakina te nanokawaki. E bon rootai te kukurei!”

Ao, I kangaa n rangi ni kukurei ngkai I rina- non ae I taku i bon irou, bwa te tai ni kakatai ae matoatoa?

E kuneaki kaekaana n I-Karatia 5:22–23: “Ao uaan te Tamnei te tangira, kimwareirei, te rau, te taotaonaki n nano, te atataiaomata, te raioiroi, te kakaonimaki, te nimamanei, te taubaang.”

Ibukina bwa I karaoi bwaai ake a kaoa te Tamnei inanon maiu, I namakina ana tangira te Atua. I namakina te kimwareirei ao te rau. N na rootaki n te rawawata ae maan ao N na bon namakina te kukurei.

Karekean te tangira, te kimwareirei, ao te rau inanon maura, ara utu, ao tekatekara n taanga e aki roko man reken te auti ae bubura, te kaa ae

tamaroa, kunnikai aika boou, te mwakuri ae rietata, ke aekan bwaai riki tabeua ake a taraaki n te aonaaba bwa a karika te kukurei. Ni koauana, ibukina bwa te namakin n tangira, ni kimwareirei, ao n rau e roko man te Tamnei, namakinan baikai a aki irekereke ma waakin maiun rabwatara ni kabane.

Taiaoka e na mataata bwa I aki taekina ae ti na teimatoa ni kukurei ke ara waaki n te maiu n rabwata e na aki roota kukureira. Ni koauana, ngkana ti aki katoonga ae mao, ti na aki kona n ataa ae karewerewe (taraa Reirei ao Berita aika Tabu 29:39; taraa naba Mote 6:55).

Ti riai ni kaitaraki ma kaangaanga n taai tabetai. I rarikina, tabeua waaki aika riki man te maiu n rabwata ao ara namakin a na kona ni karika rawawatara ao ni karika kaangaangan namakinan te Tamnei. Ma ngkana ti teimatoa ni karekea te Tamnei inanon maura ao ni kakoaua te Atua, ti kona, n arona ni kabane ni kukurei.

I kakoaua n aron au tataneiai bwa e bon koaua. Inanon te bwai are I rinanona ngke e mena Melinda n ana mition, I a tia n ataia bwa ngkana I karaoi bwaai ake a uota te Tamnei nako nanon maiu, ni irianaki n rineia ni kakoaua ao ni kariaia bwa a na bane n nakoraoi bwai n aron ana kantani-nga te Atua, I aki toki n namakina te kukurei (taraa Iakobwa 3:2).¹

2. Tai Rekenako n taian Katooto

Tatan e anganga katooton kaitaran bwaai ni kabane ake e karaoi te Atua ni kataia ni kamangaaira ao ni kamwaneira. N aki mutiakina korakoran Tatan ni imanonoira bwa ti na karaoa ae kairua, e reireiniira te Tia Kamaiu bwa “te kai ae buakaka [e aki kona] ni karika uana ae raioiroi” (3 Nibwaai 14:18). Ibukina bwa Tatan bon te kai ae buakaka, e aki kona n anganiira namakinan “te tangira, te kimwareirei, te rau, te taotaonaki n nano, te atataiaomata, te raioiroi, te kakaonimaki, te nimamanei, [ao] te taubaang” (I-Karatia 5:22–23). Ma, e tangiria Tatan bwa ti na bane ni karawawataaki (taraa 2 Nibwaai 2:27).

Ngaia are tera ae karaoia Tatan? E kataia ni kamwaneira.

Raoraou temanna, ae e a tia n rineaki, e reke n te kariiriaki. Raoraou e a tia ni karaoa ana mition ao bon te mitinare ae e rianako arona. Ngke e okira mweengana imwin ana mition, e a iangoaia ni karaoi ni kabane baikai a

---

*Tatan e anganga
katooton kaitaran
bwaai ni kabane
ake e karaoi te*

uarereke ake a tia n uota te Tamnei inanon maiuna ao e a tia ni kakorakora n tain ana mition. Ao bon tii inanon tabeua te tai, are e karaoia.

Ma, e nooriia raoraona, angia ake a bon tia n oki man aia mitinare, a roroko n te taromauri ni katoa Tabati ma i tinanikun te taromauri a mauakini maiun te aonaaba. A taraa ni kukurei. A karaoi baike a “kaunga”. Ao katein mauia e aki kainnanao te mwakuri ae mwaiti ni kabotauaki ma maiuna.

E a moanna ni katoka karaoan baike a uare-reke ake a tia n uota korakoran tamneina n tain ana mition. Bon iai ana koaua, ma e tuangia ae e a tia ni motikiia, “Ngkana I bon tii irira te bootaki n taromauri n te Ekaretia, e bon TAU ibukiu—I bon mano iai.” Ma, e ngae ngke I nanako n taromauri, e taku, “N amneiu, I a bon bwaka.”² Ni maekana n aron te maiu n aonaaba, teuana te kairua are e rineia e a manga kairia nakon teuana, ao n tokina e a bikoukou.

Ana rinerine aika aki raroai a bane ni karika te kaangaanga nakoina. E a aki namakina te kukurei, ao e bon ataa anne. Ma raoiroina, bwa raoraou e atai ae e a tia ni mwamwanaaki, ao e raira nanona.

Ana karaki e kamataata bwa a kona ni mwamwanaaki te koraki ake a raroai. Irarikina, ana karaki e kaotia bwa ti ri ai n teimatoa n tararuaira man taian kariiri. E na iraki nanon aei ngkana ti karaoi baike a uarereke ake a na uota te Tamnei nako nanon maiura.

I kukurei n taekina bwa n te bong aei e a rangi ni kukurei raoraou, e kekeiaki ni kawakin tuua, ao e a kakaonimaki ni mauna n rabwata ao n tamneina nakon te euangkerio.

Ana kariiri Tatan a kona n roko n aekakina nako. N a taekini tii tabeua.

E na kataia Tatan n anai nanora bwa ti na moanibwaii bwain te maiu aei nakon bwain

*Atua ni kataia ni
kamangaoira ao
ni kamwaneira.
E reireiniira te
Tia Kamaiu bwa
“te kai ae buakaka
[e aki kona] ni
karika uaana
ae raoiroi”*

(3 Nibwaai 14:18).

E mwakuri korakora Tatan ni katabetabeira ibukina bwa e atai ae te iango ni kamatebwai riki n koroboki aika tabu, e karekea te rairaki ao ni karekei kaotioti.

Teuana ana kariiri Tatan e roroko rinanon te iango are e kakawaki riki taraa kin tinanikum nakon are teraa raoi ae ko iangoia inanom. Ngkana akea raoi te iango ae e nako mai nanom ibukin karaoan bwain te tamnei, e na aki reke iroura namakinan te kimwareirei n te euangkerio. Ao n tokina, kawakinan tuua a nang moanna n namakinaki bwa a karika te karawa-wataaki, ao e atai Tatan bwa ngkana a reke aekan namakin aikai iroura, ti na moanna ni katoki karaoakin bwaai ake ti atai bwa ti na bon karaoi.

E kariiri naba Tatan bwa ti na kakoaua bwa te kimwareirei ao te kukurei a reke man te maiu ae bebete ke ni karaoan te kakukurei ni katoa tai. Ma a bon aki. Ni koauana bon akea te kimwareirei ke te kukurei ngkana akea te korakai ni karekean te tokanikai (taraa 2 Nibwaai 2:11, 23).

Ana kabanea ni kariiri Tatan ae n a taekina bwa e na kataia n anai nanora bwa karaoan te buakaka, ma kakukureina ae e waekoa n toki, bon karekean te kukurei raoi. E atai Tatan ae n te tai ane e uarereke anne, taian namakin ke rootakin nanom a na (1) anganiko te namakin

te tamnei. Ti na kona n atai bwa aikoa eti aron bwaai ake ti moanibwai ngkana ti noori aron ara kakaraki bwa ti kangai, “I a bon rangi n tabetabe ke I a rangi ni kua ngkai n _____.” Karin taeka aikai: nakon te tembora, n ibuobuoki, kamatebwaia ao iango nanon koroboki aika tabu, kakoroa nanon weteau, ke n taekina au tataro.

Teuana bukina ae ti namakinna ae ti a rangi n tatabetabe bwa Tatan e mwakuri korakora ni katiki nanora. E kabonganai tareboon aika reitaki ma te intanete inanon baira, reerio inanon ara kaa, te terewitin ni mwengara, ao bwai aika mwaiti kurikuri ake a katabetabeira ni katoa tai. Ao n tokina, ti a taraa n rangi n tabetabe nakon are bon etina.

Teuana naba bukina ae ti rangi n tabetabe bwa e a moanna n uare-reke ara tai ni iango ni kamatebwai.

ae anne bon uaan te Tamnei, (2) karikirakean te nano ni karekean uaa akanne, ke (3) karekea te namakin ae a raoiroi waaki akanne.

Te katooto, E na kariiriira Tatan bwa ti na taraa temanna ao ni iangoi baika aki raroai nakon are bon te tangira raoi. E na kairira ma te nano ni ingainga ao tiaki karekean te kimwareirei ae teimatoa. E na kataia ni kairira nako ao n aki anganiira te rau. E na karikiira bwa ti na bakan raoiroi, taula n nano, karaoi bwaai n aron are e tangiria te aonaaba ni kaitaran ae ko tabeakiniia tabeman, botumwaaka n onimaki, ao ni katuka am iango iaon bwain te tamnei. Ana kariirii a kona ni kamangaoira, are n tokina e na kona n tuangiira bwa uruan tuua a na bon uota te kukurei.

3. Karaoi Bwaai Aika Uarereke

N angiin te tai bwaai aika uarereke aki toki n uota te Tamnei nako nanon maiura, a kararoaira man taian kariirii, ao n tokina a na buokiira ni karekea korakorara ni kawakin tuua ao ni karekea te maiu are akea tokina. E reiakina te reirei aei te Tia Kamaiu nakoia unimwaanen te Ekaretia i Kirtland, Ohio: “Mangaia are, tai kua ni karaoan ae raoiroi, bwa kam kawenea aan te mwakuri ae korakora. Ao man bwaai aika uarereke e kaoti te bwai ae korakora” (Reirei ao Berita aika Tabu 64:33).

Bukin tera a kakawaki bwaai aika uarereke? N te kibu are imwina, e kabwarabwara te Tia Kamaiu bwa “te Uea e kainnanao te nano ao te iango ae tauraoi” (Reirei ao Berita aika Tabu 64:34). Bukin tera te tTia Kamaiu e kairekerekea karaoan bwaai aika uarereke ma te nano ao te iango ae tatauraoi? Ibukina bwa kateimatoaan karaon bwaai aika uarereke, ti anga nanora ao ara kantaninga nakon te Atua, are e kaitiakiira ao ni katabuira (taraa Ereman 3:35).

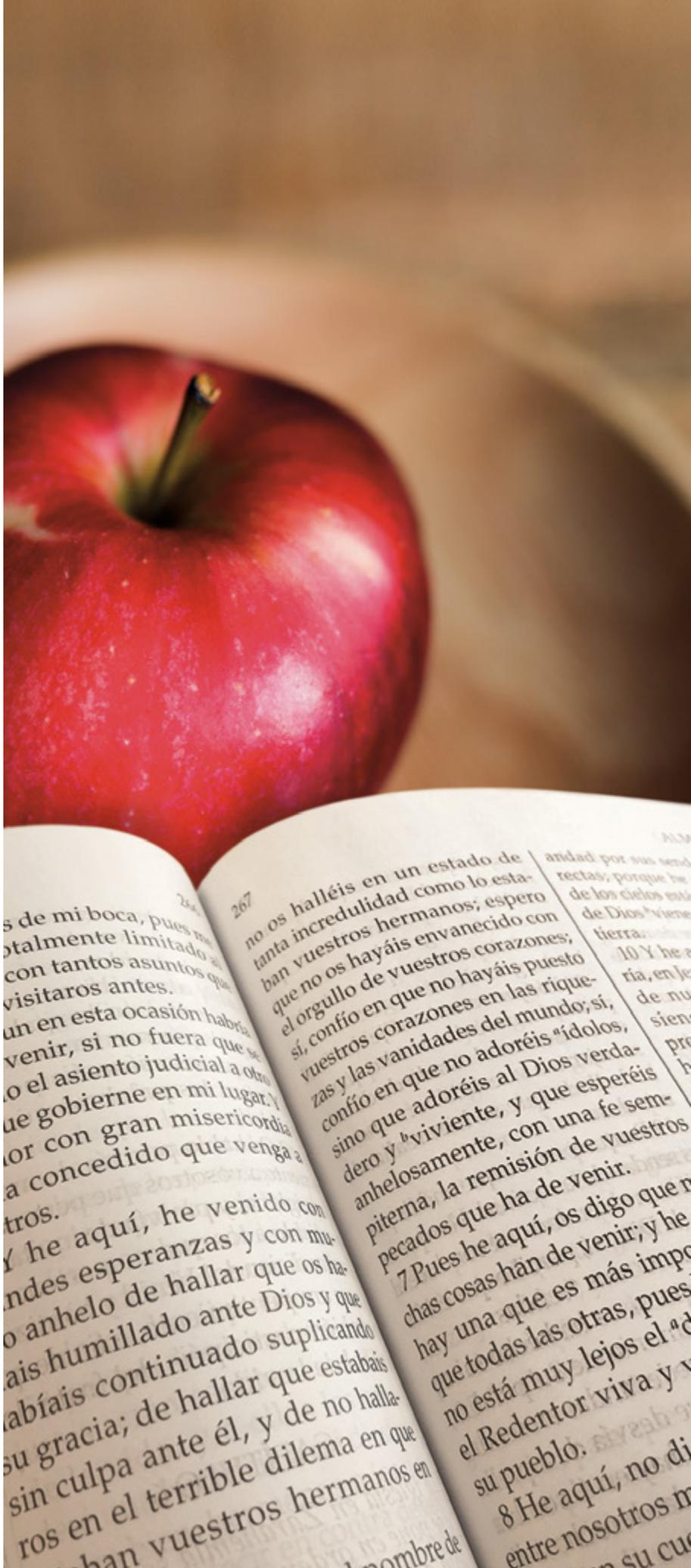
Te kaitiakaki ao te katabuakaki aio e na bita arora, teutana imwin teutana, bwa ti aonga n riki ni katotonga te tia Kamaiu. Aio are e na karikiira bwa ti na waekoa ni butimwaea ana kai-riiri te Tamnei ae Raoiroi, ao are e na kamanoira man te kariiriaki.

Inanon au kabanea n ririki n te reirei n te kauarinan, e reireinai tamau te timenari ni mweengara. Ibukina bwa atuun te reirei n te ririki anne bon Ana Boki Moomon, e iangoia tamau bwa ti na bane ni wareware, te kibu teuana nakon te kibu teuana, ao ni maroroakina teraa are ti warekia. N ara tai ni wareware, e aki toki n titirakinai tamau titiraki ake a karikai bwa n a iangoa kanoan te bwai are ti warekia, ao e aki toki ni kamataatai bwaai ake I aki ota iai. I uringa kamatebwaian rongorongon te Tia Kamaiu ao i namakina bwa E bon kawariia taian Nibwaiite ao I bon kona ni karekea kabwaraan au bure bwa mwin ana Mwakuri ni Kamaiu te Tia Kamaiu.

Bootakiu ni wawareware ma tamau n taai akekei bon moan katean aan au kamatebwai ni koroboki aika tabu. Iai te bwai ae I namakinna inanon are tai ni wareware. Ao te bwai riki ae e kakawaki, au kantaninga, au iango ni kan karaoan bwaai, ao aroarou a bitaki. I tangiria bwa N na nakoraai. I a moana n noori baike I kakariiriaki iai. I karaoa au rairanano ni kato tai. Ni banen au moan ririki n te kaoreti, I a wareware ni korobobi aika tabu ni katoa bong.

Inanon te tai anne, Beretitenti Ezra Taft Benson (1899–1994) e tuangia membwa n te Ekaretia bwa a na wareka Ana Boki Moomon ni katoa bong ao n toui mwin baike a reiakin.³ Ngaia are, irarikin baike I wareki, I bon wareware naba iaon bwaai tabeua man Ana Boki Moomon.

Iaon au mition I a reiakina raai aron te kamatebwai ao kanuaakira ni koroboki aika tabu. I aki

---

I berita bwa

ngkana ko

kanuaiko

inanon

koroboki

aika tabu,

riki Ana

Boki Moomon,

ko na kaa

te Tamnei nako

nanon maium.

n ae I ti namakin te Tamnei ae Raioiroi n au tai ni wareware, ma I a moanna n namakin te kimwareirei n au tai n ukeuke ni koroboki aika tabu ni kakaai reken au kaanganga ao naake I a tibwa reireiniia.

Imwin au mition, I reitaanako au wareware ni koroboki aika tabu ni katoa bong. Ibukina bwa te waaki aio e kaa te Tamnei ae Raioiroi inanon maiu, I karekea Ana kairiiri ni buokai ni kabongana raioi au tai n ae e manena. Ibukin aei, e raioiroi au waaki n te reirei, ao n au mwakuri. E a rangi ni bebete karaoa te reinerine ae tamaroa. I a tatataro ni katoa tai ao I a botumwaka ni kakoro mwin weteakiu. Aron kanuaakiu n koroboki aika tabu aki katoki au kaangaanga ma e kabebetea aron maiu.

N Aokati 2005, Beretitenti Ezra Taft Benson (1910–2008) e anga te kakaewenako ni wareka ke ni manga wareka riki Ana Boki Moomon imwain tokin te ririki.⁴ Ibukina bwa I a kaman moana warekan Ana Boki Moomon ni katoa bong, I a roko ngkai n Ita ke Moronaai. Ma ibukin aio, ngkai I moantaai ni bane teuana ke uoua te wiiki imwina, I a motikia bwa I a karaoa nanon ana kakaewenako Beretitenti Hinckley.

E roko ara tia kakawari n te mweenga nakon ara utu. E titirakinai bwa I a bwaka iaa n aron ana kakaewenako Beretitenti Hinckley.

I tuangnga ae I rangi n tekeraoi bwa I a kaman moana warekan Ana Boki Moomon imwain ana kakaewenako Beretitenti Hinckley. Ngkanne, ma te nano ni kan raioiroi, I a taekina ae I a tia ni karaoia.

Bon tekeraoiu, bwa au tia kakawari n te mweenga e nooria n te anga teuana. Ngke e kataia n reiakinai, e roko ana wirikiriki te Tamnei n tuangai bwa e bon eti te tia kakawari n te mweenga.

Ngkai N nang riai ni wareki uoua te mwakoro ni katoa bong bwa I aonga ni bane n tokin te

ririki. Inanon au tai ni wareka ae mwaiti riki n Ana Boki Moomon, I nooria bwa e a mwaiti riki te korakora ae e reke inanon maiu. I karekea te kimwareirei ae mwaiti. I a mataata riki ni bwaai tabeua. I karaoa au rairanano ni tai nako. I tangiria ni karaoa te ibuobuoki ao te kamaiu nakoia tabeman. I aki kai bwaka nakon ana kamwamwane ao ana kairiiri Tatan. E a rikirake tangiran te Tia Kamaiu.

Inanon Nobembwa I a weteaki bwa N na riki bwa te bitioi n ara uote. Katiaan nanon ana kakaewekano Beretitenti Hinckley e katauraaoi nakon te wewete anne. Imwin anne, I a tia n ataia bwa n te tai are I a rangi n tabetabetai n au tabo ni mwakuri ke n te aro, bon te tai ae I kainnanaoia ni wareki koroboki aika tabu, riki Ana Boki Moomon.

E konaa n reke iroum te kakabwaia ae ai aron aei ngkana ko kanuaiko n taian koroboki aika tabu ni katoa bong. I berita bwa ngkana ko kanuaiko ni koroboki aika tabu, riki Ana Boki Moomon, ko na kaa te Tamnei nako nanon maium ao ko na tatataro ni katoa bong, raira nanom ni kato tai, ao ko na kunea bwa e bebete kaeen te taromaui ao n anaa te toa ni katoa wiiki.

I kakooua bwa ngkana ko karaoi bwaai aika a uarereke ao n animakin te Uea, ko na kunea te tangira, te kimwareirei, te rau ao te kukurei n aki tabe bwa tera are ko mena inanona. I kakooua naba bwa e bon reke aio mai mwin te mwakuri ni kamaiu mai iroun Iesu Kristo. A bane n reke bwaai aika raraoi bon mai Irouna (taraa Moronaai 7:22, 24). ■

Man te taetae n te taromaui, "Kukurei, Kaibwabwaru, ao Bwaai aika Uarereke," e kanakoaki n te Brigham Young Iuniwetiri n Ritembwa 5, 2017.

BWAAI AIKA A NA TARAARI

1. Ngkana ti nene n te onimaki iroun Kristo, ti kona ni kanuairi n ana tangira te Atua n aki tabe ma tera ae ti mena inanona.
2. Taian kabwarabwara ao koroboki ake iroun te tia koroboki.
3. Taraa Ezra Taft Benson, "A Sacred

Responsibility," *Ensign*, Meei 1986, 77–78; taraa naaba "The Book of Mormon—Keystone of Our Religion," *Ensign*, Nobembwa 1986, 4–7.

4. Taraa Gordon B. Hinckley, "First Presidency Message: A Testimony Vibrant and True," *Ensign*, Aokati 2005, 2–6.

E Aki Tokanikai Iaora te Angibuaka

Nte tai ae aki maan imwin okiu man au mition, I karekea te kakao bwa N na kaea teuana te mwaie. N te mwaie, e bua au tareboon ao temanna te rorobuaka e tuangai bwa e na buokai ni kakaea. Ngke ti maroro, ti kunea bwa ngaira ni kauoman ti a bon tibwa oki ni mitinare ao ti tibwauai iango ma kouru aika a mwaiti imarenara.

E reitinako n rikirake ara reitaki, ao ti a kabae. Bon ara kouru bwa ti na kabaeaki n te Washington D.C. Tembora imwain are e kainaki ibukin te onobwai ni Maati 2018. Ma imwin kara-oan te rinerine anne, ao ti kataaki. Ae moan riki, e bua au mwakuri ao ai akea te anga are N na kaiko iai ibukin mwanangara nakon te tembora. Imwina, e nooraki bwa te angibuaka e na orea Puerto Rico teutana te tai imwain bongin ara mare.

Ngke e roko te Angibuaka ae Maria, e urua abara ae tararaoi. A in titooa. Akea ara iti; te ran, te amwarake, ao

bwaai tabeua aika kainnanaoki a bon kaangaanga karekeai. E bua bwaai ni kabane ake ti katauraoi bwa ti na kabonganai ibukin te amwarake imwin te mare. Ti a riari ni kakea te amwarake imwin te mare, ao e taraa n ae akea ara kona ma ti nang katoka te mare. E a karako ae roko nako Puerto Rico ao ae nako mai iai naba, ao akea ae ataia bwa maanra aei. I moanna n namakina te bwarannano, ao I onrake n te nanokoraki ao te aki rau.

Teuana te tairiki, ngai ao au kabae ti maroroakina ara kaangaanga aei. E kananououa te mwamwananga, ao e na akea te amwarake imwin te mare ke oneara ni mare, ma e kamatoa te Tamnei bwa ti riari n onimakina te Uea. Te kabanea ni kakawaki bon te kabaeaki n te tembora. Ti tataro nakon Tamara are i Karawa ibukin te ibuobuoki.

Ngke e a manga reke te kiba mai Puerto Rico, ti a manga kaboua bairean

kibara ao ti bita tain kabaeakira. Bon akea ara bwai n reitaki inanon wiki imwin te angibuaka, ma e maiu teuana ana tareboon temanna raoraora. E anganira bwa ti na kabongana n reitaki iai nakon te tembora. Ti a manga bairei riki bwaai ni kabane bwa ti aonga ni kona ni kabaeaki! Tabeua te wiki imwain mwanangara, kaain ara utu ao raoraora a anga taian kau ao kunnikai ao a buokira ni karekei baika a mwaiti ibukin ara mare.

Ngke ti a rin te tembora, ti katikui raraoma nako. Ti taubai n uaia n rin n are imwin aei. I kona n taekinna ma te koaua bwa i namakina bain te Uea ni kairiira man anganira te kantaninga bwa ngkana ti onimakinna, ao a na bane n nakoraoi bwaai ni kabane. N te bong aei, ti a kakabwaiaki ma natira te mwaane ae botonimwaane ao ti riki bwa te utu ae kabaeaki n aki toki. ■

Koraima Santiago de Jesus, San Juan, Puerto Rico

Imwin te angibuaka ae Maria, e taraa n ae ti na katoka ara mare.

“Aio te Maiu!”

Irimwii n okira mwengau n tairikin te kamwaitoro teuana imwin karaoan marooro ni bitioibi aika mwaiti. I rangi ni kua. E a tia n rangi ni kakua te mwakuri inanon wiiki aika mwaiti, ao tabeu n au utu ao n te Ekaretia e kakorakora tabeu n te aro are I aki kona ni karaoi bwaai ni kabane ake I tuangaki bwa N na karaoi.

N te tairiki anne, N na karaoa au kaa bwa I aonga n nako ni mwakuri n te moaningabong are imwina. Ngke I karina au kunnikai ibukin mwakuri aika barekareka, I bita tabeu man te bitioibi nakon te mwakaeneke. I wene iaon tanon te karaati ae mwaitoro iaan te kaa ao ni moana au mwakuri. Bukin tera ae N na mwaitorotoro, ni kua, ao ni kamaraki bubuan waeu imwin ae I a tia ni mwakuri korakora n te bong anne? E bua au taotaonaki n nano ao ni moana te kauntaeka, te tataro ni bubuti nakon te Tama are i Karawa.

“Ko kona n ae Ko buokai teutana?” I taku. “I karaoa au kabanea n tamaroa n riki bwa te karo, te bumwaane, ao te bitioibi ae tamaroa ao ni maiuakin

tuua. I kona ni beku n ae tamaroa riki ngkana I karekea au motirawa? Taiaoka buokai ni katia aei bwa I aonga n nako ni matu.”

N te tai ae waekoa, teniua taeka aika itiaki, ao ni mataata a roko nakon au iango: “Aio te maiu!”

“Tera?” I kaeka.

A manga roko riki taeka aikai: “Aio te maiu!”

E moanna n oota au iango ao nanou ngke a roko taeka n te kateniua n tai: “Aio te maiu!” A uota te rongorongoa taeka aikai nakon tamneiu. I kunea bwa “ngaia” bon te maiu ae mamate, ao I rinanon te rikirake ae waekoa ae karaoaki bwa e na buokai n riki bwa te aomata ae tangirai Tamau are i Karawa bwa N na katotongnga. Ti tebo ma e kangai te Tamnei nakoia, “Ko kantaninga te mwananga n te maiu aei bwa a na akea iai te korakai?” Ngke I teirake mai aontano ae timantiaki ae mwaitorotoro, I a kaokoro.

Ni kaineti ma aron ara kaeka nakoia, a kona n riki kataaki bwa bwaintituaraoui mairoun Tamara i Karawa ae tangira.

I mwakuri iaon au kaa ngke te rongorongoa ae itiaki e roko n itiaki nakon au iango.

E karekea ara tai ni kaitarai kataaki bwa ti aonga ni kona n rairaki Nakoina. Ngkana ti karaoia, ti kakabwaiakaki ma te reirei ao te rikirake n tamnei.

Taeka aika teniua aika roko n au iango n te tairiki ae kamwaitoro anne iaon tano ae timantiaki n au karaati e a tia ni kakabwaiiaai n te maan ae raka iaon 35 te ririki. I kekeiaki n taraia bwa e na akea te kataaki ae e na bakataeaki. I noori kataaki bwa taai n reiakin bwaai ae I tuai n reiakin ni kawai tabeua. ■

Richard J. Anderson, Utah, USA

Noorakin Tamau ngke e Anene

I mena n au mition i Honolulu, Hawaii, USA, inanon ae tii aua ao teiterana te namwakaina ngke e a reke naba irou te katikitiki ao e a kuneaki n te tai anne bwa iai irou aorakin te namakin n te ia. Inanon namakaina ake imwina ao I a okiokira te onaoraki, karaoakin tutuo aika mwaiti, te bwai n aoraki ae boou ma mwina nakon rabwatau ae e karika te bwarannano.

Mai imwaina ao I rangi ni kabanea korakorau iaon au mwakuri ni mitinare n te aro are I aki kainnanao n uringiia au koraki ake a tiku imwiu, ma imwin are I katikitiki iai e a roko te uringaba. I a kan nooria au karo ao I namakin te maroaa e ngaengke a rawata ake a mena i irarikiu, aomata aika a tabe ibukiu. I aki kan okira mweengau, ma I tangiria n namakina te rau.

Man ana kariaia au mition beretite-nti, I a taetae ma au karo iaon te tareboon ibukin au bwai n aoraki. Tamau,

are e a tia ni kakoroa nanon ana iango ni maiuna ao e a kaina te Taebanako Kuaea n Tembora Tikuea, e karaua nanou bwa e na anene ni kabanea nanona ibukiu n tain te maungatabu ni kabuta, are e nang waaki n te bong are imwina.

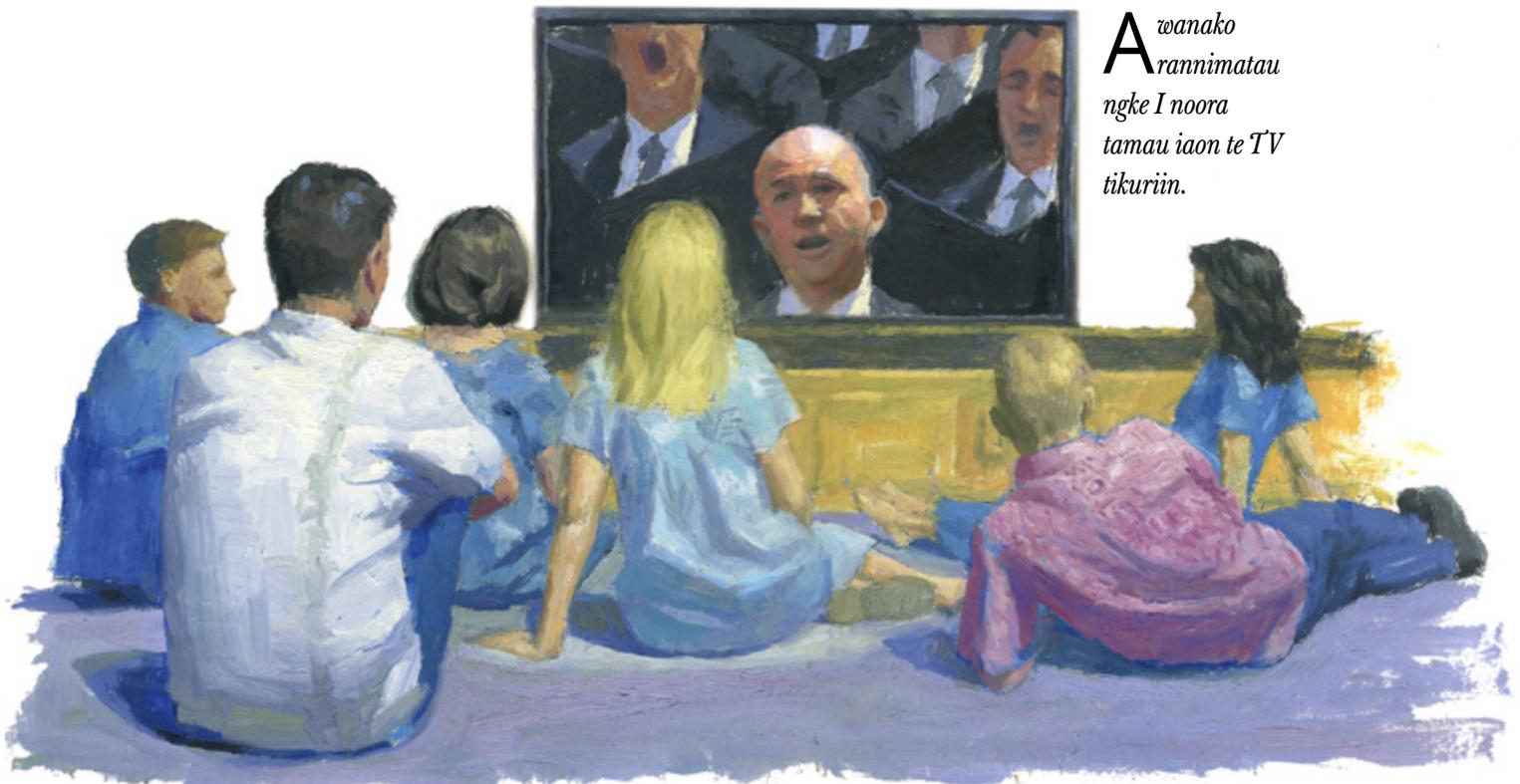
N te ingabong are imwina, I tatara mwaaka ibukin te rau are I rangi ni kainnanao. I a tia ni karekei kaekan au titiraki aika onoti ibukiu n taian maungatau ni kabuta ake mai mwaina ao I kakoaua bwa N na bon manga karekea kairau naba ngkai. Ngke e kaukaki te maungatabu, kain te kuaea a anenea “Dearest Children, God Is Near You” (*Anene n Taromaauri*, nam-bwa. 96). N te miniti naba anne, I noora tamau iaon te TV tikuriin. E oti tamnein ubuna ao e katukaki iaona n te tai ae e maan.

A ranran matau ngkai e a taonai namakinan te rau ae korakora. I atai

bwa e tangirai te Atua. E ataa te bwai ae I kainnanao n te tai arei—te karau nano ae bebete bwa E bon mena irarikiu ao e noorai. I namakina ana tangira te Atua, ao n reitana, aia tangira au utu, toau n te mitinare, ao au mition beretitenti. Irarikin ae N na namakina te rawawata, I a noora ngkai te anga ae N na rikirake ni kaniaki ma te Uea.

E aki bitaki te kakaewenako ibukin marurungiu. Ma I moantaai n oki man au mition ibukin anne, ma I atai ae e mena ikekei te Atua ao E tangirai. Te aeka ni karau nano anne e aki toki n rereke irou n au tai n rinanoi karawawata ao e a tia n anganai te unga n nano n au tai aika kaangaanga. Tabeman a na taku bwa e manennanti, ma I atai bwa noorakin tamau n anene ibukin ana tangira te Atua bon te kakai ae e uarereke n te tai are I kainnanao iai. ■

Maria Oka, California, USA

*A^{wanako}
Arannimatau
ngke I noora
tamau iaon te TV
tikuriin.*

Te Kakao ibukin Ricardo

Ngke I ongo aron ana waaki ni kakukurei te Ekaretia, I aki toki ni kaoia 10 ake tiaki kaain te Ekaretia bwa a na iri. I a tia ni karaoa aei inanon ririki aika a mwaiti. I karaoi taian kakao ao I kaaki n te tinaniku ae mainaina ao n tataro ni butia te Tamnei bwa e na kairai. Ngkanne I anga nako taian beebwa ni kakao. E kangaanga ae a na roko ni kabane 10 ma ngkana e roko tii temanna, I namakinna bwa I tokanikai.

Tabeu a ririki n nako, I katauraoi tebwina beebwa ni kakao ibukin te bwaeatiaite ibukiia taanga. I anga ruaiua nakoia aomata ake a mwakuri ao I katuka teuana. I aki ataia bwa antai ae N na anganna. Miniti imwiina, Ricardo, te tia tei ibukin te kabobwai, e rirarikin au taibora. I namakina anaakin nanou ni kaooa, e ngae ngke e a tia n rawa nakon te kakao mairoun raona ni mwakuri bwa a na ira ana waaki ni kakukurei ana ekaretia. I aki ataa Ricardo bwa e na anaaki nanona.

Ma ngke e rirarikin riki au taibora Ricardo iaon kawaina n otinako, I a manga namakina riki te wirikiriki. E ngae n anne, e waekoa n otinako are e aki reke au tai n taetae nakoina. I tataro bwa e na oki Ricardo ngke I katautaua bwa N na anganna te kakao.

Ngke I tia n tataro, e oki Ricardo n titirakinai. Imwiina, I taku, “Ricardo, au ekaretia iai aia kakukurei taanga ae e na karaoia. Ti na tibwauai taneiai n arona bwa ti na kangaa ni maeka ni kukurei ni katoa bong. Imwiina, e na karaoaki te taenti. Ngkana I kaoko, ko na roko?”

“Ngaia anne!” E atonga Ricardo, ma I aki kakoaua ana kaeka.

I anga ruaiua taian kakao nakoia aomata aika mwakuri ao teuana e tiku. I aki ataia bwa antai ae N na anganna.

“Ma irarikina I a tia ni karaoa tabeu,” I iangoia.

Ngai ao kainnabau ti roko ni moan taai n te bootaki ni kamauria aomata ngkana a roko. N te tai ae karina, I noora Ricardo ma buuna, ae Regina. I kabwarabwaraiia nakon kainabau ao tabeman ake a roko. N auan te tairiki, Ricardo ao Regina a taraa n ae a bon kukurei irouia. I kuba ngke a taku bwa a na roko n taromauri n te Taabati n reirei riki.

Ricardo, Regina, ao uoman natiia e mwaiti ae a reiaKinna. N tokin te

tai, a kaaina te Ekaretia. Rimwii a kabaeaki n te tembora. N te taina e tuangai Ricardo bwa ngaia ma buuna a iangoa raureia, ma e a tia te Uea ni kaira Ricardo nakon au aobiti.

Man te tai anne ao I butia te Atua bwa e na kabwara au bure bukin au iango bwa Ricardo e na aki karekea au kariaia. I a tia n reiaKinna bwa e boongana kaoakiiia aomata. Ko aki kona n ataia bwa antai ae ena butimwaia. ■

Martin Apolo Cordova, Paraná, Brazil

Te Bitineti e Bon Raka

Iroun Joshua J. Perkey

Ana Maekatin te Ekaretia

Te kakaitau n te bwai are e reiakinna n te toronibwai n taian kiraati, ngke E kabua teuana kabwaiian Teddy Reyes, ao n te tai ae waekoa e a manga karekea teuana.

Bon 4:00 a.m i Santo Domingo, te Tautaeaka n Dominica, ao Teddy Reyes e a kaman teirake ni mwakuri. E mwaiti ae e na karaoia n te bong aei n tararua rakan ana bitineti. E moana korekorean te tomato ao te kariki. Ngkanne e karaoa ana rengarenga ae raka.

N te aoa 6:00 a.m., uoman taan mwakuri a roko ni buokia, ao te katauraoi e waetata. N te aoa 8:00 a.m., a karaoa 300 tiaeniwiti, n niraki n tatabeua n te buraetitiki a niiraki ao a nneaki n taian baeki. Onoman riki taan mwakuri a kaoti, ao taan mwakuri ni kabane a nako ni kaboi nako.

N te aoa 9:00 a.m., ni kabane ma tabeua tiaeniwiti—tenua ke aua are Teddy e kawakin bwa kanaia kaain ana tiim—a tia ni kaboaki.

E raoiroi te bitineti ibukin Teddy. Ma bwaai aki bebete n taainako. Ni koaua, inanon nimaua te ririki n nako, e aki kona ni kunea te mwakuri ae e na teimatoa iai n ana mwakuri ae rinea—ngke te rooia.

E na kanga Teddy ni karaoa te bitaki man reireiaia aomata nakon kabooakin tiaeniwiti? E na ana te mwakuri mwaa-ka, ni koaua ma e na karaoaki ma te karaurau n reirei are e a tia n reiakin n taian kiraati ake a karaoaki rinanon ana Mwakuri n Toronibwai te Ekaretia.

Kabua Ana Mwakuri

Nimaua te ririki n nako, te maiu ibukin Teddy e kamimi. Iai ana mwakuri bwa te rooia, e a tibwa tia ni mare, ao e a tia ni bwabetitoa buuna. “Ma iai taian kangaanga,” e taku, “ao I kabua au mwakuri.”

Ibukin aua te ririki imwiina e kako-rakora ni kakaea ana mwakuri. “E mwaiti te mwakuri ae I kona ni karaoia, ma akea ae tangirai ni kabooai. I katai mwakuri aika kakaokoro i bon irou, ma e aki mwakuri anne.”

Buuna, Stephany, iai ana mwakuri ae tamaroa, ma boona n tii ngaia e aki kona ni kabwarai taian taarau. N te taina e a reke natiia taanga aikai. A rangi ni kukurei, ma aia mwane e rikirake ni karako. A kabua aia auti, a kaboa nako aia kaa, ao ni kabanea are a kaikoa. Ao n tokin te tai a mwaece nakon te auti ae uarereke ae bwaibwai iai tinan Stephany.

Ma e aki bwara nanon Teddy. N te tai ae waetata te tai ae aki kantaningaaki e a kaotia.

Mwaakan te Toronibwai

Imwiin ririki ni kakorakora, Teddy e ataia bwa ai te tai n onikaki.

“I baireia bwa N na anaa te kooti n te Ekaretia ibukin te riki n toronibwai,” e taku. “I a tia n ongo aroia ma n taainako I iangoia bwa tiaki ibukiu. I iangoia bwa bon tii ibukin karaoan bwaai i bon iroum. Taian reirei a bon kamimi.”

Te moan, Teddy e kaina te kurubu n oin Aia Mwane Aomata. Ngkanne e

a kaaina te kurubu n Moan Waaki ni Karikirakea Au Bitineti. Kurubu n taian kiraati a buoka Teddy n rabakauna ni bitineti ma a buokia naba ni karikirakea n te aro n tamnei.

“Kaainakin kiraati aikai a bitii bwaai ni kabane,” e taku. “I baireia bwa N na karaoi bwaai ake a reirei. Ao au mwane a waetata ni bitaki. I moana kabwakan au kabwianibwai, au tataro ni katoa bong, kamatebwaian booki aika tabu, ao kamwakuran te onimaki. Ao a bitaki bwaai—I moana kaikoan au mwane ao kawakinan te Tabati. A kakabwaiai reirei ni kabane.”

Inanon ana kurubu Moan waakin ao Karikirakean Au Bitineti, Teddy e a reiakinna bwa ko na kanga ni kinaa te bwai are a na kona katitamwa n tangiri n te tabo are a maeka iai. Ngkana e iangoi bwaai ake a kakaei aomata, e roko te kairiri n ana iango. N ana tabo ao aomata a tangira te tiaeniwiti ae boou, ma a tangiria naba ni karaoa aia oota—ao n nikiraki.

“E mwaiti te tabo n amwarake ae iai aia rengarenga are karika kangkangin aia amwarake,” e taku Teddy. “Ngaia are I karikirakea au rengarenga n au tiaeniwiti ae okoro!”

Karikirakea Ana Bitineti

N te tai are moan wakina ana bitineti, Teddy e karaoi 30 ana tiaeniwiti.

“Tenibwi te miniti imwiina, I okira mweengau,” e taku. “E tabetabe kaanabau ngke noorai iaon te kaauti. E titiraki bwa terana ae I tia ni karaoia ngkai I a moan tai n oki—I aki riai ni

kabooi tiaeniwiti? I a tia ni kabooi nako ni kabane!”

Inanon wiiki tabeua imwiina, Teddy e itoman ma taabo ni bitineti ao reirei. E mwaiti ae a ingainga ni kan kabooa ana tiaeniwiti, ao ana bitineti e a moanna n rikirake. E reiakinna ni waetata aron tararuan taian wetitaboro bwa aonga ni maan. E ata naba manin raoi ana rengarenga ae raka aei. E ootan ao n anai kariki ni katoa tairiki. E kabooi wetitaboro aika a bwaka booia ni katoa Kaonobong, are karako boona ma a na bon raoiroi ni karokoa te Moanibong.

N te tai ae waetata e karekei oota ibukin aekakin tiaeniwiti, ao ibukin mwaiti aika rawata ibukin bootaki aika okoro. E kainnanao buokana ao e moanna n tangoia taan mwakuri.

Man karikan itoman aika koaua ma reirei n te tabo ao taian bitineti, Teddy e karekeia aika baikoakoa, taan mwakuri. Inanon aua namwakaina, a reke waniman ana tia mwakuri ao e kabooi nako 300 tiaeniwiti n te bong teuana, nimaua te bong n te wiiki. Ana tiim ni kabo nako bwaai a rangi ni mwakuri raoi bwa a kabooi tiaeniwiti ni kabane n tain te kabuebue ngkana a motirawa reirei. Ngkai Teddy e a tauraoi ni kabubura riki.

Bukin anaakin te kiraati n te toronibwai, e anaaki nanona n roko ma te iango ni karaoan te bitineti iaon te tiaeniwiti. “Bukin te kairaki aio man te Ekaretia ao te kakabwaia are I tia ni karekea,” e taku, “I a karekea au koaua ae matoatoa n te Ekaretia ao Iesu Kristo.” ■

Natira te Mwaane Bon Natin Tamara are i Karawa

Iroun Jerlyn Murphy

Natira te mwaane ae rangi ni kakateke, e roko nakon te aonaaba aei ni mamaara, e aki ikeike, ao ni kataia ni karekea maiuna. E aki tang. E aki kakamwakuri.

Ngke a takaka taokita ma neeti inanon ruun te onaoraki, I ataiia bwa iai te bwai ae aki nakoraoi. Kainnabau ao tamau a waekoa n angan Hayden ana kakabwaiia te nakoanibonga, ao e kawaekoaki Hayden nakon te tabo n te onaoraki are ibukia aika a kakaiaki. E kuneaki bwa iai irouna aorakin te buro ae aki bati n nonoraki. Inanon tabeua te bong ao e karaoaki nakoina taian korokoro n te buro.

Rinanon mwaakan ana kakabwaiia te nakoanibonga ae kakai, te aki mamatam, tataro, E marurung Hayden e ngae ngke e aki kantanningaaki aei. Ti kimwareirei ni kaira natira n oki nakon mwengara ao ni waakina maiura ae boou.

Hayden e uota nakoira te kimwareirei ae bati nakon maiura. Ti rangi n tangiria ao ti mataiakinna. Inanon te tai, I moanna n raraoma bwa e aki rikirake marurungina n aron are e kantanningaaki. E ngae ngke taan raba-kau a kaotia nakoira bwa e na bon marurung, e reitinako te raraoma n au tai n buoka natiu te mwaane.

Kainnabau ao Ngai ti kamatebwai bwa ti aonga n ataa raoi aorakin Hayden aei. Ti karaoi bwaai ni kabane ake a tuangira taokita bwa ti na karaoi. Ma akea te rikirake.

I a moanna ni kua ao n aki kukurei. I bubuti nakon Tamau are i Karawa bwa e na buokai ni kakaea temanna are e na kona ni buoka

Hayden, ma akea ae kaoti. E rikirake n aki tamaroa aoraki Hayden. E reke irouna te kaka-tikitiki. Ti bon maaku. Ti taku bwa e nang bua mai rarikira.

Teuana te tairiki, E bwakanako au tai ni kakaea kaekan au titiraki. I korea au reta ibukin Hayden. I tuangnga mwaitin au tangiria ao korakorara au kekeiaki ni kabebetea riki maiuna. I berita bwa N na kabanea maiu ni kataia ni karekea te ibuobuoki are e kainnanaoia.

I rootaki n ae korakora n te un ao te raroama. I katorobubua ao ni bubutia Tamau are i Karawa, “Bukin tera?” I taku bwa E a tia n anganai Hayden bukina bwa E ataia ae I aki kona ni bwarannano n au kekeiaki ni buoka natiu te mwaane aei. Ma bukini tera e tuai man reke kaekan nako au titiraki? Bukin tera bwa ni katoa booun te taokita ao booun te bwainnaoraki ao e reke riki te kaangaanga? Tiaki n ae Tamara are i Karawa e tangira Hayden?

I aki kona ni mwaninga te tai anne. Namakinan te tangira ae korakora e mwaneai. Taeka ake bon tiaki mai irou a roko n au iango: “Jerlyn, iroum ngkoe ko tangiria riki nakon are I tangiria?”

I mimi. Kanga e aki kakamwakuri te tai. A wanako rannimatau—tiaki man te un n aron are mai mwaina, ma man te kukurei,ota, ao te tangira.

N te tai anne, a bitaki bwaai ni kabane. E marau nanou. A bitaki au titiraki. I a ota ngkai

bwa Tamara are i Karawa e tangira Hayden ma te tangira ae kororaai. Hayden e a tia ni kankomaiaiki ma te rabwata are e tau ibukin kainnanaoia ao n anganna te tai ibukin te rikirake ao te reirei. Iai irouna ana kona ma kakaewenakoana aika a onoti ibukina, n ai arora ngaia n tatabemanira. I a tia n ataia bwa ataia ake aki toamau bon naati aika kakawaki man tangiraki iroun Tamara are i Karawa are iai aia mition ikai n te aonaaba.

Ngai ao kainnabau ti teima-toa ni karekei kaeka ao kaka-bwaia, ma a roko n ana tai te uea, ao tiaki n ara tai. Ti a tia n kairaki nakon booki aika tau, bwainnaoraki, reirei, ao taan reirei ni buoka Hayden bwa e na tokanikai n te maiu aei. Ti kataia ni kakaea te kawai are e a tia Tamara are i Karawa ni katauraioia ibukin Hayden ao tiaki te kawai are ti tangiria ngaira bwa e na toua. Ti karaoi bwaai ni kabane ni buoka Hayden ni karekea te konabwai mai eta ao ni maiuakina te maiu are e katauraioia Tamara are i Karawa ibukina. Otara n ana babaire Tamara are i Karawa e a rikirake riki n te aro are ti a ataia bwa Hayden bon natina imwain rikina bwa natira. ■

E maeka te tia koro karaki i Arizona, USA.

Taeka ake bon tiaki mai irou a roko n au iango: “Iroum ngkoe ko tangiria riki nakon are I tangiria?”

TE RABWATA: TE BWAINANGIRA AE KAKAWAKI

“Ibukin riaina aika aki ataki, tabeman aomata a bungiaiki ma te aki toamau. Tabewa bwain te rabwata aki raai toamau. Bwain te rabwata are a na kateimatoa marurungina aikoa mwakuri raai. Ao rabwatana ni kabane a kona n rootaki n te aoraki ao te mate. Ma e ngae n anne, te bwaintangira ni karekean te rabwata ae iriko e bon rangi ni kakawaki. N akeana, ti aki kona ni karekea bwainin te kimwareirei.

“E aki kainnanaoia te rabwata ae kororaai ibukin karekean te maiu ae akea tokina. Ni koauana, tabeman tamnei aika a tamaroa a rabwatanaki n rabwata aika aki toamau. N angin te tai ao te korakora ae bati n te tamnei e reke irouia naake iai kakaewenakoia ibukin te aki toamau ibukina raai bwa a kakaewenako-aki. Aomata aikai a na reke irouia ni kabane kakabwaia ake e a tia ni katauraioia te Atua ibukia natina aika a kakaonimaki man ongotaeka.”

Beretitenti Russell M. Nelson, “We Are Children of God,” *Ensign*, Nob. 1998, 86–87.

Buokan te Nanokawaki

Ni waekoa ke imwiina, ataei a na kaitara ma te nanokawaki, tao e kaan nakon te mweenga ke e raroa nako. Ma “e ngae ngke e mangaongao te aonaaba ni katobibiira, ti kona ni karekea te kakabwaia n te rau inanora.”¹ Aikai tabeua bwaai aika ko kona ni karaoi ni buokiia ataei n nama-kina te rau anne.

Te Anua ae Teimatoa

Ngkana iai te bwai ae riki ae kananokawaki, a kona n namakina ataei ae taraa n aki nakoraai aia aonaaba. Riki bwa te banna ni katooto n te teimatoa ibukiia. Taetae ni karaurau ao n aki nanokokoraki iaon te kaangaanga. Karaoi bwaai aika ko tataneiai ni kakaraoi n aron ae ko kona. Karaoa ae ko kona ni kateimatoa karaoan te bootaki n utu n te tairiki, kamatebwai ni booki aika tabu, tataro, ao katein te utu riki tabeua. Ma te tai, a kona ataei n reiakina anne e ngae ngke e a tia n uruaki maiuia, te euangkerio e kariaira bwa ti na iangoi taekan bwaai aika akea tokiia ao tiaki ti bwain te aonaaba, ao a kona n reitinako ni maiu ao rikirake.

Te Karinerine

Kaota te karinerine ibukin aia namakin ataei. Kakauongo nakoia ataei ao butimwaea aron aia namakin. Kaotia nakoia bwa ko tabeakina aia kaangaanga. Tai imanonoia bwa a na taetae ma kaotia nakoia bwa ko tauraoi ngkana a tauraoi n taetae. Kaekai titiraki ma te koaua ngkana a kaoti n te kawai ae a kona n ota iai. Buokiia natim bwa a na ataia ae a kona n taetae n tainako nakoim iaon makuia ao raraomaia.

Te Kairiiri

A kona am ataei n titiraki, “Bukin tera e kariaia te Atua bwa a na riki bwaai aika buakaka?” Kabwarabwara bwa taai aika raioiroi ao taai aika buakaka bon mwakoron te maiu aei ao mwakoron ana babaire ni kamaiu te Atua ae akea tokina. E kariaia aomata n tatabemaniia bwa a na karaoi oin aia rinerine, ao n tabetai aomata a karaoi aia rinerine aika buakaka are e karika te karawawataaki. Taai tabeua, bwaai aika kananokawaki bon akea ae ana bure ma bon kanoan te aonaaba aei. N aki tabe bwa tera, Tama are i Karawa e na boutokaira. Man Ana ibuobuoki, ti kona n reirei ao n rikirake, riki man ara taneiai aika kammaraki. Ti kona n rairaki Nakoina ni kakaea te rau.

Anganakina te Mwaaka

Kaotia nakoia ataei bwa iai te mwaaka irouia ni karaoa te kaokoro man anganakiia te kawai n ibuobuoki. Te katooto, a kona n ibuobuoki n ikoikoti angamwane ibukiia maate aika kanaanokawaki, kawara te aoraki ke raoraom ae ikoaki ae mena n te onaoraki, buoka temanna ae tabe ma buan te utu, ke tataro ibukiia aika rawawata. Ti kona ni buoki bwaai ni kabane, ma iai tokin korakorara ni karaoa ae raoiroi, ao “ti mwakuri ibukin te rau ngkana ti ibuobuoki ni buoki rawawataia tabeman.”²

Te Mwengaraoi

Kauringiia natim bwa e tangiriia te Atua ao ko tangiriia. Tai tuangiia te bwai ae e aki koaua n aron akea te bwai ae buakaka ae e na riki nakoia, ma kakoaua nakoia bwa a kawakinaki ngkai naba ao ko na karaoa ae ko kona ni kawakiniia. Kakoaua nakoia ae e na buokiia te Tama are i Karawa n tokanikai iaon aekan kataaki ae a na rinanona.

Ngkana ko kunea bwa ko nanokawaki man te kakaitara, uringnga bwa n tokina, te raoiroi e na tokanikai iaon te buakaka. “Ti karaoa te buaka ni kaitaraa Tatan, . . . ma ti kainnanoi bwa ti na aki bwarannano,” e reirei Beretitenti Thomas S. Monson (1927–2018). “Bon te buaka ae ti kona ao ti na tokanikai. E a tia Tamara are i Karawa n anganiira bwai ni mwakuri aika ti kainnanoi bwa ti aonga ni karaoia. E tararuaira. Akea te bwai ae ti na maakua.”³ ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. “Te Rau,” Atuun Reirei n te Euangkerio, topics.lds.org.
2. “Te Rau,” Atuun Reirei n te Euangkerio.
3. Thomas S. Monson, “Tanrikaaki ao Waaki Nako,” *Riaona*, Meei 2008, 90.

IBUKIIA ATAEI

Inanon te *Friend* n te namwakaina ae:

- “I Will See Him Again” (iteraniba R20)
- “Kaati ni Karaunano” (iteraniba R21)

Ibukin bwaai n ibuobuoki riki tabeua, nakon lessonhelps.lds.org ao kiriki “Lesson Helps by Topic.”

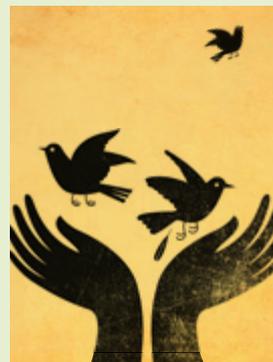

IBUKIIA TE RORO AE 13 NAKON 19

Inanon te beeba ni kaongora ae:

- “Karekean te Rau bon Ibukim ao Tabeman n Taai ni Kaangaanga” (iteraniba 52–53).

Ibukin bwaai n ibuobuoki riki tabeua, nakon youth.lds.org.

E Kairiirai te Atua?

Maiura a onrake n rinerine aika korakora: tera te mwakuri are ti rinea, antai ae ti na mareia, te reirei are ti na reirei iai, ao a mwaiti riki. Maiura a onrake naba ma tabeaianga ni katoa bong: kabonganaan raoi te tai, te ota n ana reirei te Ekaretia, ao karekean te rau ribuakon kaangaanga. Ni kauarerekea aei, **ti kainnanao te kaotioti ae onoti**. Ma n tabetai e kona ni kaangaanga karekean te ataibwai bwa ti na kanga ni karekea ao ti na kanga ni kinaa n rokona. N te tai are ti aki karekei ke ni kinai kaeka aikai, tao ti na mimi, “Mairoun te Tamnei arei ke tao ti au iango?” “Bukin tera I namakinna bwa N na karaoa te bwai teuana ao e aki koro nanona?” “Bukin tera I namakinna bwa e aki kaekai au tataro te Tama are i Karawa?”

Ae kakukurei bwa, ni “Karaoan Rinerine: Inaomata n rinerine ni kaitaraaki ma te Kaotioti” (iteraniba 44), Erin e tibwa ana karaki iaon te kaotioti ae onoti ngke e karaoa te rinerine ae rangi ni kakawaki. E ngae ngke **e tangiria te Atua ni kairiira**, E tangiria naba ni buokira n reiakinna bwa ti na kabongana inaomatara n rinerine ni karaoi rinerine aika raoiroi.

Reiakinana bwa e kanga te Tamnei ae Raoiroi n taetae nakoim n ae onoti bon te mwakoro ae kakawaki ni karekean ao kinaakin te kaotioti. E kona ni kakaokoro iourou n tatabemanira. N te iteraniba 48, e mwaiti **kairake ni ikawai ake a tibwauaia bwa a kanga ni karekei kaotioti**.

N te rongorongon a e ti kona ni warekaki ni bwaai aika maiu man te iti, e kabwarabwara Aspen bwa karekean te kaotioti ae onoti e kainnanao “Kakorakoraan Am Mwatireti n te Maiu n Tamnei.”

langoan taai aika a na roko a kona ni kakua, ao ni kakamaaku. Riki irouia kairake n ikawai. Ma n te tai are i uringnga bwa **te Atua e a tia ni kaira maiu** n taai ake ngkoa, e anganai te unganano n reitinako ao ni karaoi rinerine, n onimakinna bwa **E na reitinako ni anganai te kairi are I kainnanaoia** inanon kawaiu.

Raomi ni Koaua,
Katie Sue Embley

Katie Sue

KAIRAKE N IKAWAI

REIREI AIKA A RIANAKO RAOIROIA . . .

Kairake n Ikawai a tibwai reirei aika a rianako raoiroia ake a tia ni karekei ibukin karekean te kaotioti ae onoti:

“Au tia reirei n te EFY e tuangai bwa N na, ‘Karikirakea au reitaki ma te Atua bwa taman raoi tamneiu. Korakoran riki am reitaki ma Ngaia, e na karikirakea iroum te ota ao te kairaki riki.’ Anne e a tia ni kareke te bitaki ae korakora nakon au tataro.”

—**Grant Goolsby, California, USA**

“Ara tamanuea n te titeiki e tuangira ni kabane bwa ti na kamatenanoa te mwakoro n taeka ae kangai: ‘e reke te kaotioti, man warekan te kaotioti.’ E a tia ni buokai aei n au tai ni wareki koroboki aika tabu.”

—**Shellby Tippetts, Missouri, USA**

“Karekea am tai ni iango. lotebwa Timiti e iangoa raoi lakobo 1:5 imwain are e motikia bwa e na mwakuria. N tabetai Tamara are i Karawa e tangiria bwa ti na kabane ara tai n tataro man kamatebwai imwain are E anganira taian kaeka. Ti reiakina ae mwaiti man karaoan anne.”

—**Natasha Herbst, Utah, USA**

“Ongora ma nanom, tiaki ma tanningam.”

—**Sai Tua, American Samoa**

Tera te kabanea n tamaroa n reirei ae ko a tia ni kareke ibukin te rairanna-no? Kanakoa nakoira am kaeka iaon liahona.lds.org imwain Eberi 30, 2019.

RONGORONGOIA KAIRAKE N IKAWAI AKE TAAN KOROKARAKI

Erin Rider bon te rooia ao te tia katanoata n te bootaki ni kareke rongorong. E a tia ni biri inanon uabwi ma teuana te kiromita. Ni mwaawan ana tai e tatangira te wareware, te nakonako, te aekaki ni karebaba are ko buti man kakatikam n te booti, ao kabanean ana tai ma ana utu ao raoraona.

Aspen Stander bon te tia koroboki ao te eteta mai Utah, USA. E tatangira te nakonako, te neweaba, te wareware, ao katangan te biano.

Katie Sue Embley e taku bwa e onrake irouia aomata aika tamaroa ake a kona n tibwauaki karakinaia. E reirei iaon te kareke rongorong ao te taetae n Tibein, ma te kouru bwa e na #tibwatetamaroa.

TIBWAUA AM KARAKI

Iai am karaki ae kakaongora ae ko na tibwauaia? Ke ko tangiria n noori rongorong iaon botoniango tabeua? Ngkana ngaia anne, ao ti tangiria ni kanong o mai iroum! Kanakoa am rongorong ke am kaeka iaon liahona.lds.org.

INANON TE MWAKORO AEI

44 Karaoan Rinerine: Inaomata n rinerine ni kaitaraaki ma te Kaotioti
Iroun Erin Rider

48 Bwaibwai n am Kaotioti ae Onoti

Wareki rongorong aika ao tabeua riki:

- laon liahona.lds.org
- N te **KnI ni katoa wiki** (iaan “Kairake n Ikawai” n te Gospel Library)
- laon [facebook.com/liahona](https://www.facebook.com/liahona)

TII NI BWAAI AIKA A MAIU MAN TE ITI

Kakorakoraan Am Mwatireti n te Maiu n Tamnei
Iroun Aspen Stander

Karaon Rinerine: Inaomata n rinerine ni kaitaraaki ma. Te kaotioti

Ni karaon rinerine aika a kakawaki, mwaitira ae kain-nanoaki n ara oni-maki iroun te Atua bwa e aonga n tuangira te bwai ae ti na karaoia?

Iroun Erin Rider

Ni katoa bong ngaira n tatabemana nira ti kaitara ma taian rinerine. Tabeua a rangi n okioki, n aron, “Tera ngkai oneau?” “Tera ngkai au katawanou?” “E a bo tain karekean au kaa ae boou, ke tao N na teimatoa ni kabongana are e mane teutana riki te tai?” Ma n ae okioki n te tai are ti kaitara iai ma te rinerine ae kakawaki n aron—“N na manga reirei riki?” “N na kariaia te mwakuri aei?” “N na mwaing nakon te kaawa ae boou?” “N na kabooa au auti?” “N na reitaki ma te aomata aei?” “N na mare ma te aomata aei?” ao e mwaiti riki.

N te tai are ti kaitara iai ma rinerine aika kakawaki, te bwai ae ti karaoia—ae bon riai—ti anaa te tai ae maan ibukin karaoa te rinerine teuana. TI ira te reirei are e anganaki Oliver Cowdery n Reirei ao Berita aika Tabu 9:8–9, ike e taekina te Uea ae kangai:

“Ma, nooria, I tuangko, bwa ko riai ni kamatebwaia n am iango; ngkanne ko riai n titirakinai ngkana e bon eti, ao ngkana e bon eti N na karikia bwa e na abuee nanom; ngaia are, ko na namakinna bwa e bon eti.

“Ma ngkana e aki eti e na bon akea namakin akanne iroum, ma e na bon iai te bua ni iango iroum are e na karikiko bwa ko na mwaninga te bwai are e kairua.”

E ngae ngke e koaua bwa aio bon te reirei ae raoiroi, n te tai are ti kaitara iai ma rinerine aika a kakawaki, n tabetai ao e riao kabotoan ara onimaki n te waaki are te Atua e na tuangira bwa tera ae eti ao e aki tau kabotoana n te waaki are E tuangira iai bwa ti na kamatebwaia n ara iango. Ti kabotoa riki ara iango n tataningan te Atua bwa e na kamatoa ara rinerine n te aro are ti a katibanakoi mai iroua waaki aika tamaroa. Tao ti ataa bonganan te inaomata n rinerine, ma ti maaku bwa karaon teuana te rinerine e kona ni katibanakoira ma “babaire” are ti a kaman iangoia ao ae ti karaoia ti taku bwa ngkana akea te abuee inanora ae ti namakinna ke te bwana mai karawa ao ngkanne e kairua ara rinerine. Angina iroua, te raoraoma ae raba aio imarenan te inaomata n rinerine ao te katioti n ae onoti e kaira temanna nakon te titiraki ae rang ni kakawaki: Tera taben te Atua ni buokira ni karaoi rinerine?

Taben te Atua ni Karaoan ara Rinerine

Tao e kaekaki roai te titiraki aei ni karakinan tarin lareta. Iai te baten ae kakaongora iaon te rikirake n te kariki aei are e reireinira te kawai are e

kantaningaia te Atua mairoura ni kara-oan ara rinerine. Imwin kamangaoan te taetae n te Taua are Babera, lareta e tuanga tarina bwa e na titirakina te Uea ngkana a riai ni kitana te aba, ao ngkana ngaia anne, a na nakea (taraa Ita 1:36-43). Tarin lareta e titiraki, ao te Uea e kairia nako mataniwin te aba. Inanon mwanangaia, te Uea e taetae nakoia n te nang ao e kaira ni kabane kawaia. N tokin te tai a roko i mataniwin te aba, ike a tiku iai inanon aua te ririki.

Ni banen ririki ake aua, te Atua e tua-nga tarin lareta bwa e na kabai bwaati ao ni katauraioa bwa a na mwananga i marawa. Ngke e a ataia tarin lareta bwa a na aki kona ni ikeike inanon taian kaibuke, e ira te baten naba are mai mwaina ao e nakon te Atua ni bubutia bwa tera ae e na karaoia. N aron are kantaningaaki, e kaeka te Uea ao e anganna kaetieti aika matata raoi bwa e na karaoa te bwangabwanga n te kaibuke mai eta ao mai nano. Tara te baten ibukin te kaotioti ngkai: te Atua e angania te kainibaire, a titiraki bwa tera ae a na karaoia ni kakoroa nanon te kainibaire, ao e kaeka te Atua ma kaeka aika bwara-bwara man aki kona ni kauntabaaki.

Imwin karaoan bwangabwanga ni kaibuke, e ataia tarin lareta bwa e na akea te oota inanon taian kaibuke. E a manga titirakina riki te Atua bwa tera ae e riai ni karaoia. Ma, iririkin are e anganaki te kaeka, e titiraki te Atua, "Tera ae ko tangiria bwa N na karaoia bwa e aonga n ae e reke te oota inanon ami kaibuke?" (Ita 2:23). E aki anga kaetieti aika bwarabwara raoi n aron are E karaoi mai mwaina, n te tai aei te Uea e tataninga tarin lareta bwa e na motikia bwa tera are e na karaoia.

Te aeka ni kaeka aei mairoun te Uea tao te kabanea ni matoatoa te oota iai n te tai

are ko kataia ni karaoa iai am rinerine. Ti reireinaki bwa ti na tataro ao n tataninga te kaeka, ngaia are ti raraoma n te tai are akea iai te kaeka. N angin te tai ti iangoia ngkana tao te aki kaekaki e reke man te “stupor of thought” are e kaotia bwa e kairua ara rinerine. N taai tabeua ti iangoia bwa ibukina tao e aki tau raoiroira n ongo te kaeka ke tao ti aki titiraki ma te “nano ae koaua” (taraa Moronaai 10:4). Ma iai te kateniua ni kawai ae ti tuai iangoia—tao, n aron tarin lareta, te Atua e *tataningaira* bwa ti na karaoa *oin* ara rinerine.

Karaoan te Rinerine

I a tibwa tia naba ni kaitara ma te waaki are e roota aron au taratara n te inaomata n rinerine ao te kaotioti ae onoti. Ngke I a uakaan ma kareken au beeba man au reirei, iai tabeua mwakuri ake I anganaki n kaawa aika a kakaokoro ao e a kangaanga irou bwa e nga ae N na rineia. N ai aron tarin lareta, I a tia n rinanon taai aika a mwaiti ike I tataro iai ibukin te

rinerine ae kakawaki ao te Atua e kaeka ma te kaeka ae ko aki kona ni kauntaba. N onimakini au taneiai ake mai mwaina, I waaki n tataro man bubutia te Atua bwa e na buokai n rineia bwa e nga te mwakuri are N na rineia. I karaoa naba tabeua man karaoan au kamatebwai iaon mwakuri ake i anganaki ao I marooro naba ma aomata aika a mwaiti. Ma e ngaie ngke I kakorakorai n tataro ke n aki mamatam, e aki kakarongoa karawa, ao akea te reke ae I karekea.

E a uakaan te tai are N na riai iai ni karaoa au rinerine, ao I a moanna n nako n nano. Akea te nanokokoraki bwa aio te aeka n rinerine are e riai n tabe ibukina te Uea, ma e aera ngkai E aki kaeka? Tao E aki abe ibukin te mwakuri are N na rineia, ma tao E tabe ibukin te kaawa are N na mwaing nako iai bukina bwa akea te nanokokoraki bwa e na roota maiu. E tia n tainako te Uea n tabe ibukin au rinerine mai mwaina, ma bukin tera E aki tabeaki-na ae teuana naba aei?

Ao e ngaie ngke I rangi ni kataia ni karekea te kaeka, akea ae e roko. I a tabe ni iangoia ngkana arona bwa I a tia n tiona n ae raroa mairoun te Atua n te aro are I aki kona n kinaa Ana kaeka. I iangoia naba bwa I aki kona ni kinaa ibukina bwa I aki *tangiria* n ongora nakon te kaeka. N tokin te tai, tebongina imwain are bongin karaon te rinerine, I atai bwa I riai ni karaoa au rinerine, ngaia are I kabongana au ataiwai ao ni karaoa au rinerine. N te tairiki anne I tataro, ni bubutia bwa E na tuangai ngkana arona bwa e bure au rinerine. Ma akea naba te kaeka, ngaia are I nako ao n rinea au mwakuri.

Tabeua te namwakaina imwina, e teimatoa n iai irou te nanokokoraki n au rinerine, ngaia are I bubuti bwa N na anganaki ana kakabwaia te nakoanibonga ni karekea te raunnano. N te kaka-bwaia ao I tuangaki bwa I aki karekea te kaeka nakon au tataro ibukina bwa te Uea e kukurei n te rinerine are N na rineia. Te kakabwaia aei e kakorakora te

reirei mai mwaina are I anganaki iroun au beretitenti n te mition, are e tuangai bwa n taai tabetai e aki kakawaki bwa tera are ti rineia. Te Atua e tangirira bwa ti na reikinira n tei iaon waera ao ni bairea aron maiura. Au beretitenti n te mition e kauringai naba bwa te Atua, ngkai ngaia Tamara are i Karawa, e na aki katuaia ao n anai kakabwaia ake a beritanaki ngkana e koaua ara kekeiaki ni kakaeana te bwai are ti riai ni karaoia.

Bwa tera are e rineia tarin lareta ibukin karekeana te oota n taian bwaati, ao te Uea e na nakoraai naba irouna. Oin te taneiai aei tiaki ti bukina bwa e aonga tarin lareta ni kakorakora ana onimaki ma e aonga naba n reiakina ibon irouna bwa e na karaoa te rinerine.

Kabonganan te Inaomata n Rinerine

Man te taratara ae akea tokina, kabonganaan te inaomata n rinerine bon te mwakoro ae kakawaki ibukin

oin rikirakem. N akeana, ti aki kona ni karaoi aekan rinerine ake a na buokira ni karekea ara kabanea raoni ni kona-bwai. Te rikirake, n aron bwaai nako ake n te euangkerio, e roko “teutana imwin teutana, te reirei teutana imwin teutana” (2 Nibwaai 28:30). Te Atua e tangirira bwa ti na riki bwa aomata aika a tataura-oi, tiaki aomata aika a maaku ni karaoa te rinerine, ao E kataningaira bwa ti na kabongana inaomatara n rinerine inanon maiura nakon ara kabanea ni kona.

N te tai are ti reiakina iai te baeranti imarenan te inaomata n rinerine ao te kaotioti, ti a kona naba ni karekea te rikirake raoni n te tamnei. Aio are e riki nakon tarin lareta. Imwin iangoana raoni, e waaki ni kabuei 16 atibu man te bwaa man tuanga te Atua bwa e na ringi ni baina ni kariki bwa a na oota. (taraa Ita 3:1-5). N te tai aei, ngke e kaeka te Atua, a bitaki bwaai ni kabane. E aikoa ongo bwanaan te Atua n te nang, tarin lareta e a bon *noora* raoni te Uea, are e aki ti

kaoti n rabwata ma e kaoti naba nakon lareta kaotioti aika rianako tamaroia ao ni kabane bwaai ake a na roko (taraa Ita 3:6-26). E na bon aki tauraoni tarin lareta n tamneina ni karekea te kaotioti anne ngke arona bwa e aki moa karekea oin rikirakena are e roko man karaoan oin ana rinerine.

N te tai are ti karaoi iai ara rinerine, ti riai raoni n ira ana reirei Aramwa n “reitaki ma te Uea n [ara] mwakuri nako” (Aramwa 37:37). N te tai are te Uea e kainnana bwa ti na karaoa te rinerine teutana, E na bon kaotia nakoira ao e na totokoira bwa ti na tibanako mai iai. Ma ti riai naba n tauraoni n tei ao ni waaki nako ma te onimaki, n rokon te kaeka ke ngkana e aki roko. Ngkana ti kawakini ara berita ao ti teimatoa ni koaua nakon ana euangkerio Iesu Kristo, ti kona n namakina te aki nanokoraki n ara rinerine aika raioiroi ao te rau bwa e kukurei te uea n ara kekeiaki. ■

E maeka te tia korokaraki i Utah, USA.

Ko na kanga n
ataa te kaokoro
imarenan te kao-
tioti ao am iango?

KINAAKIN

Am Kaotioti

Ti maeka n te aonaaba ae mwaiti iai kabwaiara. Iai inaomatara n rinea oin ara mwakuri, reirei, buura, te tabo ae ti tangiria ni maeka iai, ao a mwaiti riki. Ni koauana bon te kakabwai nakoia ara roro. Ma n iterana are teuana, e kariki kaangaanga nakon rinerine aikai ibukina bwa e matoatoa karaoan taian babaire ngkana e a rangi ni mwaiti te kawai ao taai ake a na kairiira nakon bwaai aika tamaroa. Ti na kanga n rinea te eti ngkana e a rangi n rawata bwaai aika tamaroa? Ngkana ko namakina te bua ao ni mangaongao ni mwaitin babaire aika kamangaongao, ataia bwa Tamara are i Karawa e tangiria ni kairiko. Ko kona n rinea te kawai ae eti ao karekei kaeka aika ko ukoukori ngkana ko ira Bwanaana. Kinaa bwa E kanga n taetae nakoim, Onimakinna, ira te burabeti, bwaina te taotaonaki n nano, bwaina te katei ae tamaroa, ao karekea te onimaki, ao n tokina ko na kairaki n te kawai ae eti.

—*Vira Vashchenko, Kyiv, Ukraine*

Inanon maiu ao I a tia n nooria bwa e kanga te Uea ni kairai, ao I kakoaua bwa bwaai ni kabane ake I a tia ni kakoroi bukiia bon mai Irouna ao man Ana kairiiri. Riki n te tai are ngke I iangoia bwa I nakonako n akea raou, n tokina, E tuangai bwa N na ataia ao n namakinna bwa E mena ikekei n tainako ma ngai. Anne bukina ngkai I a tia ni karaoa te babaire bwa N na teimatoa n onimaki, riki ngkana I namakinna bwa akea raou. Ibukiu, kawaiu e aki itiaki n tainako, ao I aki kona n nooria n tainako bwa tera are e tatangingaai ibukin te tai ae na roko, ma I aki toki ni karaoi rinerine aika onimakinaki, ao ngkanne I moanna n noora te ota ao ni kinaa ana kairoro te Atua ni maiu. I ataia bwa Tamara are i Karawa ao Ana Rikitemanna, Iesu Kristo, a tangiriira ao A tauraoi ni kairiira, ma A kantaningaira bwa ti na katikui ara onimaki Irouia ao ni mwakuriia ngkana ti karekei taeka aika namakinaki mairoun te Tamnei.

—*Indhira Mejia, Dominican Republic*

Nara utu ae uarereke, ti kinaa te Tamnei ibukin te rau
ae ti namakinna, riki taangara ngai ma kainnabau.
Ngkana bon oin ara iango, ti aki kona n namakinna bwa
te bwai ae eti—iai n tainako te raraoma ke te maaku. Ma
ngkana te kaotioti, ti namakina te rau n tainako, riki ngkana
ti kataia ni kakoaua ao a taraa n nakoraoi n te moan tai.
Ngkana ti ira raoi nanon te kaotioti, ti na noori bwaai n tai-
nako bwa a na nakoraoi ao ni korobukiia. Anne te tai are ti
na taraira ao ni kangai, “O, ngkai e a nakoraoi!”

—*Maryana Wright, Utah, USA*

Iangoa te kawai ane teuana ae moan te kamimi
ae ti riai ni mwatai iaona bon te konabwai ni
kinaa ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi ae bebete.
Te kamatebwai mwaaka ni booki aika tabu e a tia
n anganai riki te korakora bwa N na mwatai iaona.
I a tia ni kakoaua n tainako bwa ane e botumwaa-
ka n ukoukorai ao e na kunea; ao ana bwai te Atua
aika raba ana kaotaki nakoina man mwaakan te
Tamnei ae Raoiroi (taraa 1 Nibwaai 10:19). N tae-
kana teuana, ngkana I tangiria ni kinaa te Tamnei,
I aki kona ni kariaia bwa N na kairaki n iango aika
akea uaaia ke tabeaiangan te maiu ni katoabong,
ma N na riai n rangi ni katabeaki ma te mwakuri
ao n aki katabeaki ma iango riki tabeua. Anne te
tai are N na kona ni kinaa iai te Tamnei ae Raoiroi
ibukina bwa I a tauraoi ibukina! Titebo ma te kawai
are e aki kona ni mwananga te kaibuke rinanon te
angibuaka, ti aki kona n ongo te Tamnei ngkana
ti kabanea ara iango ni bwain te maiu ake a riaon
ara kona.

—*Emmanuel Borngreat Dogbey, Accra, Ghana*

Ngke I a moanna ni kara, N na riai n reiakina
aron ana reitaki te Tamnei ma ngai. E taetae
te Tamnei nakoiu rinanon iango aika bebete. E a
tia n anai tabeua kataneiai n taneiai nako iai, ma
ni bon arona e roko te Tamnei nakoiu n taabo aika
akea te karongoa iai, n aron butiu nakon au mwa-
kuri n au kaa. I ataia tiaki au iango ibukina bwa e
na waekoa n anganai ana kairiiri te Tamnei ngkana
I aki iangoa te bwai anne.

—*Clarissa Mae Taylor, Utah, USA*

E ngae ngke ti na karekei oin ara kaotioti ni kawai aika kakaoko-
ro, teuana te bwai ae koaua n tainako: E taetae te Atua n tainako
nakoira. Ti na ti kainnanaoia ni karinna inanon te mwakuri ni kari-
kirakea ara konabwai ni kinaa ao n ongo Bwanaana. Ngke e reirei
Beretitenti Russell M. Nelson: “Tataro n aran Iesu Kristo ibukin
tabeaiangam, maakum, mamaaram—eng, te bwai ae tangiria
nanom. Ao imwiina kakauongo! Koroi iango ake a roko n am iango.
Tau mwiin am namakin ao rinanoi ma te mwakuri aika ko kau-
ngaaki bwa ko na karaoi. Ngkana ko kakaraoa te kawai aei ni katoa
bong, ni katoa namwakaina, ni katoa ririki, ao ko na rikirake ina-
non reirein te kaotioti!” (“Te Kaotioti ibukin te Ekaretia, Te Kaoitait
ibukin Maiura,” *Riaona*, Meei 2018, 95). ■

INANON TE MWAORO AEI

52 Kakaean te Rau i Bukim ao Tabeman Inanon Tain Kangaanga

Irouia Alex Hugie ao
Aspen Stander

54 Te Maiu bon te Bwai ae Kakua ao n Abwabwaki

Iroun Sally Johnson Odekirk

60 Titiraki ao Kaekaaia: E na kanga au kakabwaia mairoun te Tamanuea ni buokai ni karaoi babaire?

62 Katai Tabeua Katein te Itita ae Boou

Iroun David Dickson

64 Te Kabanea n Taeka: Te Kabwarabwara ae Korakora ibukin Ana Tangira te Atua

Iroun Beretitenti
M. Russell Ballard

Ngke I moan

nakon te reirei ae rietata, iai te bwai
teuana ae I ikakorakora ma ngaia: ngkana
te bwai ae boou ae kabwarabwaraaki, I
kunea bwa e kangaanga bwa N na ota.
Te tairiki teuana I tataro nakon Tamara
are i Karawa bwa e na buokai n anganai
te ninikoria ni kaitara. Iai au onimaki, ao
I kona n oota raoi. Man te tai anne, te
tataro ao te onimaki a mena iaon au riti
ibukin baika N na karaoi n te reirei ao ike
I nako iai.

Tikuu n aia reirei ataeinimwaane
e rangi n aki kakukurei ibukin tabeua
bwaai aika a eka nako te tua irouia ataei.
Ngkana e riki anne, e roko aia taeka
au karo n au iango: "Tai karaoa te bwai
teuana are e na kaira nako te Tamnei are
Raoiroi." I kukurei iroun tinau, are aki toki
ni kauringai bwa N na kakauongo nakon
te Tamnei ae Raoiroi. Ngkana ti karaoa ae
e eti, E na kakabwaiaira te Atua.

Nyame S., ana ririki 16, Ghana

Ntabetai ao e tara n rangi ni kamangaongao ao n aki mataata raoi. Ko na raraoma ibukin tabeaiangaia utu, kaangaanga n te aoraki, kaangaanga n te reirei, ke taai ni kaangaanga aika mwaiti riki n te aonaaba n te bong aei. Ti na kanga ni kakaea te rau irouia aomata n te aonaaba ae kaangaanga aei? Tao e reke akean te rau iroum man bwaai aika riki aika a riaon am kona ke man bwaai aika ko kona ni kairoroi ao ni bitii, aikai tabeua iango aika a na buokiko ni kakaea te rau rinanon Iesu Kristo.

4 KAWAI NI KAKAEA TE RAU IBON IBUKIM

1. Kabanea am iango iaon bwaai aika akea tokiia

E kaangaanga ae ko na namakina te rau ngkana ko ti kabanea am iango iaon raraoma aika a kai toki. Ma ngkana ko kabanea am iango iaon te taratara ae rababa riki, ana babaire ni kakukurei te Atua, ko kona ni kunea te rau n ataakin te bwai ae kamaraki ngkai e na aki teimaan. Te katoto, te tembora e buokira ni kabanea ara iango iaon bwaai aika akea tokiia. E taekinna Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008) bwa inanon te tembora “ko na ata te rau are ko na aki kona ni kunea n te tabo riki teuana.”¹

2. Tai raraoma ni bwaai ake ko aki kona n tuuki

Ngkana te bwai ae ko aki kona n tukia e anaa am rau, e kairoro ko n namakina te bwarannano ke te un. Ma e aki ibuobuoki ngkana ko kabanea am iango iaon bwaai aika ko aki kona ni bitii. Ma, kaniko riki nakon te Tia Kamaiu ni karekea te rau inanom e ngae ngke e a tia te maiu n aki raoiroi nakoim. E a tia ni berita bwa e na kanakoa nakoim te Tia Karaunano, ao te Tamnei ae Raoiroi (taraa loane 14:26–27).

3. Kabwarai aia bure tabeman

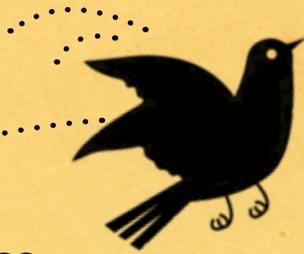
N tainako te kabanea ni matotoa ni bwai ni kanakoa bon te namakin ae buakaka ngkana iai ae karaoa te bure nakoim. Ma e a tia Unimwaane Dieter F. Uchtdorf man te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman n reirei bwa: “Ti na karekea te kimwareirei ni kamaunaan ara bure n oin maiura ngkana ti tauraoni ni karababa te kimwareirei anne nakoia tabeman. . . . Ao n tokina, Tamnein te Uea e na kaon tamneira ma te kimwareirei ae raonaki ma te rau n nano (taraa Motiaea 4:2–3).”² E kona onimakinan te Tia Kamaiu ni buokiko ni kainaomatako man rawawatam ao ni kaonaki ma te rau.

4. Rairananom ao onimaki iroun Kristo

N aki tabe bwa tera ae nakoraoni ni maium, uouotakin rawawatan te bure e na kanakoa te rau mai iroum n tainako. N tabetai ti kainanoa ara bitioi bwa e na buokira n rairi nanora. Ma ti bane ni kainnanoia bwa ti na rairi nanora n tainako ao, rinanon Ana mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, ti na itiaki man bwaai ni kabane ake a tauri man rikira n ai Arona.

KAREKEAN TE RAU

bon Ibukim ao Tabeman n Taai ni Kaangaanga

Irouna Alex Hugie ao Aspen Stander
Ana Maekatin te Ekaretia

*Aikai waniua kawai aika a na
buokiko ao tabeman n nama-
kina te rau ngkana e moanna
ni matoatoa aron te maiu.*

4 KAWAI NI BUOKIA TABEMAN NI KAREKEA TE RAU

1. Tibwaua ana euangkerio Iesu Kristo

N aron ae ti kunea te rau ibukira man kabanean ara iango iroun te Tia Kamaiu, ti kona ni buokiia tabeman n ataia bwa “Ngaia bon mwiin te rau” (Motiaea 15:18). Te katoto, kataia tibwaua te kibu man booki aika tabu ke te taetae man te maungatabu ni kabuta are e buokiko n reia-kina taekan Iesu Kristo.

2. Riki bwa te tia karekea te rau

Buokiia raoraom ke tarim ma mwanem ni katoki kaka-untaeka. N aroia Aentaai-Nibwaa-Riaai inanon ana boki Aramwa, ti kona n taun ara bwai ni buaka—bwai ni buaka n aron te winnanti, kakaean kabooan mwiin kaim, ke n aoni-kai—ao ni kabooi nako irarikin are ibukin bwai ni mwakuri n te rau: taetae n akoi, karinei ana tua te Atua, ao kabwarai aia bure raom (taraa Aramwa 24:19).

3. Riiki bwa te aomata ae kakauongo raoi

N tabetai aomata aika iai aia kaangaanga a kainnania n taetae ibukin aia iango ao aia namakin irarikin are a kawakin inania. Ti na aki katoki aia kaangaanga ibukiia, ma ti kona n ti kakauongo nakon tabeaiangaia ao karekei ibuobuoki, ni kaota ana tangira ao ana atataiaomata Kristo.

4. Karaoa te mwakuri n ibuobuoki nakoia kaain am uoote ao am kaomiuniti

Ko kona n anganano nakon ae akea ana auti, beku bwa te tia reirei n aia roro, ke ni uota te bwai n akoi nakon te utu ae boou ae kaain rarikim. Buokiia aomata ni kakaea te rau ni bwai aika uarereke. Karekean te tabo ae teimatoa ibukin te amwarake ke te matu, te tia reirei ae animakinaki, ke te koaua ae uarereke are n ana ibuobuoki temanna iai mwiina ae korakora.

E taekin taeka ni karaunano aikai Iesu nakoia naake a korakai ni kakaeen te rau: I katuka te rau i roumi, I angan-ngkami au rau: I aki angani ngkami n aiaron te aba, ngkana e anga. “A na tai rawawata nanomi, ao a na tai maku” (Ioane 14:27). Ngkana ti uotira ao tabeman ni kaniira riki nakon Iesu Kristo, ti kona ni kunea te rau riki ngkana e a kaangaanga aron te maiu. ■

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Gordon B. Hinckley, in “Rejoice in the Blessings of the Temple,” *Liahona*, Ritembwa 2002, 33.
2. Dieter F. Uchtdorf, “Point of Safe Return,” *Riaona*, Meei 2007, 100.

TE MAIU BON

TE UAIA N TE KAWAI AE

ABWABWAKI

Kairake Ibukiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira a maeka n te tabo are e maeka iai te Abotoro Bauro n tain te Nu Tetemanti. Ao a maiu-akina ana taeka.

Iroun Sally Johnson Odekirk

Ana Maekatin te Ekaretia

Tabeua namwakaina n nako, a bootaki ataein te tieminari kiraati i Areiobako, irarikin Atenai, Kuriiti, te tabo are e anga iai ana kabwara-bwa ae korakora te Abotoro are Bauro (taraa Mwakuri 17:22–34). A marooro ataei iaon baike a riki ni mauia mai mwin irakin te tieminari ni ikotaki ma ana reirei Bauro.

“Maekau i Kuriiti e karika ae kanga tia manga mena n tain te Nu Tetemanti,” e taku Alexis H., ana ririki 18. “Tamau e tatangiria n nakon taian kateitei ni kawai ake a uruaki are e reirei iai Bauro ao e aki toki n tibwaa te kibu ke n tuangiira te karaki are e riki iai te rongo-rongo anne.”

N aron taian kakaewenako are e kaitarai Bauro n ana tai, kairake i Kuriiti a kaitara ma waakin n te aro-aro, te kairiiri n te tautaeka, ao waaki ni kaineti ma kaubwain te aba. Te maungatabu ibukiia kairake ao aia kaembwa Kairake n Ataeinaine bon waaki aika aki rangi ni kakaraoaki i Kuriiti, ao kaein te tieminari e kona ni matoatoa naba. Ma e ngae ngke iai totoko ao tabeua kakaewenako, kairake i Kuriiti a karaoa nanon ana kaunganano Bauro “bwa kam tei matoa n te tamnei ae ti teuana, ni kakorakorai ngkami n te nano ae ti teuana ibukin te onimaki are n te euangkerio” (I-Biribi 1:27).

Te maeka i Kuriiti nanona bwa ataei aika kairake aika membwa aikai a kukurei n angin abaia ae abuee, iai bikena, amwarake, ao te mwaie. A namakin naba kaungan te bobotaki imarenaia ni kabane. N aia tai ni bootaki n te tieminari ao waaki ni kakukurei n aia mwaanga, a rikirake ni korakora n aia onimaki ao aia itangitangiri.

Te Tieminari i Areiobako

Ngke e moan waaki te tieminari iaon Kuriiti tabeua te ririki n nako, iai kaina bwa niiman ataei. A bobotaki tenuous te ingabong n te wiiki, ao iai tabeman ake a iria rinanon te aonrain ni marooro n te witeo. A boboia naba ni bwakantaain te katenibong ibukin te tieminari,

"I a atia n reiakinna bwa te euangkerio bon titebo n tabo nako. E maeka i tinaniku, I a tia n reiakinna bwa N na katurua au iango inanon koauan te euangkerio ao n namakina te Tamnei nakon ae N na kairiraki nako n taian katei."

—Bryana W., 15

"I korea te taeka ae uringa iaon au tirotaam bwa I aonga n uringi baika a riki n te ririki aei n tain te FSY, te kaembwa ibukiia Kairake n Ataeinnaine, te tieminari. E buokai ni kauringai bwa I roko ma ia."

—Marie H., 17

"I ataia bwa ngkana I nako n te tieminari i kona n namakina te raunnano n atakina bwa I karaoa te bwai ae N na riai ni karaoia, ao I ataia bwa a na bon nakoraai bwai ni kabane."

—Lizzie T., 17

Loukia C., 15, ai tibwa ana moan tai ni kaota ana koaua n tain te kaembwa ibukiia Kairake n Ataeinnaine ao e bwabetitoaki imwina.

Te kurubu n tiemirari imoan te auti ni bootaki i Atenai.

ma te waaki ni kakukurei imwina. A rikirake ni kinaia raoi ibon imarenaia ao a riki bwa te ota nakoia raraoia, ake a nonorii aia banna ni katootoo. Ngkana a titirakinaki irouia raraoia, kairake aikai aa kairia naba nakon te tieminari ao te waaki ni kakukurei n te miutuuo.

Temana te kairake n ataeinimwaane, Pavlos K, 15, e taku, "Te nanako n te tieminari bon te kawai ae raoiroi ni moankin au bong ao e buokai bwa n a tiku ni matoatoa. E katukai n te iango are n a riki bwa te banna ni katootoo nakoia tabeman. E buoka aron moanankin te bong ni iangoan lesu Kristo."

N aia tai ni rikirake te roronrikirake n korakoraia, ao n te katiteuanaaki, kakabwaia ao baika ana konaa ni karekei ana kaoti. Te katootoo, inanon 2017, a kakabwaiaaki ngke a ira te maungatabu ibukiia te roronrikirake ae bubura n te mwakoro, iaon Ibukin Korakoraia Kairake (FSY). Kairake n Ataeinnaine naba a ira te moan kaembwa ibukiia Kairake n Ataeinnaine i Kuriiti. Mai mwiin anne, ao a rikirake ni bonano n aron te kurubu, ao uoman kairake n ataeinnaine aika a kaina te Ekaretia.

Te FSY Maungatabu n te Aonaaba

Te maungatabu aio, e booaki i Tiaman, e a bootia ni kabane kairake ni Boong aika Kaltira

mai aon Eurobe. Kairake mai Kuriiti, ao Cyprus a roko man te raroa ae tebubua tabun te maire, ao aia taneia are a rinanona n tain te maungatabu e korakora namakinaa iaioia ni kabane. Mai iroun Maximos A, 14, "te bwai ae e rangi n ururingaki arona n tain te FSY, bon te tai are ti kaoti iai ara koaua. Ni kabane a bane n namakina te Tamnei, ao e anganai te ungannano man te tamnei bwa N na karikirakea oin au koaua."

"N te moan tai bon ti aman kairake aika a na mwananga," e taku Loukia C., 15, "ma n tokina, iai 15 ake a iria—te moan rekooti ibukin Kuriiti—ni ikotaki ma 3 raraora ake tiaki kain te aro."

"E rangi n raoiroi te ikoikotaki n te tabo teuana are ko konaa n tibwaa te euangkerio ae tii teuana ao ko aki kaokoro mai buakoia. Bon ti te arona ngaira ni kabane, ao ti bane n namakina te Tamnei. Aikai bwaai aika a buokai."

"Tamau bon tiaki te membwa ao e aki kariaia bwa N na nako n te FSY, ke ni bwabetitoaki" e taku Jesiana, 16. "Ma a karaoa aia aki mamata kain te mwaanga ibukiu, ao tibu te unaine e marooro ma tamau. Imwiin anne e taku bwa I konaa n nako!"

N tain te FSY, e rinanon namakin n aron ae ai tibwa te moan tai, n aron "ira buakon te reirei ao waaki ni kakukurei ao kaotan au koaua e buokai ni kamataataa bwa e kanga raoi namakinan

te Tamnei ae Raoiroi. I tuai man namakina te Tamnei n aekakin anne mai mwaina, ao I rangi ni kukurei ao ni ingainga. Ai bon tibwa au moantai ni kaota au koaua.”

Irarikin are e kamwarakeaki tamneia, e reke aia tai kairake ni motirawa ao ni kaungaia ibon imarenaia n tain te maungatabu. Haig T., 14, e kaea te maungatabu mai Cyprus. I reiakina aron ae N na booibuako, ni karekeia raoi aika bon rao ni koaua, ao n takakaro n kukurei, n taai naba aika ti rawawata iai.”

Aia Kaembwa Kairake n Ataeinaine

E reke naba te namakin anne n aia kaembwa Kairake n Ataeinaine. Tengaun ma uoman kairake n ataeinaine a bootaki ma aia taan kairiiri irarikin te tabo ni buaka ngkoa ae Marathon. A kabanea tenibong aia bong, n reiakina bwa a na ikarekebai ibukin te korakora ao kaungakia ibon imarenaia.

“Ngke 12 au ririki,” e taku Loukia, “I kaea te taromaui n te moan tai ao I rangi ni kukurei, ma I ataia ae akea au roro bwa tii ngai. Ngkai, uoua te ririki imwiina, e a rangi ni mwaiti kairake n ataeinaine ao anne te moan tai are e a konaa n iai te kaembwa ibukia Kairake n Ataeinaine.” Inanon aia tai ni bootaki, e taku, “I a ataia bwa tera raoi nanon n riki bwa Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. Ngkana ti maiukina te euangkerio, ti katobibiaki n te ota.”

Ibukin Bryana W., 15, FSY ao te kaembwa ibukia Kairake n Ataeinnaine e buokia ni kakeaa

“Te bwai ae mate nanou iai n tain te FSY bon te takakaro, te taenti, ao te bootaki n te kurubu, are n tain te taromaui n te ingabong ao n tain kabwarabwaraakin bwaai. E buokai bwa N na rangi n ibuobuoki ao n taotaonaki n nano ao ni karabwarabwa ibukin koroboki aika tabu.”
—Haig T., 14

N tain te mwananga nakon te FSY i Stuttgart, Tiaman.

N tain te FSY maungatabu, tiberingan te taeka ae “Bubuti,” man lakobo 1:5.

“Tei ni matoa n te tamnei ae ti teuana, ma te nano ae ti teuana.”

I-Biribi 1:27

Irini S. e kamataku n tain te FSY.

“N tain te FSY, ti a moanna n riki n aiaron te kurubu ao ae kakorakoraira. E buoka ni katea ao ni kakorakora te buokura-em ibukia kairake iaon Kuriiti ibukina bwa ngkai ti a kinaira raoi ibon imarenara.” —Alexis H., 18

“N anene mai moa n tain te FSY, bon teuana te bwai ae I rangi n kaninikoria iai ae I a tibwa karaoia ao bon teuana te tai ae rangi n tamaroa ae I a tibwa rihanona. N te tai anne, I reiakina bwa kaka-wakira ngaira n te aonaaba ae tamaroa aio.”
—Irini S., 17

"N tain aia kaembwa Kairake n Ataeinaine I reia-kinna bwa te maiu aio bon titebo ma te uaia n te kawai ae abwabwaki. E buokai ni karikirakea au onimaki, n ataia bwa ti riai ni toua-nako kawaira n te kawai ae eti, n ai aron ae ti ira te biri n te uaia n te kawai ae abwabwaki. Te namakin ae aekakin akanne a buokai ni karikirakea au kooua ao n reitinako n au onimaki ao n tiku iaon te kawai ae eti."
 —Winifred K., 14

“Te Maiu Bon te Uaia n te Kawai ae Abwabwaki, tiaki te kabo birimwaka.”

Boto ni Iango n aia kaembwa Kairake n Ataeinaine

Kairake n Ataeinaine i Marathon, Kuriiti.

"Ti boni bane ni kaokoro, ai aron naba taian atama i mataniwin te bike ae a bon rangi ni kaokoro."—Bryana W.

"Matakuakinan otin taai e uota te namakin ae rau, te tamnei ae tamaroa."—Lizzie T.

te maamaa ao ni kakaraki ma tabeman. “Aki toki ni mwainging au utu, ao e a rangi ni kaanganga ae N na rena ma tabeman,” e taku. “Ma ibukina bwa I a rani ng rena ma kain au kurubu n te FSY, I karekeia raraou aika a rangi n tamaroa. N tain te bootaki ni kaoti kooua, ti tibwai ara namakin, ao I ataia bwa a bane n namakina te bwai are I namakina naba.”

Marie H., 17, e uringa te boto ni iango n tain te kaembwa, “Te Maiu bon te uaia n te kawai ae abwabwaki tiaki te kabo birimwaka.” Kairake n ataeinaine ao aia taan kairiiri a maroroakina kakawakin te botumwaka ao te waaki nakon tokin te biri, e taku. “E kauringai bwa I bon kona ni keiaki nakon te tia, ni bon karaurau, ao ni katurua au taratara iaon te rain are te tia. Ngkanne I a kona ni katiai bwaai ake e tangirai Tamara are i Karawa bwa N na karaoi.”

Teuana te bwai ae e rianako n tain te kaembwa bon te taromaui ni moan otin taai iaon te bike n aia kabanea ni bong n te moaningabong anne. Lizzie T., 17, e taku, “Ti uotii ara boki aika tabu, ti karaoa ara taromaui ao n taratara otin taai. Ti bane n namakina ana tangira te Atua. E rangi n tamaroa te tai ni kainiin bwa ti kabanea ara tai ibon imarenara.”

Kaitaraan Taai aika Imwaiira n Akea te Maaku

“Man te FSY ao te kaembwa ibukiiia Kairake n Ataeinaine, I reiakina ae bati iaon te euangkerio ao arona ni buokai inanon maiu,” e taku Irini S., 17. “I karekeia raoroaou aika mwaiti ao n reiakina kakawakin kakaotan au iango ao au namakin. I a nama-kina raoi te Tamnei ae Raoiroi ao ana tangira te Tia Kamaiu, Iesu Kristo.”

Ni menau ibuakoia kairake Ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, e taekina bwa, e kakorakora onimakinana ibon irouna. “Imwain te FSY I bon aki nora raoiroin ao tikiraoin bwai ake e karaoi te Atua ibukira ao taian babaire are E kakaraoi ibukira.”

Aia Kaemba Kairake n Ataeinaine, 2017—ai tiba te moan i Kuriiti.

“Ti na aki kai rootaki iroun temanna ke bwaai tabeua ake a katobibira ake a na kati-kiira nako man maiuakinan te euangkerio,” e taku Manasseh A., 17. “I atai bwa te euangkerio titebo n tabo nako ao ti riai n tiku iaon te kawai ae eti.”

Ao tao ngkana ti mena i Kuriiti ke n tabo tabeua n te aonaaba, te kaai n toua te kawai anne e na kaiiriira nakon te nano ae ti teuana. ■

“I tangiria n nooria bwa aekakira aron ae ko mena irarikiia raom n rikirake are titebo am koaua ma ngaiia. I namakinna bwa ti bane n reitaki n te aro ae e onoti, e riao n riki ae, ti tii atai arara nako.”
—Pavlos K., 15

“I rangi n kukurei ngkai e kona n reke te tai ni kaitibo ma tabeman kairake ake a rinanon baike I rinanoi ni katoa bongin maiu.”
—Joshua K., 17

“Te FSY ao te kaembwa ibukiiia Kairake n Ataeinaine e karika te namakin ae ti te arona n aki taraia bwa ko mena iaa n te aonaaba. I kukurei riki n te kaembwa ae e uarere ibukiiia Kairake n Ataeinaine ibukina bwa e baiti riki kinaakia tabeman iai.”
—Olivia H., 15

“Tiaki ngai te membwa n te Ekaretia, ma I roroko ni katoa wiiki ngkana e reke au tai. E bwaka nanou n te bwai are a tei ibukina kairake n ataeinaine.”
—Irene C., 14

Te Ekaretia i Kuriiti

Ni moan 1900 rikaaki, Rigas Pofantis, te tia boreeti mai Atenai, e kanakoa ana bubuti nakoia matawin Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ibukin rongorongo. Te beretitenti n te mition n te Ekaretia i Turkey e reireina Pofantis, ao e bwabetitoaki n Okitobwa 1905.

E waeremwe rikiraken te Ekaretia i Kuriiti ni karokoa 1950 rikaaki ngke te membwa n te Ekaretia ae te Ierene n Amerika i Salt Lake City, Utah, USA, e a katea te Hellenic Latter-day Saint Society bwa e na kamaiua rikiia ao n reitanako te reitaki ma abaia aia bakatibu.

Mataniwi n te Ekaretia a katea te bootaki n taromaui ae e uarereke i Atenai n 1965 ao ni manga moani kateaki n 1967. A katea te Greece Athens Mission n Turai 1990 ao e bobonga katean te moan auti ni bootaki i Kuriiti n Meei 1999.

Atenai, Kuriiti, auti ni bootaki i Halandri

Mwaitia Kain
te Aro: 802

Bootaki n
Taromaui: 3

“E na kanga au kakabwaia mairoun te Tamanuea ni buokai ni karaoi babaire?”

“Ana Kakabwaia te Tamanuea bon te kaotioti nakon ane e karekea, bwa mai iai bon mwin raoi karekea kairam, ni kamanomano, n anganiko iango , ao ni kaungaa te nano ni waaki ni kakukurei ao ni kororaoui. Te kakabwaia n tamanuea bon iai inanona taian mwakoro n am boki ibukin bwaai aika a na konaa n riki nakoim ae akea tokiia. . . .

“ . . . Bon te Riaona ae ota ni kairiko n akea te kairua nakon Tamam are i Karawa”

Beretitenti Thomas S. Monson (1927–2018), “Your Patriarchal Blessing: A Liahona of Light,” *Ensign*, Nobembwa 1986, 65, 67.

Ara Riaona ae Onoti ibon Ibukira

Te kakabwaia n tamanuea bon te kawai are e buokiira iai Tamara are i Karawa n ataa maiura imwain te

maiu aei, te maiu ae mamate, ao atakira n ae akea tokina. N ataakin baika tenea aika kakawaki ake a kabwarabwarai arora, e buokiira n ira te babaire are e karaoia te Atua ibukira. Ti ataia bwa ti roko maia, bukin tera ti mena ikai, ao ti na nakea. N aron mwakurin te Riaona ni kaineti ma aia onimaki ao aia kekeiaki Nibwaai ao ana utu ni irakin ana kairiiri (taraa 1 Nibwaai 16:28), ngaira naba ti konaa n onimaki ao ni kekeiaki n ira oin ara Riaona ao reirei, are e na kairiira ni karo-kaira n aron rikira ae mai iroun te Atua.

Unimwaane Utai, ana ririki 20, Argentina Salta Mission

Tarakin Bwaai n Aroia ae akea Tokina

Ngkana I namakina ae akea te bwai ae I ataia ni karaoan au babaire, I oki rikaaki nakon au kaka-

bwaia n tamanuea ao ni iangoi kaotioti aika mai iroun te Atua. Ao ngkanne e a moana ni bebete iangoakin bwaai. E aki tii buokai n teimatoa n te aonaaba aei ao ni karekei kakabwaia ake a beritanaki, ma e kauringai naba ni katauraou bwa N na kororaoui n rin n abanuean te Uea n te taina. E buokai ni katoa tai ni karikirakea au onimaki, kakooua nanon te Uea, ao ni maeka ma te iango n tarakin bwaai n aroia ae akea tokiia.

Abegail F., ana ririki 18, Cagayan Valley, Philippines

Te Kaetieti mai Karawa

Au kakabwaia n tamanuea e anganai te kaetieti mai iroun Tamara are i Karawa. Ngkana I toui mwin kaetieti

akane, I ataia ae N na karekei kaotioti iaon tain babaire ake I kainnanoi ni kara-oi. E kaekai mwaitin au titiraki imwain ae I titiraki ibukiia.

Cami H., ana ririki 16, Utah, USA

Kakauongo nakon te Tamnei

Ngkana ko kakae nako ibukin te kara-unano ao te kairiiri ke te kaeka ibukin te titiraki ae katawe, ko kona n tataro ma nanom ae koaua ibukina ao wareka am kakabwaia n tamanuea ma nanom ni koaua, ngkai ko kakauongo nakon te Tamnei. E ibuobuoki naba warekan koro-boki aika tabu. I kakoaua bwa ngkana ko karaoa aei ma te onimaki ni koaua, e na kaekako te Uea, n oin ana tai, n te kawai ae tamaroa.

Kezia B., ana ririki 15, Hawaii, USA

Berita Aika Beritanaki

Kakabwaia n tamanuea e tuangiira bwa tera ae e tangiria te Atua bwa e na kaka-bwaiaira iai. E anganiira te kauring ao e kabwarabwara bwa ti na kanga ni riki n ai Arona. Ngkana ti ataia bwa tera ae kata-uraoia Tamara are i Karawa ibukira ao ti na kangani karekea, ti na bon rineia bwa ti na karaoa are e tangiria bwa e aonga n reke ioura.

Hunter H., ana ririki 18, Utah, USA

Taian kaeka a tii katauaki ibukin te ibuobuoki ao taraakin te bwai ae riki, tiaki ibukin katanoataan ana reirei te Ekaretia.

Ngkai te ataeinaine ngai, I kona ni kabanea nanou iaon te reirei ao te mwakuri ke iaon te riki bwa te buu te aine ao te tina?

Ti ataia bwa “te utu e mena i nukan ana baire ni kamaiu te Tia Karibwai” ao bwa moan tabeia tiina bon karikirakeaia natiia.¹ Ao ti ataia naba bwa, bukina naba aika tamaroa aika a kaokoro, mwaane ma aine ni botaki a tia n reireinaki irouia burabeti bwa a nai karekei aia reirei² N raonaki ma anne, ti ataia bwa a mwaiti aika kainnanao ke a tangiria ni karekei aia mwakuri.

Beretitenti Dallin H. Oaks, Moan Kauntira n te Moan Beretitenti, a tia n taku bwa ibukiia aine, te rinerine e aki mena i marenaia utu ke te reirei ma te mwakuri. “Te tai bon ngaia ae ti na rineia,” e taku. “Ao ti kakaea ana kairi te Uea ao aia reirei ana Toro ni karaoan anne.”³

Babaire ni karekean te reirei, ao babaire ni karekean te utu. Ko kona naba ni babaire ni karekea te mwakuri. Ni kabane aikai, am iango a na rimwiin Ana baire Tamara are i Karawa ao ni kakaea Nanona.

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. “Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonaaba,” familyproclamation.lds.org.
2. Taraa *Ibukin Kakorakoraia Kairake* (2011), 9.
3. Dallin H.Oaks, tain te Itaramata ma Unimwaane Oaks ao Unimwaane Ballard (aia bong ikawai aika tuai ni iein, Nob. 19, 2017), broadcasts.lds.org.

N te [lds.org/nako/41961](https://www.lds.org/nako/41961), te ataeinaine ae tuai ni iein e tibwaua ana karaki bwa e tuai koaua bwa e na kaatuuu ana iango iaon ana mwakuri ke ana utu. Taraa are e taku Beretitenti Russell M. Nelson nakoina.

Tera am iango?

“Tera am kaeka ngkana raoraom a aki kakoauai bwaai n aron are e kona n riki n te Moan kaotioti?”

Kanakoa am kaeka ao, ngkana e tangiraki, te tamnei ae tamaroa imwaain Meei 15, 2019, n te liahona.lds.org (taona “Submit an Article” or Feedback). Ke imerina am kaeka ao tamneim nakon liahona@ldschurch.org. Karina aram ae bwanin ao aran am uoote ao titeiki (ke mwaanga ao mwakoro).

Kaeka a kona n rinanoaki ibukin abwakiia ke mataataia.

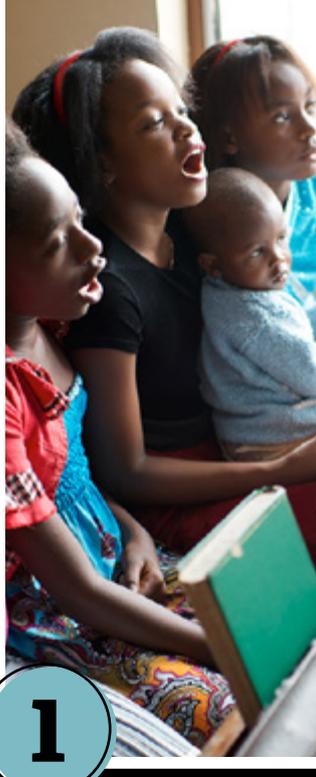
Iroun David Dickson

Ana Maekatin te Ekaretia

Te Kiritimati e rang rungaaki riki mai buakon taian motirawa. Ma n akean baike a riki ake ngkoa aika ti bukamarui ni katoa Itita, E na akea te Kiritimati.

Beretitenti Gordon B. Hinckley (1910–2008) n te tai teuana ao e reirei, “E na akea te Kiritimati ngke arona bwa akea te Itita. Te merimeri are lesu mai Betereem e na riki bwa temanna te merimeri ae tiaki te Kristo ae na kamaiu i Ketetemwane ao n te Tabo n Tabwanou, ao e na akea te koa n tokanikai n te Mangauti.”¹

Aikai tabeua katei aika ko kona n rinei n raona am bootaki ni katoa ririki.

1

Naako Anene

Katikui kuuna ake a kabwarabwarai maan aika taian ria ao aomata aika uarereke, Anenen te Kiritimati a boboto n taekan lesu Kristo. Te Itita bon te tai ae tamaroa ibukin anene ake a kabwarabwara rongorongon te Tia Kamaiu, ao eang, e ngae ngke ti anenei imatan aia auti kaain rarikira.

Ngkana e a bane am iango, nako noora mwakoron te boki n anene ae “topics” iaan “Easter” ao “Atonement” ibukin taian kuna. Tera nako te anene are e bukamaru ibukin lesu Kristo e bon riai ibukin te Anene iaan auti.

2

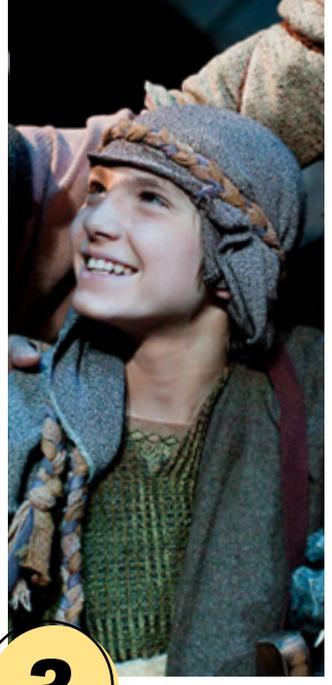
Kabwara ana bure Temanna

Mwaitira te tai are ko kara-bwarabwa iai ibukin ana bwaintangira te rairannano? Te Itita e anga te tai nakoira bwa ti na iangoa raoi riki arora ni kabwara aia bure tabeman.

E reirei lesu: “Mangaia are, I tuangkami, bwa kam riai ni kabwara bure i marenami. . . .

“Ngai, te Uea, N na kabwara ana bure are I taku bwa N na kabwara, ma ngkami kam riai ni kabwarai aia bure aomata ni kabane” (Reirei ao Berita aika Tabu 64:9–10).

Titirakiniko ibon iroum: Antai ae iai am namakin n riribai ibukina? Tataro bwa ko na kakorakoraki bwa ko aonga ni kabwara ana bure te aomata anne, ao kariaia bwa te Tia Kamaiu e na buoka kamaunan namakin akana a kammaraki akanne.

3

Karaoa te Kamataku, Te kaotioti, ke Kamataku riki Tabeua

Ko kona ni baronga te kamataku ibukin te Itita. Te katooto ae aki kaangaanga bon warekan koroboki aika tabu n te kainutu ke te anene ma kaain am kaawa nakoia te botanaomata.

Katai Tabeua Katein te Itita aika Boou

4

Kawari Runimateia Naake Kam Tangiria

Kioina ngkai iai Iesu Kristo, e bua kaweteni bukin te mate (taraa 1 I-Korinto 15:55). Kabanea ama tai n kawari ruanimateia naake kam tangiria n iangoa te rongorongo ae kakukurei aei.

Kam kona naba ni wareki n ae e nene tabeua kiibu ake a mamate nanomi iai ake a kaineti ma te Mangauti n ami tai ni kawari ruanimate aikai. Tabeua (mai buakon *koroboki aika tabu*) aika a mwaiti ae ko kona ni kabonganai bon 1 I-Korinto 15:20–22; Aramwa 11:42–44; ao Reirei ao Berita aika Tabu 88:14–16.

5

Katamaroai Riki Ngkami

Te Itita e karinei baike a riki i Ketetemwane, te bwai are e riki iaon te kaibangaki, te Tia Kamaiu are e uti man te mate n te katenibong, ao ngkane Ana mwakuri ni ibuobuoki inanon 40 te bong imwain waerakena nako karawa.

N ikotaki ma aei, e aki maan imwin waerakena nako karawa, Iesu Kristo e kaoti nakoia Nibwaite ao ni karaoa ana mwakuri ni ibuobuoki nakoia (taraa 3 Nibwaai 11–28). Anne e rangi ni mwaiti ibukin te bukamaru!

E aera ko aki karawata am tai ni bukamarua tain te Itita? Kariaia bwa e na kukurei tamneim n ana kakai nako te Itita. Kataia bwa ko na katotoonga riki Iesu inanon 40 te bong

imwin te Itita. Ni karekea te ungannao, iangoa te kakao aei mairoun Bereitenti Russell M. Nelson: “Anga mwakoron am tai ni katoa wiiki ni kamatebwai *bwai ni kabane* ake e taekin ao ni karaoi Iesu n aron are e koreaki n te O Tetemanti, bwa Ngaia bon Iehova are n te O Tetemanti. Kamatebwaia Ana tua nako ake a koreaki n te Nu Tetemanti, bwa Ngaia bon te Kristo. Kamatebwaia Ana reirei ake a koreaki n ana Boki Moomon, bwa akea riki te boki ike Ana mition ao Ana mwakuri a bwarabwara raoi. Ao kamatebwai Ana taeka ake a koreaki n Reirei ao Berita aika Tabu, bwa E reitinao n reireinia Ana aomata ni boong aikai.”²

A Tataninga Kateim

E a tia unimwane Dieter F. Uchtdorf man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman n reirei, “Bwa ti aonga n ataia bwa tera te bong ae moan te kakawaki n rongorongo rimoa, ti riai n oki rikaaki nakon te tairiki are e kaan 2,000 te ririki n nako n te Onaroka are i Ketetemwane ngke Iesu Kristo e katorobubua n tataro ao e anga Ngaia bwa te karea ni kamaiu ibukin ara bure.”³

Baika a riki aika tenaan kabanea ni kakawaki n rongorongo rimoa e materaoi kabanean te tai ni iangoi ni katoa ririki. Taian katei a kona ni buokira ni karaoa anne, tao ake n te rinan aei ke n are ko bon rineia.

Tera ae ko na kairia n te ririki aei? ■

N te Itita aei, kabanea teutana riki te tai n uringa te kabanea n tamaroa n bwaintangira are ti a tia n anganaki.

BWAAI AIKA A NA TARAAKI

1. Gordon B. Hinckley, “The Wondrous and True Story of Christmas,” *Ensign*, Rit. 2000, 5.
2. Russell M. Nelson, “Burabeti, Te Kairiri, ao Te tua mai eta” (botaki n taromaui ibukia kairake n ikawai, Tianuare 8, 2017), broadcasts.lds.org.
3. Dieter F. Uchtdorf, “Noora te Aomta!” *Riaana*, Meei 2018, 108.

Kaotan Ana Tangira te Atua ae Moan te Nakoraoi

Iroun Beretitenti M. Russell Ballard

Bonomwi ni Beretitenti n te Kooram n Abotoro n te
Tengaun ma Uoman

Ekaota Ana tangira te Atua ibukira man katauraon te kairi ae ti kainnanaoia ni waakinna ao ni karaoi ara konabwai. E a tia Ngaia ae e atai angiin taekara, ara konabwai, ao ara konabwai ae akea tokina n anganai te kairi mai ieta ao tuua n Ana boki ni kaetieti—koroboki aika tabu. Ngkana ti oota ao n irii kaetieti aikai, iai bukiia ao nanon maiura aikai. Ti reia kinna bwa ara Tia Karikibwai e tangiriira ao e kainnanao kukureira. N te kabotau n te tangira mai ieta ibukira ae akea aekakina aei, E kanakoa Ana Rikitemanna, Iesu Kristo.

“Bwa E tangiriia aomata te Atua n te aro are E anga Natina ae te riki-temanna iai, bwa e aonga n aki mate ane onimakinna, ma e na reke irouna te maiu are e aki toki.

“E aki kanakomaia Natina te Atua nako aon te aba ba E na kabuakaka te aba; ma E kanakomaia ba e na kamaiuaki te aba i Rouna” (Ioane 3:16–17).

E bungia ki Iesu nakon te maiu ae mamate. E maiuakina te maiu ae kororaoi ao, ni karaoan aei, e mwakena te kawai ae ti na iria. E reireiniia Ana reirei, “Otan te aba Ngai: ane irai ao e na bon aki nakonako n te roo, ma e na karekea te oota ni kamaiu.” (Ioane 8:12).

Ti a moanna n ataa korakoranao tangira Kristo ibukira ngke ti iangoia bwa E tauraoni kamaiu ao ni karawawataaki n te maraki ibukin ara bure, “te karawaawata are e karika nako [Ina], Ngaia ae te Atua, te kabanea ni korakora i buakomi ni kabane, bwa E na ruru ibukin te maraki, ao ni wawanako te rara man bwangabwangan kunna, ao n rawaawata n te rabwata ao te tamnei” (Reirei ao Berita aika Tabu 19:18).

Te Itita aei, ti a bane n anga ara karabwarabwa ae onoti nakon te Atua ibukin Ana Mwakuri ni Kamaiu ao iroun Ana Rikitemanna ae tangiraki, Iesu Kristo. Bwa Ibukina, Irouna, ao Rinanona, e kona bwain te rabwata ae aki teimaan ni karaoaki nakon te bwai ae teimaan, rikina ae kororaoi, are aki kona iai taeka ni kabwarabwarai kimwareireira.

Kamimiin bwain te aonaaba aei bon mwakoron taraan Mwaakana mai ieta ao kaotakin Ana tangira. E ngae n anne kakai aika moan te tamaroa a tataningaira. E na riki ngkana, man Mwaakana, ti na uti man te mate ao nnen te mate nakon te aonaaba ae boou are e na aki kona ni kitanira, are, ngkana ti kororaoi, ti na maeka ma Ngaia ao ma Tamara i Karawa n akea tokina. ■

Man te marooro n te maungatabu ni kabuta n Eberi 1988.

E mwakuri ibukin ana tabo ana karo ni **kaboanako te kaa** ni moan 1950 ao bon te **te kabanea n nakoraoi n tia bobwai.**

E bungiaki n Tetembwa 9, 1928, i **Salt Lake City, Utah.**

E reirei n ana **Iuniwetiri Utah.**

Beretitenti **M. RUSSELL BALLARD**

E nako ni karaoa ana mitinare ae bwanin taina nako **England.**

Taman Tamana:
Unimwaane Melvin J. Ballard man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

Taman tinana:
Unimwaane Hyrum Mack Smith man te Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman

E mwakuri bwa te **beretitenti n te mition** n te Canada Toronto Mition man 1974 nakon 1977.

Kaitibo ma kainnabana, Barbara Bowen, n ana luniwetiri Utah **“Moanna ni Kinako ni Mwaie.”**

E mare ma **Barbara Bowen** n te Salt Lake Tembora n Aokati 28, 1951.

Kamatoaki nakon te **Kooram n Abotoro n te Tengaun ma Uoman** n Okitobwa 6, 1985.

Imwiin te maungatabu ni kabuta n Okitobwa 1980, e koro i n ae raka iaon **600 reta** ni kaunganano nakoia membwa ni kabane aika iai aia kaangaanga ma aia koaua.

E kamatoaki bwa te **Beretitenti ni Kabuta** n te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman n Tanuare 14, 2018.

Iai **7** natina **43** tibuna, **91** tibutoruna.

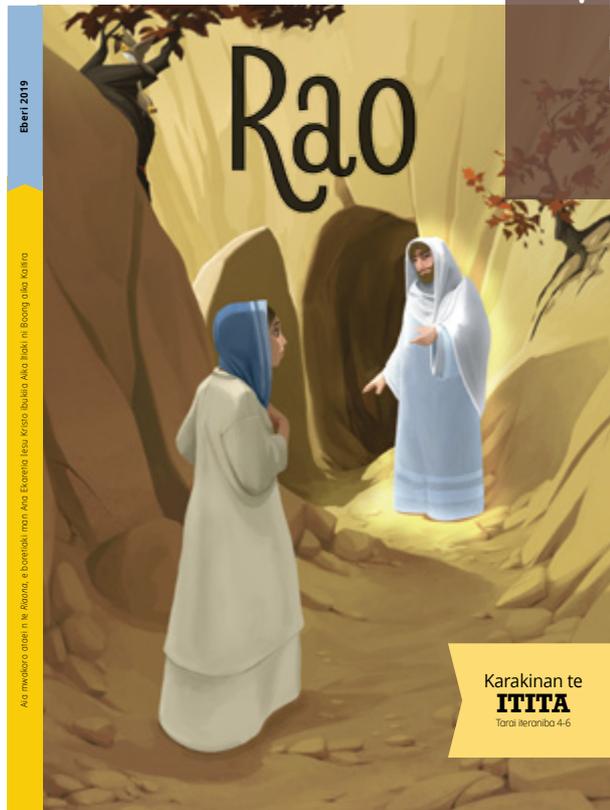
E kawakina te **Oreo cookie** ni batianna iaon te kaintekateka bwa kauringakin te ataenimwaane ae e a tibwa tia ni karaoa te mwananga ae abwabwaki nakon aia kaembwa taan birinako, e karekei bakete ni kuuki, ao n anga te moan nakon Beretitenti Ballard.

E MWAITI RIKI ITERANIBA IBUKIIA ATA EI

Karika te *Rao* ae boou bwa e na bongana. Ngkana akea ataei ni mwengam, ko kona:

- Tibwaa te *Rao* ma am utu are a aki karekea te *Riaona*.
- A anga nakon raraom ke kaain rarikim.
- Kabutia nakon te tia kairiri n te Buraimwari ke te tia reirei.

KAIRAKE N IKAWAI
KO KAINNANOA
BUOKAM N IANGO
AIKA KORAKORA?

42

KAIRAKE
KAKAEAN TE RAU
IBUKIM AO TABEMAN

52

ITITA
KATEI AIKA BOOU

62

ANA EKARETIA
IESU KRISTO
IBUKIIA AIKA ITIAKI
NI BOONG AIKA KAITIRA

KIRIBATI

Rao

Karakinan te
ITITA

Tarai iteraniba 4-6

Iroun Beretitenti
Russell M.
Nelson

Ana Bwaintangira te Atua ae KORAKORA

Nte bong teuana Titita Nelson ao Ngai ti noori ika n te nei are a kawakinaki iai. Te ika ma matan kuniia aika a turu mataia ma teia aika kakaokoro ao buburaia ni birirake ao ni kerikaaki. I titirakina te tia mwakuri ae kaan, “Antai ae kakamwarakeia ika aika tikiraoi aikai?”

E kaeka neiei, “ngai.”

I a titiraki ngkanne, “A tia ika ni kaitauko?”

E kaeka neiei, “A tuai!”

Tabeman aomata bon aekaia ika akanne. A aki ataa te Atua ao Raoiroina nakoiia. A na mwaitira tamaroana ngkana ti kona n ataa riki ana tangira te Atua ao n anga ara kakaitau Nakoina.

Te kakaitau ibukin Iesu Kristo

Te Atua e kanakoa Natina, ae Iesu Kristo, bwa e na buokira. E karaoa anne bukina bwa E bati n tangiriira.

E roko Iesu ni **kamaiu** ira.

Bukin ana **Baire ni Kamaiu**, ti kona ni manga kautaki imwiin matera.

Bukin Ana Baire ni Kamaiu, ti kona n oki ni maiu ma Tamara are i Karawa n aki toki.

E kabwarabwara Iesu:

“Boni Ngai te manga-uti ao te maiu:
ane onimakinai, ngkana tao e boni mate,
ao e na boni manga maiu: ao ane maiu man
onimakinai, ao e na bon aki mate”
(Ioane 11:25–26).

Aio te rongorongo ae kamimi n te Itita! ●

kamaiu:

kabooi ara bure bwa ti aonga
n oki nakon te Atua

Mwakuri ni Kamaiu:

ngke Iesu e korakai ibukin ara bure n
te Nne n aroka are Ketetemwane ao
ni mate n te Kaibangaki i Kaewari

Man “Te Kaitau nakon te Atua,” Riaona,
Meei 2012, 77–80.

Iesu Bon Au Tia Kamaiu

Iesu e a manga uti n ingabongin te Itita. Wareki kiibu ni ukoukora te bwai are e karaoia ibukira. Karana te nne anne imwin am wareware ni katoa te kibu. Ao ngkanne karani nikiran tamnei.

Iesu e korakai i Ketetemwane ao iaon te kaibangaki ni kamaiura man ara bure.

Iesu e mate ao ni manga uti ni kamaiura man ara bure.

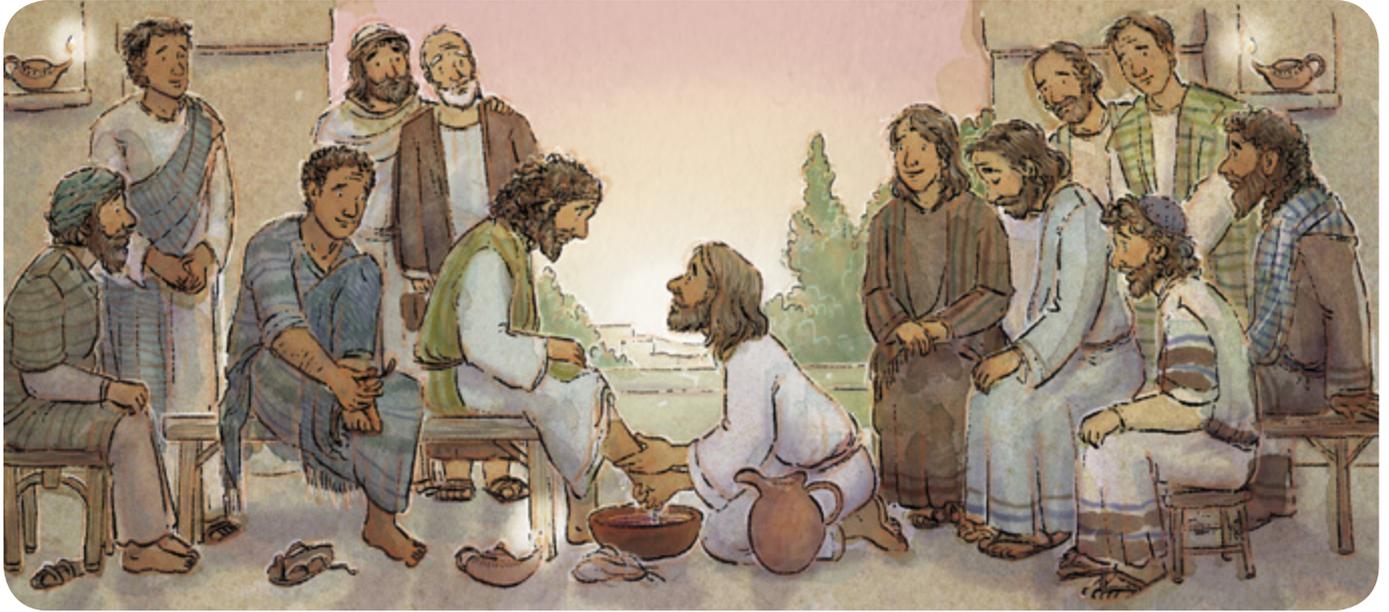
Iesu e anganiira te toa ni bukira ni Ururingga.

Iesu e reireiniira bwa ti na kabwarai aia bure aomata.

Iesu e kaota nakoira bwa ti na akoi.

Bukin Iesu, ti na bane ni kautaki imwiin matera.

Karakin te Itita

Iesu e tangiria raoraona. E teboki waeia. Imwin ao
E angania te toa. E tuangia bwa a na ururingnga. E reireinia
bwa a na itangitangiri i marenaia.

Imwina, E nako Iesu
n te onaroka. E tataro
ibukira ngaira ni
kabane. E namakina te
maraki man aorakira
nako. E namakina te
maraki man ara bure
nako.

Aomata aika Un a kaira nako Iesu. A kammarakia. E mate n te kaibangaki ibukira. Raoraona a nnea rabwatana n te nne ni mate.

Tenibong imwina, a oki rikaaki raoraona. Akea kanoan te nne ni mate! A tuangaki irouia anera, “E a uti.” E a manga maiu riki Iesu! Ibukin Iesu, ti na manga maiu riki imwin matera.

E tangirai Iesu. I kona ni karika te Itita bwa e na tamaroa man ururingana. ●

Wareka rongorongon moaningabongin te Itita Mataio 28.

Ngkana I Oki Nakoina

Kukurei ♩ = 90-96

Taeka ao katangitang iroun Sally DeFord

F C Dm B^b C F

1. Te Tia Ka-wa kin tibu - e ta - ngi - ria, Ai - ka tio - nako, E -
 2. E ta - ngi - ri - a ai - ka ua - re - re - ke, Ngka na Ibu - a, E -
 3. E ka - ota te ka - wai; Ao a - rou bwa - N na ma - iu. Ao

C⁷ Am Dm Gm C⁷

u - ko - uko - ria; E - we - we - te - ia na - ra - ia. A
 u - ko - uko - rai na - ko Ni nga - ina ao ni bong. N na
 ng - ka - na I tio - na - ko, E na na - noa - ngai. Ma

F Dm Gm C⁷ A A⁷ Dm

ongu iro - u - na; A bi - ri Na - ko - i - na, bwa E bon
 ka - ka - u - o ngo ma - n. o ki Na - ko i na E
 N na o - ngo ana ta - e - ka; Ni ki - ta - n bu - re, E

B^b C⁷ F Dm B^b C⁷ F

Bu - bu - ti - mwa - ia ni ba - ina Ngka na - oki ri - a.
 na - bu - ti - mwa - ea - i ni ba ina Ae - a ko i
 na bon ku - ku - rei na - nou Ngka - na I - oki - ri - a.

Iroun Jane McBride

E boboto i aon te karaki ae koaua

“Kam aonga ni karaoa ae raoiroi” (2 I-Korinto 13:7).

Itangiriko bwa ko na taratara mwanem,” e taku Mama. “Ngai ao tamam ti na nako ni buoka temanna ae e aoraki.”

I tararake man iakinan nanon ara aut ae e uarereke ao I katoutoua atuu. Mama bon te beretitenti n aia Bootaki Aine, ao e aki toki n nanako ni kawariia titita n ara uote.

“Ko bati n rabwa, Arlyn,” e taku Mama, ngke e kitina taubukin atuu. “Are e matu Tiaon. Ao iai te burawa are I karikia ibukin te kariki iaon te kaunta. Taiaoaka ma tai kukuaiia.”

I taraiia man te kawai n otinako ngke ngaia ao Pa a butinako n te kaa man kawaira ae bubu. I namakina te kakatonga ngkai Mama e onimakina.

N au tai ni kaitiaka te uma ni kuuka, I tei ao n taraa te burawa are e karikaki. I a bon aki konaa n tataninga bwa e na kukana Mama n tairiki. Angin te tai ti kakana te kariki ae e a tibwa mwai ma te tiam ae ti bon karaoia. Ma e a kaman bane ara tiam teniua te namwakaina n nako.

Te Tiam! Iangoakina e a karika ae I a kan kana te bwai ae karewe. I tararake n taraa te bwatoro n tioka, ae e mena ieta n te kabwate. I ataiia ae e kawakina Mama bwa e na karao iai te tiam.

Ma inanon ae I iangoakin te tioka, e a roko riki irou te baki. N tokina, I a katika te kai n tekateka ni kaniia te kaunta ao I a kanakoa baiu nako eta. E kuri aki roko taboni baiu n te bwatoro n tioka. I a katikia ni kaniia riki ma mangeen te kabwate. . . .

Ao anne te tai are e a marannako iai te mai iaon te kabwate! I kataia n raweia, ma e a nako ni bwaka n tiburing i nukan te burawa are e karikaki. E bwaro te tioka iaon te burawa are e karikki iaon te kaunta ao iaontano.

“O akea ngaira!” I takarua. Anne are e a kauta mwaneu are e uarereke. E a moanna tangina. I tangiria ni kan tang naba. Tera ae e na taekinna Mama n aron te mangaongao aei?

Te Kokoaua ae Karewe

Imwin are I karaua nanon Tiaon, I kabanea au kona ni kaitiaka mwin te tioka. I ana te bwatoro mai nanon te burawa are e karikaki ao ni kaitiakia. I kaoa ni kana-koa te tioka mai iaon te kaunta ao mai aontano. Ma bon akea au anga are N na kanakoa te tioka mai nanon te burawa are e karikaki.

I iangoia bwa N na kaoka te bwatoro nako aon te kabwate. Tao e na bon aki ataia Mama ae akea kanoana. Ma I ataia ae e aki eti anne. Ngaia are I a katuka te bwatoro i aon te taibora ao n tatanginga Mama ao Pa n okira te auti.

Ngke a oki nakon te auti, Mama e noora te bwatoro n tioka n te tai naba anne.

I ikerake. "I bon ti kan katonga te tioka teutana. Ma e a tibanako irou te bwatoro mai iaon te kabwate. I kataia ni kaitiakia, ma I a aki kona ni kanakoa man te burawa are e karikaki." A waekoa n otinako au taeka ngke I taratara aontano.

E aki kakarongoa Mama inanon tabeua te miniti.

"I rangi ni kabwarabure." I wirikiriki.

E ikenrawa Mama. "E raoiroi, I taku bwa ti nang kana te kariki ae e bane karewena nakon te tairiki," e taku. I tararake. E wingare teutana nakoia. "Ko raba ngkai ko tuangiira te bwai ae riki."

Ngke ti a kana te kariki ae e karewerewe n te tairiki anne, Mama ao Pa ao ngai tia maroroakina te kokoaua.

"Ti bane ni karaoi kairua aika mwaiti ni maiura," e taku Pa. "Ma ngkana ti kokoaua ao ni kataia n rairi nanora, a kukurei iai Tamara are i Karawa ao Iesu. Ti na bon aki toki ni kakabwaiaki ngkana ti kokoaua—e ngae ngkana e rangi ni kaangaanga n te moan tai."

I bon nanokawaki bwa I a tia ni kabwaroa te tioka. I ataia ae tao e na aki rangi ni bati te tiam n te ririki aei ibukin au kairua are I karaoia. Ma I bon kukurei bwa I a tia n taekina te koaua. Anne te namakin ae moan te karewerewe iaon riki mwaitin te tioka are e kona n anga. ●

E maeka te tia korokaraki i Colorado, USA.

"Kawakinan tuua mai ieta a uota te kakabwai, ni katoa tai! Uruakan tuua mai ieta e kabuai kakabwai, ni katoa tai!"

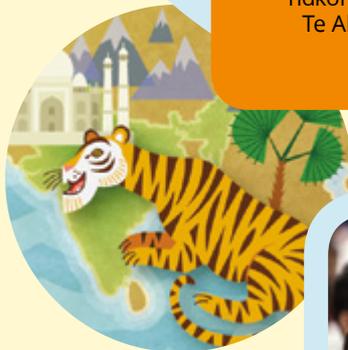
Beretitenti Russell M. Nelson, "Ko na Kaota Am Onimaki," *Riaona*, Meei 2014, 30.

Unimwaane Bednar E Kawara India

Unimwaane David Bednar e mwananga ma buuna, Susan Bednar, n tibwaua ana koaua ibukin Iesu Kristo ma membwa n te Ekaretia i Inria. Inria bon teuana te kabanea ni bubura n aba n te aonaaba. N te tai ae waetata e nang iai ana moan tembora!

Unimwaane ao Titita Bednar a nakon te kawa ae Rajahmundry. Te Abotoro e tuai man roroko ikekei mai mwaina.

Ataei a jobai ma Unimwane Bednar.

N te bootaki n te kaawa ae Hyderabad, te ataeinaine aio e reke ana tai n titirakina Unimwaane Bednar te titiraki.

“Ngkana I mwamwananga n te aonaaba, aaba aika mwaiti aika I kawari, aika mwaiti aomata a mwaiti kakabwaia aika I karekei, I kunea bwa ni kabanea aaba aomata titebo aroia.”

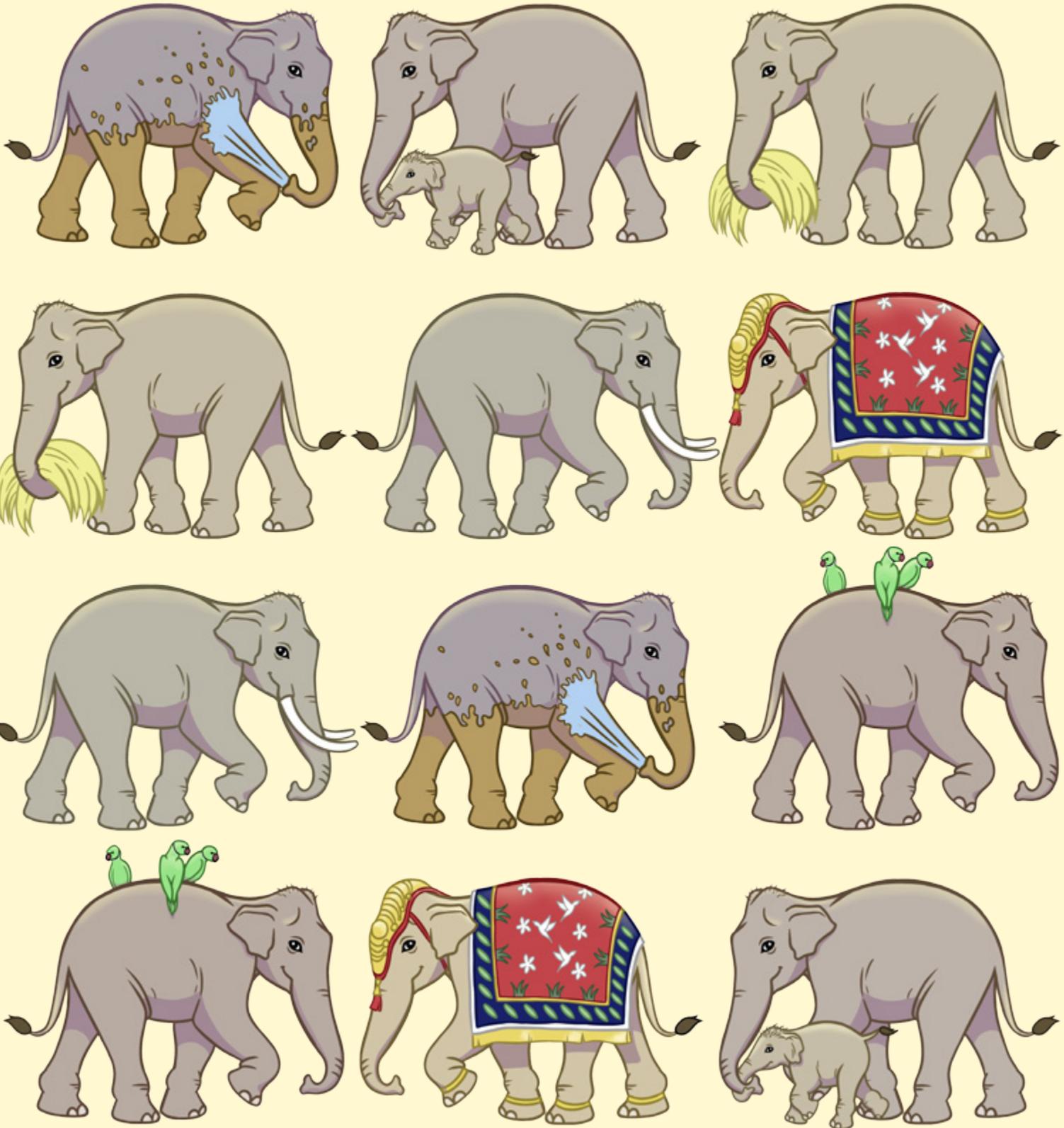

Ni kabane a rangi ni kukurei n ongo ana koaua ana Abotoro te Atua!

KATOTONGAIA EREBWANTI

Iai iaon Inria te mwaiti ae 30,000 te erebwanti. Iraua ae titebo aekaia ae ko kona ni kunea inano? Baikara maan aika mamaten nanom irouia aika e kariki Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo?

Ara BURABETI ao ABOOTORO

Iesu Kristo e kaira Ana Ekarefia Iesu Kristo
Ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira
rinanoia burabeti ao abotoro. Wareki taekata
inano. Imwiina **koroi ni kanakol tamnei**
iaon te iferaniba R23 ao kanim iaon te ifata.
Katikua te kanim iaon tamnei n tatabeua
nako bwa kam aonga ni kona n tabeki ni
wareki kooa ake iaiaid:

- Kaitiaka te ifaobu ni karaa reio bwa ana moan mwakuri
- E riki bwa te rooia ao te fia moti i Utah n te kaboowi ae Rietaata
- E riki ngaia bwa te beretenti n te Brigham Young Juniwetiri

Beretenti Dallin H. Oaks
Moan Kaunitra n te Moan Beretentii

- Bon te fia korokoro n te burroo
- E reirei taetae tabeua, n raonaki ma te Mandarin
- Iai 10 natina: 9 natina aine 1 natina te mwaane

Beretenti Russell M. Nelson
*te ka 17 ni Beretenti n Ana Ekarefia Iesu Kristo
Ibukia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira*

- Ana takakaro te bwatike-tibooro n te reirei ae te kauarinan
- E reiakina te physics mai iro-un tamana n aia burakiboothi
- Bon te beretenti n te Ricks Kaoreti, ae ngkai e atongaki bwa te BYU-Idaho

Beretenti Henry B. Eyring
Kauman ni Kaunitra n te Moan Beretentii

- E aranaki bwa “te bitibi” inanon te kuura n reirei ibukin maiuna aika rangi n tamaroa
- E bwaibwai n te bifineti iaon kabonakoan te kaa
- E beku bwa te mitinare i England ao bwa te beretenti n te mition i Toronto, Canada

Beretenti M. Russell Ballard
Te Beretenti ni Bononwi n te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

- E toa ma Unimwaane Cook i England ngke a mitinare
- E mwakuri ibukin te Bootaki n Reirein te Aro
- Bon te beretenti n te BYU

Unimwaane Jeffrey R. Holland
Man te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

- E riki bwa te refugee uoua te tai ngke te ataei
- Bon te kaben n te wanikibwa ngkoa
- E tatangiria n tikii ma natina ao tibuna

Unimwaane Dieter F. Uchtdorf
Man te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

- Bon te kuatabaeki n ana tiim ni butibooro n ana reirei ae te kauarinan
- Imwiin ana mwakuri ni mitinare i Tiaman, e bwabetifoa tamana are e a kaaina te Ekarefia
- Bon te beretenti n te Ricks Kaoreti ae ngke e riki bwa te BYU-Idaho

Unimwaane David A. Bednar
Man te Kooram n Abotoro n te Tengau ma Uoman

- E karikirakea ana koaua imwiin kamatewaiian booki aika tabu ao n tataroakinna ma tarina ae ikawai riki
- E noora te aine ae na riki bwa kainnabana n taai aika a na roko n ana kaoti tarena te reirei ae te kauarinan
- E mwakuri bwa te tia kairiri n te Ekaretia n aban Biribin ao Abamwakoro n te Betebeke

Unimwaane Quentin L. Cook

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

- Te tia karaaa te kariki ni mweengana ibukin rikirakeia ana utu
- E ira te Hill Cumorah Pagsant i New York ngke tebwi tabun ana ririki
- E mwakuri bwa te rooia imwain ae weteaki bwa te Abotora

Unimwaane D. Todd Christofferson

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

- E mwakuri bwa te mitinare ao imwiina bwa te berefitenti n te mition i Tiabaan
- E moana ana bitineti n te kateitei ao ni kaboi nako bwaai ni kamarurung
- E beku bwa te Bitiobi ibukin te Ekaretia ni kabane

Unimwaane Gary E. Stevenson

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

- E rikirake n te oniman ni kao Idaho, USA
- E mwakuri bwa te mitinare ao te berefitenti n te mition i Buranti
- E taetae ni Buranti, Botukare, Tibein, ao n Imatang

Unimwaane Neil L. Andersen

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

- E tangirita aekai nako maan, n raonaki ma benkuin
- E tangiria ni kaitiibo ma aomata n aaba ni kabane
- Iai rongorongoi ana utu rikaaki nakon te Moan n Dragon Gong n IT 837

Unimwane Gerrit W. Gong

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

- Bon te berefitenti n te mition i New York City, USA
- Ana botoniango e kangai "Aomata a bon aika kakawaki riki"
- E katabu aia moan ni kateitei Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira n ana Ribwaburiki Czech

Unimwaane Ronald A. Rasband

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

- Bon kaain Brazil ao e beku bwa te mitinare ikekei ao te berefitenti n te mition i Portugal
- E rerei taekan te Ekaretia ma ana utu ngke te ataeinimwaane
- E moanna ana katauraoi ibukin ana mition ngke 12

Unimwaane Ulisses Soares

Man te Kooram n Abotora n te Tengauin ma Uoman

Tuoa am kaeaka n te lds.org/prophets-and-apostles.

Te KABARAAKI AE BUA

Iroun Sheila Kindred

E boboto i aon te karaki ae koaua

“Ngai, te Uea, N na kabwara ana bure ane I taku bwa N na kabwara, ma ngkami kam riai ni kabwarai aia bure aomata ni kabane” (Reirei ao Berita aika Tabu 64:10).

“**M**om, e a bua au kabaraaki!” E taku Brad. E a Mbo te tai n nakon te taromauri, ma e aki kona ni kunea ana kabaraaki Brad iaon nneia kunikai.

“Ko bon koaua bwa anne nnena ae ko katinea iai?” E titiraki Mom.

“Eng. E bon mena ikai.” Kanan ana kabaraaki Brad e buru ao n uraura. E rangin ni kai ataaki.

“Tao e kamwaingaki. Ti a taratarai inanon te auti,” e taku Dad.

Tinau, Tamau, ao Brad a nakon taabo aika kakaokoro n tuoi ruu aika kakaokoro. A kakaea n te bwaoki ibukin bwaai are a bua ao ni manga kunea-kia n te umwantabu, n ana kiratiruum Brad n Reirei n Tabati, n aia ruu kain te Moanrinan, ao ni kabuta aon nnen taian kabaraaki. A kakaea naba inanon te ru n tebotebo, ma aki kunea te kabaraaki.

“Tao iai ae anaia n tiaki nanona. A na bon bae ni kaokia n te wiiki ae e na roko n te tai are a kunea bwa tiaki aia bwai,” e taku Tamau.

“N te tai aej, ko kona ni kabongana am kabaraaki are e a maan,” e taku Tinau.

E karaoi kanikina Brad aika e aki kukurei iai. E aki tangira ana kabaraaki are e a maan. E mani, e taa, ao n rangi n uarereke ibukina. E tangira aron taraakina n ana kabaraaki ae boou ae uraura-aoburu bwa e taraa n tiambion iai.

“Tao iai temanna ae noora aron tikiraoin au kabaraaki ngaia are e a kimoaia naba,” e taku Brad n ana iango. E na kanga n riki anne n te taromaui? Aomata ni kabane ikekei a boutokaaki bwa a na kokoaua. E na aki kariaia Brad bwa e na aki nako ma ngaia. Iai ana baire. N te Tabati ae na roko, ao e na taraia raoi bwa antai ae bwaina ana kabarak. Ngkane e na anaia mai irouna ao e na takarua nakoina, “Teei, te tia kimoa!” A na nanokawaki bwa a na aki kona n anaia.

E aki kona n tatanninga te Tabati Brad ni karaoa nanon ana baire. Ma te Tabati are imwina e rangi ni kabuebue ibukin te kabaraaki, ao n te Tabati naba are imwina.

Te Tabati are imwin anne, e taratarai ni kabane ata-einimwaane Brad ma te ingainga n nano, ni kakaea bwa antai ae kimoa ana kabaraaki. Tiaki te ata-einimwaane are abwabwaki arei? Ke tao te aine. E namakinna ae kanga akea ae onimakinna. E aki tangira te namakin anne Brad.

Imwin te taromaui ao e kawaekoa Brad ni katobibia te auti, n taraia utu ni karin aia kabaraaki. Ma akea te tabo ae noora iai ana kabaraaki. E manga tuoa riki te bwaoki ibukin bwaai are a bu-ao-ni manga kuneaki . . . ma akea te kabaraaki. E nang mena ia?

Iaon kawaina n okira mwengana, e a manga iango te baire teuana Brad. E na tataro. E ataia bwa te Tama are i Karawa e kona ni kunei bwaai aika bwa. N te tairiki anne e tataro Brad ao n taku, “Tamaui are i Karawa, taiaoka tuangai bwa antai ae anaa au kabaraaki. I tangiria bwa e na oki.”

Brad e tatanninga ibukin te wirikiriki n aran ke ubun te tia iraa. Ma irarikin anne e moanna n iango raorona Carl. E aki toki Brad n tekateka irarikin Carl n te Moanrinan. Aki toki ni mamanikangare ao n ni ngangarengare imarenaia. Ma e tuai taromaui Carl inanon tabeua te wiiki. E uringa Brad.

Tera ae e na riki ngkana *Carl* ngaia ae anaa ana kabarak? E kona n ae e a maaku Carl n roko n taromaui ngkai ibukina bwa e taku n ana iango bwa e nang aki manga riki Brad bwa raorona. E tangiria Brad bwa e na manga roko n taromaui Carl. Ngkana arona bwa e anaa ana kabaraaki Carl, e baireia Brad, bwa e na aki taetae n aki akaka nakoina. E na kabwara ana bure.

E tamwarake Brad nakon ana kainiwene, n namakina ae raoiroi riki.

Te Tabati are imwina n te Moanrinan, akea ikekei Carl, ma te ata-einimwaane ae boou e mena ikekei. E bwaina te neketai ae uraura-ao-ni buru.

“Te neketai ae kanikan,” e taku Brad, n tekateka irarikin te ata-einimwaane. “E karikio kanga te tiambion.”

E moangare te ata-einimwaane.

E moangare naba Brad. E aki manga ukeukeriia taan iraa. E a ukeukeriia raorona. ●

E maeka te tia korokaraki i Iowa, USA.

Mauri mai Estonia!

Ngaira bon Margo ao Paolo. Te ririki aei ti mwananga ni katobibia te aonaaba n reirei taekaia natin te Atua. Raoniira ngkai ti a kawara Estonia!

Aio aron taekinan "ko na mauri" n te taetae n Estonia:

Tere!

Ao aio aron taekinan aran te Ekaretia:

Viimse Aja
Pühade Jeesuse
Kristuse Kirik

Aio Tallinn, atuun te tautaeke n Estonia. E a kaman tei inanon 800 te ririki! Iai iaon Estonia tabo aika aiki ribanaki aoia, n aron kaai ao tabo aika aoneinei. Ni bon arona raoi, iteran aon Estonia e bon onrake n te buakonikai. Mwaitia kain Estonia a tangiria ni kabanea aia tai ibuakon kain aona.

Estonia e mena i Eurobe maiaki. Iai atimwakorona ae e raka iaon 2,000. E kaniia 1.3 te mirion aomata aika a maeka i Estonia.

Tera te katairiki i Estonia? Tao irikon te beeki ke te ika ae e kamaraaki n te beneka ma te buteta, te kabiti, te kuriim ae kamangingaki ao te kariki ae roroo. Anne e aranaki bwa te sprat tianiwiti.

E uarereke te Ekaretia i Estonia ma e korakora. Iai kain te Ekaretia ae e kaniia tenga mwaitiia. Te tembora ae e kaan nakoia bon i Helsinki, i Finland.

Ko tangiria n anene n te Moanrinan? Ni katoa nimaua te ririki, aki toki ni bobotaki kain Estonia ni bukamarua abaia n te anene ao te mwaie.

**Ngkoe kain Estonia? Koroboki nakoira!
Ti rangi ni kan ongora mai iroum.**

Ko rabwa ibukin raonakira n neweabaakin Estonia. Tiabo rimwi!

Aikai uoman titita mai Estonia!

N te tairiki teuana ngke I tangiria ni matu, e a bua au taore ae te bea. I kakaea ma I aki kona ni kunea. I tataro. Imwina I kunea au taore te bea ao I miia bwai aika raoiroi.

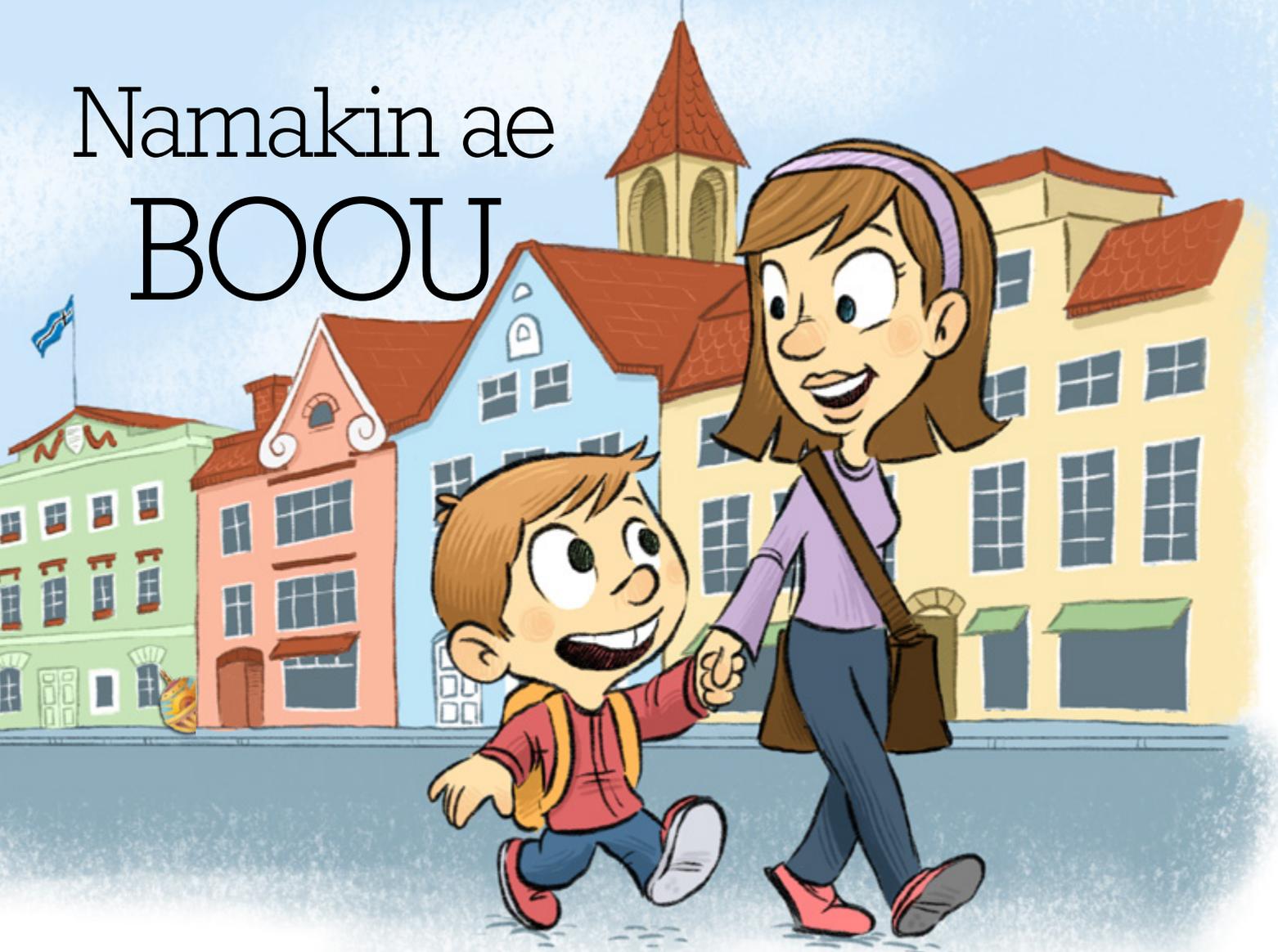
Bianka J., ana ririki 7

A tangiria au utu ni buokiia tabeman. Te ibuobuoki e buokiira ni namakina te Tamnei ae Raoiroi, are e anganiira namakinan te rau. Ngai ao tariu ti karaoi taian bwai n tangira ibukiia tabeman ibukina bwa ti tangiriia bwa a na namakina ae a tangiraki.

Piibe J., ana ririki 10

Namakin ae BOOU

Iroun Jessica Larsen

E boboto i aon te karaki ae koaua

Estonia

“I ai au kakuba!” *Ema* (Mom) e taku ngke a anaa Rasmus man te reirei. A uaia n nakonako rikaki nakon te kawai ae irariki ni karinanin auti aika tamaroa.

Rosolje ibukin te amawarake n tairiki?” Rasmus e kantanigaia bwa e na koro nanona. A tibwa tia n amwarake n te wiki ae nako n ana kaitiua ni bong ni bung. Ma e kona n tainako n amwarake n te biite-ao te buteta!

Ema e ioioa atuna ma te mata ngare. “I kaitibo ma uoman ataeinaine i aon te bwati n te ingabong aei. Mitinare. A na kawarira nakon te tairiki ni maroroakina taekan aia ekaretia.”

E euta matana Rasmus ma te mimi. E tuai mn kaitibo ma mitinare mai mwaina.

E mena n ana ruu ni matu n takakaro ma ana kaa n tiriai ngke a roko mitinare. “*Tere! Tere! Mauri!*” a kamauri *Ema* ngke a nakonako nako nanon te auti. A buuti aia kau ni wae ao ni karini taian tiribwati *Ema* e kawakin

ibukiiia irua. *Ema* e kairiia nakon te kauti ae aoranti. Ma Rasmus e kerikaaki nakon te mataroa.

Te aine are abwabwaki riki e ataia ao e matangare. Ana taeki n ara e kangai Ōde Craig (Titita Craig). “E tuangira tinami bwa ai am bong ni bung,” e taku neiei. “Ti uota te bwai teuana nakoim.” E kaota te kaati ae uarereke. Rasmus e taraia raoi ni kaaniia.

Bon tamnein te mwaane. E kunnikaina n te mainaina, ao e takina nako baina.

“Ko ataia bwa antai anne?” Ōde Craig e titiraki.

Rasmus e aki ataa aran te mwaane. E tuai men noora te tamnei aei mai mwaina. Bwa te mwaane e taraa n akoi ao ni korakora. “I taku bwa te uea!” Rasmus e taku.

A uaia ni matangare mitinare. “Eng, Bon ngaia! Ngaia bon aia Uea taian uea! Arana bon Iesu Kristo.” Ōde Craig e kaotinakoa te boki ae buru otangana. “Ao aio te Boki are reirei Arona, te *Mormoni Raamat*. Ana Boki Moomon.”

Teuarei ao *Ema* a moana warekan Ana Boki Moomon ni katoa te bong imwain ae nako teuarei nakon te reirei. Inanon te reirei, Rasmus ao ana kiraati a nakonako ao imwiina a rawea matuia. Imwiin te reirei, teuarei ao *Ema* a bon aki toki ni kakaitibo ma mitinare. A taetae ma mitinare n aron te bwai are a warekia n Ana Boki Moomon. Tabetai *Ema* e kamwarakeia *n te kringel*, te kariki n tinamon. N tain banen te wiiki teuarei ao *Ema* a bwatika ke a bikiniki iaon te bike. N taai tabetai a nakonako n te kawai ae abwabwaki i buakonikai ke ietan aia karaanga ae a tatangiria.

Teuana te nakonako n te buakonikai, *Ema* e tuanga teuarei bwa e kan bwabetitoaki. Rasmus e kukurei. A tia ni bubuti mitinare nakon *Ema* n tataro arona bwa e riari ke na aki bwabetitoaki. E taraa n ae neiei e a tia ni karekea te kaeka!

“Ao I ataa ike N na bwabetitoaki,” e tuanga neiei ma te matangare. “Ko kona n katautaua?”

Rasmus e iangoa aron aia reirei mitinare iaon te bwabetito. A taua te tamnei ni kaota Ioane te Bwabetito inanon te karanga. . .

“Te karanga!” e takarua ni kukurei. “Ara karanga ae ti tatangiria.”

Teuana te wiiki imwiina, Rasmus e tei iaon mataniwin te karanga ma mitinare ao tabeman kaain te ekaretia. *Ema* e a tauraoi ni bwabetitoaki. E a tebonako iaan te ran, ni kanga aekan are karaoaia Iesu. Ngke e a otirake, e matangare. Rasmus e tangira uringakin te tai aei n aki toki—te ran ae mawaawa, taian uee aika mainaina n te uteute ae kiriin, ao moangaren tinana.

“E kanga aron namakinan te bwabetitoaki?” teuarei e titiraki rimwi, ngke a tabe ni kang kukii are a uotia mitinare.

“Kamimi,” neiei e tuanga teuarei. “I kan tiku n te karaanga n aki toki. I namakina ae I a boou!” E rabwatia neiei ni kamatoa.

“Ibukin au bong ni bung ae imwiina, I tangiria ni bwabetitoaki, n aekam ao Iesu,” e tuanga neierei. I kan kataa naba anne!” ●

E maeka te tia korokaraki i Texas, USA.

Iroun Reyna I. Aburto

Te Moan Kauntira n te
Beretitenti ni Kabuta
n te Bootaki n Aine

N na Manga Noria

I ikawai rake i Nicaragua. Ngke I uarereke, I
karaoi bwaai ni kabane ma mwaneu ae ikawai.
Ti uaia n nako n reirei. Ti uaia n nakon te titooa.
Ti karaoi baika a kaunga ibukin ara auti. Ti bon
kukurei.

Ngkanne, ngke ruaiwa au ririki, e riki te bwai ae
kananokawaki. E mate mwaaneu man te mwaiei. N te
moantai ao I aki kakoaua bwa e bon bwa. I taneiai ni
katamneia bwa e na karebwerebwe n ara mataroa are
mai moa. E na tuangira bwa e nako n te tabo teuana. I
taneiai n taatara te mataroa, ni kantaningaia bwa e na
riki aei. I rangi n tangiria ni manga nooria riki.

Inanon te tai, e rikirake ni bebete. I bon uringa
naba mwaaneu, ma I a kona ni manga namakina te
kukurei.

Ngkekei ngkoa, tiaki Ngai kaain ana Ekaretia Iesu
Kristo ibukia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira. Ma ngke
I a ikawai rake, I reirei taekan te Ekaretia ao I bwabetito-
aki. N te bong teuana I irebwainamwarake. Bon te Itita
te tai anne. I iangoa te Mangauti ao I iangoa mwaaneu.

N ae karina e roko irou teuana te namakin. I uri-
nga te nanokawaki are e reke irou ibukin mwaneu. I
ataia bwa bon tiaki te nanobaba aei! E roko mairoun
te Tamnei ae Raoiroi, bwa e na anganai te rau ao e na
kairai. N te bong teuana mwaaneu e na mangauti. Ao N
na manga nooria riki.

Ngkana iai ae mate ae ko tangiria, akea te kaangaanga
ni mitinakia ao namakinan te nanokawaki. Reitaki ma am
utu ke te ikawai temanna n te tai are ko namakinna bwa ko
a tauraoi. Tataro nakon Tamara are i Karawa ni kaota am
namakin. E kona ni buokiko ni manga namakina te rau.

Tao tera ae riki, uringa bwa E tangiriko Iesu Kristo.
N te Itita ti uringa Ana anga karea ibukira. Ibukina bwa
iai Ngaia, ti na bane ni mangauti ao ni maeka ma ara utu
n te tai ae akea tokina. ●

Beeba ni Karaunano

Korei beeba aikai. Ko kona n rukumi mai nukaia ao ni kabongana bwa bwain mwaakenan am wareware. Kawakini inanon am boki aika tabu ke n te tabo teuana are ko kona n nooria n te tai are ko namakina iai te nanokowaki, te akea n rao, ke te maaku.

“I bon aki kitani
ngkami ni motiki romi:
I a okiri ngkami.”

Ioane 14:18

“Ao E na kabane
rannimata te Ātua ni
kaoi mai mataia.”

Kaotioti 21:4

“Kukurei, ao tai maaku,
bwa Ngai te Uea I mena
iroumi, ao n tei ibukimi.”

Reirei ao Berita aika Tabu 68:6

Kaotia ao Taekinna

I Tangiria n Noora te tembora.

Rebecca C., 9 ana ririki, Aragua, Venezuela

N te bong teuana ngke ti roko n te kaa, e aki kona ni maiu. Ti tuoa te intin, ma bon arona naba. I namakinna bwa I riari n tataro, ngaia are I karaoa au tataro. Tabeua te miniti imwina e maiu te kaa. I rang kukurei bwa e kona ni buokai Tamara are i Karawa n taainako.

**Brooklyn B.,
ana ririki 9
Quetzaltenango,
Guatemala**

Uoua te ririki n nako te ataeinimwaane ae boou e ira ara kiraati n te reirei. E aki tangira nakoia tabeman. Ataei ni kabane a moanna n ribaia ao n aki kukurei irouna. E taraa n nanokawaki iai, ngaia ae I aki karaoa te bwai ae a karaoia tabeman.

Tabeman raoraou a namakinna ao a katotonga te bwai ae I karaoia. I kakoaua bwa ngkana I karaoa te bwai ae tangiria te Atua bwa N na karaoia, N na rangi ni kukurei ao ni kawakinaki raoi. I kakoaua bwa ngkana iai te nano ae tamaroa ao n tibwaua au namakin ma tabeman, N na kuneia raoraou aika a na ti tebo aroia ma ngai.

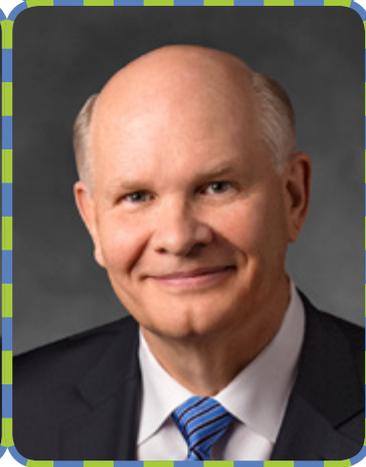
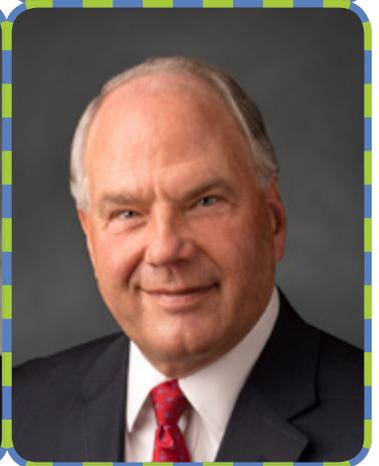
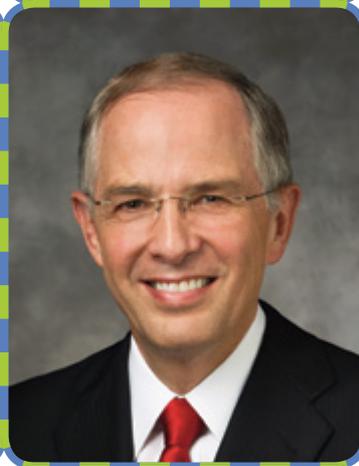
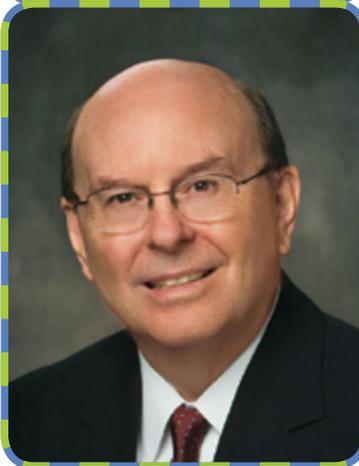
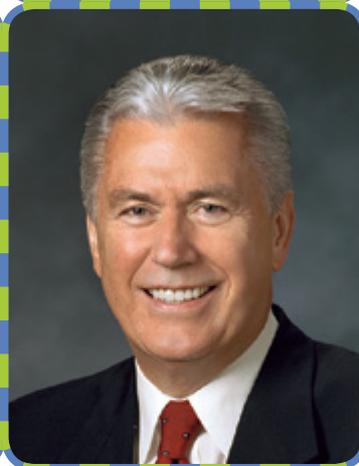
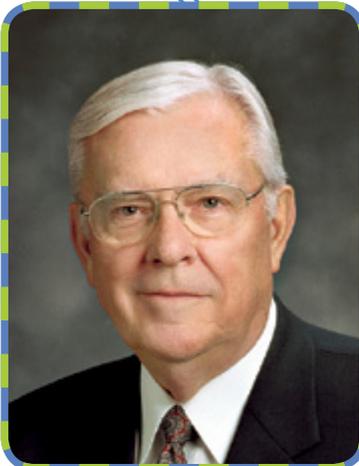
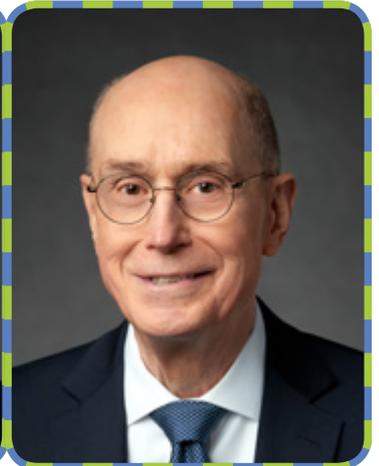
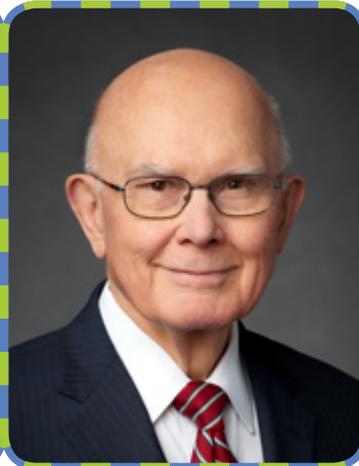
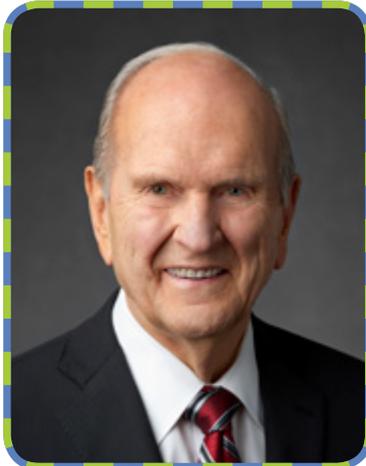
Vestina K., 11 ana ririki, Vilnius, Lithuania

I tangiria ni butibooro ma ataei aika uarereke ao n reireiniia rabakau aika boou. Bon te kawai teuana ae I tangiria ni karaoia.

Sasha K., 11 ana ririki, Moscow, Russia

Kabonganai tamnei
aikai ni karini n te
tiaata n te iteraniba
R12-R13.

Nakoia Kaaro aika Tangiraki

Te namwakaina aio, te *Rao* iai karaki ao mwakuri ake a na buokiia am utu ni bukamarua te Itita. Ara kantaninga bwa ami utu a na kukurei n iangoa taekan te Itita inanon te namwakaina!

- “Ana bwaintangira te Atua ae Kakannato” (R2)—Rongorongon te Itita mairoun Beretitenti Russell M. Nelson
- “Iesu bon au Tia Kamaiu” (R3)—Te mwakuri ae kakaokoro n aron Maten Iesu ao manga Utina
- “Karakinan te Itita” (R4-R6)—Tamnein karakin te boki ae tabu
- “Ngkana I Oki Nakoina” (R7)—Te anene ae tamaroa ae boou ae taekan te rairanano
- “Te Namakin ae Boou” (R18)—Karakinan te ataeinimwane mai Estonia are e reiakina taekan Iesu
- “N na Manga Noria Riki” (R20)—Titita Reyna I. Aburto ana koa-ua n te Mangauti

Taiaoka koroboki kaongoira a kanga ami utu ni kamanenai karaki ao mwakuri.

Kam na kabwaia n te Itita!

Rao

New Friend

**50 E. North Temple Street,
Room 2393
Salt Lake City, UT 84105 USA
liahona@ldschurch.org**

**Kakaea te Riaona inanona
ae karabaaki!**

KANOANA

- R2** Man te Moan Beretitenti: Ana Bwaintangira te Atua ae Korakora
- R4** Karaki ni Booki Aika Tabu: Karakinan te Itita
- R7** Katangitang: Ngkana I Oki Nakoina
- R8** Te Kokoaua ae Karewe
- R10** Abotoro ni katobibia te Aonaaba: E kawara Inria Unimwaane Bednar
- R12** Ara Burabeti ao Abotoro
- R14** Te Kooti ae Bua
- R16** Mauri mai Estonia!
- R18** Namakin ae Boou
- R20** N na Manga Noria
- R22** Kaotia ao Karakinna
- R23** Tamneia Burabeti ao Abotoro